

VILKAVIŠKIO MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

VILKAVIŠKIO MIESTO 2016 – 2023 M. PLĖTROS STRATEGIJA

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

VILKAVIŠKIS
2017 m.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "L. P. 17696", is located in the bottom right corner of the page.

TURINYS

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS.....	3
LENTELIŲ SĄRAŠAS.....	4
PRIEDŲ SĄRAŠAS	5
IVADAS.....	6
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	9
1.1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija	9
1.2. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, gyventojų skaičius, gyventojų apibūdinimas, tikslinės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija.....	10
1.3. Tikslinės strategijos gyventojų grupės:	16
2. TERITORIJOS, KURIAI Rengiama VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ ..	17
2.1. Socialinė atskirtis.....	17
2.2. Bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai	26
2.3. Ekonominė ir verslo aplinka.....	28
2.4. Poreikių tyrimai	36
2.5. SSGG analizė.....	38
2.6. Poreikiai pagal prioritetus ir sąsaja su SSGG	39
3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS.....	40
3.1. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai ...	40
3.2. Integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas	46
4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANČI VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS	47
5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS	52
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS.....	55
6.1. Už VPS veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi VVG organai	55
6.2. VPS įgyvendinimo procedūros aprašymas.....	56
6.3. VPS stebėsenos tvarka.	59
6.4. VPS pakeitimų ir inicijavimo tvarka.....	60
7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS	61
8. PRIEDAI.....	75

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Vilkaviškio miesto VVG valdymo struktūra.....	7
2 pav. Vilkaviškio miesto teritorijos ribos	9
3 pav. Vilkaviškio miesto geografinė padėtis	10
4 pav. Vilkaviškio miesto gyventojų skaičiaus dinamika, 2005-2015 m.....	11
5 pav. Natūrali kaita, 2014 m. Marijampolės apskrities savivaldybės centruose.....	13
6 pav. Emigracija Marijampolės apskrities savivaldybėje, 2014 m.	14
7 pav. Išlaikomo amžiaus asmenų koeficiento dinamika, 2011-2015 m.	15
8 pav. Vienių senyvo amžiaus asmenų dinamika, 2010-2014 m.....	17
9 pav. Socialinės rizikos šeimų dinamika 2010-2015 m.....	20
10 pav. Socialinės rizikos šeimų vaikai pagal amžių, 2015 m.....	21
11 pav. Socialinės rizikos šeimų vaikai pagal lytį	21
12 pav. Bedarbių, registruotų Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriuje, skaičius	26
13 pav. Nedarbo lygis Vilkaviškio mieste	29
14 pav. Darbo užmokestis Marijampolės apskrities savivaldybėje, 2015 m. III ketv.	29
15 pav. Investicijos Vilkaviškio r. sav.	30
16 pav. Veikiantys ūkio subjektai ir mažos bei vidutinės įmonės Marijampolės apskrities savivaldybėje 2016 m. pradžioje	32
17 pav. Lietuvos savivaldybių verslumo žemėlapis.....	36

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Gyventojai pagal lytį 2015 m. pradžioje	11
2 lentelė. Marijampolės apskrities didžiųjų miestų gyventojai, asmenys	11
3 lentelė. Gimusiųjų skaičius, asmenys.....	12
4 lentelė. Mirčių skaičius, asmenys.....	12
5 lentelė. Natūrali gyventojų kaita, asmenys.....	12
6 lentelė. Natūrali gyventojų kaita Marijampolės apskrities savivaldybių centruose, asmenys ...	12
7 lentelė. Migracija, asmenys.....	13
8 lentelė. Neto migracija, asmenys.....	13
9 lentelė. Vilkaviškio miesto gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes, asmenys	14
10 lentelė. Gyventojai pagal tautinę sudėtį, asmenys.....	15
11 lentelė. Gyventojai pagal išsilavinimą, asmenys.....	16
12 lentelė. Neįgalųjų asmenų statistika Vilkaviškio mieste, asmenys	18
13 lentelė. Suteiktos pagalbos į namus paslaugos, asmenys	19
14 lentelė. Socialinių rizikos šeimų statistika Vilkaviškio rajone.....	20
15 lentelė. Socialinių rizikos šeimų statistika Vilkaviškio mieste	20
16 lentelė. Vilkaviškio miesto socialinių rizikos šeimų vaikai pagal amžių ir lytį, asmenys	21
17 lentelė. Vilkaviškio miesto socialinių rizikos šeimų suaugę nariai pagal lytį, asmenys	22
18 lentelė. Socialines pašalpas gaunantys asmenys Vilkaviškio mieste, asmenys	22
19 lentelė. Vaikų užimtumo įstaigas lankantys socialines pašalpas gaunantys, socialinės rizikos šeimų vaikai, asmenys.....	23
20 lentelė. Užimti gyventojai, tūkst., asmenys.....	27
21 lentelė. Užimtieji 1000-ui gyventojų, asmenys.....	27
22 lentelė. Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos abiturientų statistika, asmenys	28
23 lentelė. Absolventų registruotų Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriuje..	28
24 lentelė. Studentai registruoti darbo biržoje kaip ieškantys darbo, asmenys.....	28
25 lentelė. Nedarbo lygis didžiuosiuose Marijampolės apskrities miestuose, 2013 – 2016 m.	29
26 lentelė. TUI vienam gyventojui 2011 – 2014 metų pabaigoje, EUR	30
27 lentelė. Materialinės investicijos 2011 – 2014 metų pabaigoje, tūkst. Eur.....	31
28 lentelė. Vilkaviškio miesto įmonės, kuriose dirba daugiau nei 10 darbuotojų	32
29 lentelė. Informacija apie įsigytus verslo liudijimus	33
30 lentelė. Statistinė informacija apie verslo liudijimus, asmenys	34
31 lentelė. Gyventojų skaičius, vykdančių veiklą pagal verslo liudijimą, tenkančių 1000-ui gyventojų, asmenys	34
32 lentelė. Statistinė informacija apie asmenis įsigijusius IDV	34
33 lentelė. Gyventojų skaičius, vykdančių veiklą pagal IDV tenkančių 1000-ui gyventojų, asmenys	35
34 lentelė. Statistinė informacija apie gyventojus įregistravusius IDV veiklą, asmenys.....	35

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 priedas. Gyventojų tyrimo ataskaita	
2 priedas. Informacinių straipsnių kopijos.	
3 priedas. Informacinio plakato kopija.	
4 priedas. Projektiniai pasiūlymai	
5 priedas. Renginių dalyvių sąrašų kopijos	
6 priedas. Konsultacijų dalyvių sąrašų ir protokolų kopijos	
7 priedas. Visuotinio miesto VVG narių susirinkimo, kuriuo patvirtinta vietos plėtros strategija, kopija	
8 priedas. Viešojo miesto vietos plėtros strategijos projekto pristatymo protokolas	
9 priedas. Regiono plėtros tarybos sprendimu patvirtinta išvada, kad vietos plėtros strategijos projektas atitinka regiono plėtros plano prioritetus, tikslus ir uždavinius	
10 priedas. Visuotinio miesto VVG narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo įgaliojimas asmeniškai pateikti vietos plėtros strategiją (jei to nenumato miesto VVG pirmininko pareigybinės instrukcijos)	

IVADAS

Vietos plėtros strategiją parengusi Vilkaviškio miesto VVG

Parengta Vilkaviškio miesto 2016-2023 m. plėtros strategija (toliau – Strategija) orientuota į bendruomenių socialinės integracijos didinimą, konkuruojančios aplinkos suformavimą, verslo skatinimą, naujų darbo vietų kūrimą, investicijų pritraukimą ir operatyvaus, besišnekančio miesto suformavimą. Strategijos rengėjas - Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupė (toliau – Vilkaviškio miesto VVG) Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka 2014 m. rugsėjo 18 d. įsteigtas viešasis juridinis asmuo. Vilkaviškio miesto VVG kodas: 303395783, buveinės adresas: Šiaurės g. 56, Vilkaviškis. Vilkaviškio miesto VVG steigėjai – 7 fiziniai asmenys: Daiva Riklienė, Bernardas Marčiukonis, Remigijus Kurauskas, Kęstutis Akramas, Aloyzas Beržanskis, Linas Dubickas, Gintaras Brokevičius. 2015 m. birželio 1 d. steigėjai, fiziniai asmenys, pateikė prašymus ir išstojo iš Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės narių. Šiuo metu Vilkaviškio miesto VVG esantys nariai:

1. Vilkaviškio rajono savivaldybės taryba, S. Neries g. 1, Vilkaviškis. Narys atstovauja vietos valdžios sektorių (2015 m. sausio 30 d. Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. B-TS-1233).

2. Vilkaviškio rajono ROTARY klubas, J. Basanavičiaus a. 5, Vilkaviškis, kodas: 285469720. Narys atstovauja pilietinės visuomenės sektorių.

3. Vilkaviškio rajono turistų klubas „Vilkelis“, Vienybės g. 63, Vilkaviškis, kodas: 185599830. Narys atstovauja pilietinės visuomenės sektorių.

4. Lietuvos skautija, Trakų g. 18, Kaunas, kodas: 191907421. Narys atstovauja pilietinės visuomenės sektorių.

5. Vilkaviškio LIONS klubas, Vienybės g. 63, Vilkaviškis, kodas: 300100676. Narys atstovauja pilietinės visuomenės sektorių.

6. UAB „Gintreja“, Vytauto g. 16, Vilkaviškis, kodas: 185264515. Narys atstovauja verslo sektorių.

7. UAB „Teivida“, Radastų g. 29, Vilkaviškis, kodas: 300593315. Narys atstovauja verslo sektorių.

8. Uždaroji akcinė bendrovė „Lugvita“, Pramonės g. 14E, Vilkaviškis, kodas: 185324492. Narys atstovauja verslo sektorių.

9. Uždaroji akcinė bendrovė „Vilkasta“, S. Daukanto g. 31, Vilkaviškis, kodas: 185203779. Narys atstovauja verslo sektorių.

2015 m. lapkričio 19 d. pasirašyta iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-909-0014 „Vilkaviškio miesto vietos plėtros strategijos rengimas“ sutartis (toliau – paramos sutartis), pagal kurią buvo gauta parama, skirta strategijos parengimui.

Vilkaviškio miesto VVG atitinka visus reikalavimus nurodytus LR vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36 patvirtintose vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse (toliau – Taisyklės):

- Vilkaviškio miesto VVG veiklos tikslas atitinka 2014–2020 metų veiksmų programos 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“. Vilkaviškio miesto VVG veiklos tikslas - užtikrinti efektyvų vietos veiklos grupės funkcijų įgyvendinimą, taip pagerinant vietines įsidarbinimo galimybes ir didinant bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius (VVG įstatų įregistruotų 2015 m. liepos 28 d. Juridinių asmenų registre 6 dalies, 6.1. punktas).

- Vilkaviškio miesto VVG turi apibrėžtą veiklos teritoriją, kuri atitinka Taisyklių 12.1. papunktyje nurodytą sąlygą atitinkančią teritoriją t.y. VVG veiklos teritorija - Vilkaviškio rajono

savivaldybės centras t.y. Vilkaviškio miestas (VVG įstatų, įregistruotų 2015 m. liepos 28 d. Juridinių asmenų registre, 9 dalis).

- Vilkaviškio miesto VVG nariais yra VVG veiklos teritorijoje veiklą vykdančios trijų šalių partneriai t.y. vietos valdžios sektorių atstovauja Vilkaviškio rajono savivaldybės taryba, tai sudaro 11,12 proc. nuo visų Vilkaviškio miesto VVG narių, pilietinės visuomenės sektorių atstovauja 4 nariai, tai sudaro 44,44 proc. nuo visų Vilkaviškio miesto VVG narių, verslo sektorių atstovauja 4 nariai, tai sudaro 44,44 proc. nuo visų Vilkaviškio miesto VVG narių.

- Vilkaviškio miesto VVG turi kolegialų valdymo organą - valdybą, kurią sudaro 9 nariai. Partneriams atstovauja vienodas skaičius valdymo organo narių t.y. valdžios sektorių atstovauja 3 nariai (savivaldybės tarybos deleguoti asmenys: Vilkaviškio rajono meras Algirdas Neiberka, Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktorius Vitas Gavėnas, Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyr. specialistė Danguolė Gudeliauskienė), pilietinės visuomenės sektorių atstovauja 3 nariai (Vilkaviškio rajono LIONS klubo narys Elena Savickienė, Vilkaviškio rajono turistų klubo narė Reda Besasparienė, Vilkaviškio buriuotojų klubo „Škvalas“ narys Gintautas Girniukaitis), verslo sektorių atstovauja 3 nariai (UAB „Gintrėja“ direktorius Gintaras Brokevičius, Uždaroji akcinė bendrovė „Vilkasta“ generalinis direktorius Aloyzas Beržanskis, UAB „Teivida“ komercijos direktorė Teisutė Čiapienė). Kiekvieną partnerį atstovauja po 33,33 proc. valdybos narių.

- Vilkaviškio miesto VVG vadovaujasi Partnerystės sutarties nustatyto horizontaliuoju partnerystės principu, nustatyto horizontaliuoju vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu ir Partnerystės sutarties nustatyto horizontaliuoju jaunimo principu, tai yra Vilkaviškio miesto VVG valdybą sudaro 5 vyrai (55,56 proc.) ir 4 moterys (44,44 proc.), 1 valdybos narys yra jaunesnis negu 29 metų.

- Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės pirmininkė Daiva Riklienė atitinka taisyklių 4 dalyje 4.6. papunktyje nurodytus kvalifikacinius reikalavimus (turi aukštojo mokslo išsilavinimą ir turi patirties rengiant ir įgyvendinant strateginio planavimo dokumentus susijusius su Europos Sąjungos struktūrinių fondų ar kitos finansinės paramos valdymu ir panaudojimu).

Vilkaviškio miesto VVG atvira naujiems nariams, t. y. užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią (lyties, tautinės kilmės, amžiaus, religijos ar įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos pagrindu) naujų narių, veikiančių (juridinių asmenų atveju) arba gyvenančių (fizinį asmenų atveju) deklaravusių gyvenamąją vietą VVG teritorijoje, priėmimo tvarką.

Vilkaviškio miesto VVG valdymo struktūra pateikiama 1 paveiksle.

1 pav. Vilkaviškio miesto VVG valdymo struktūra

2015 m. gruodžio 1 d. darbo sutartimi Nr. 1, nuo 2015 m. gruodžio 3 d. darbo sutartimi Nr. 1, Vilkaviškio miesto VVG pradėjo dirbti projekto administracijos vadovė – Jurga Grigaliūnaitė.

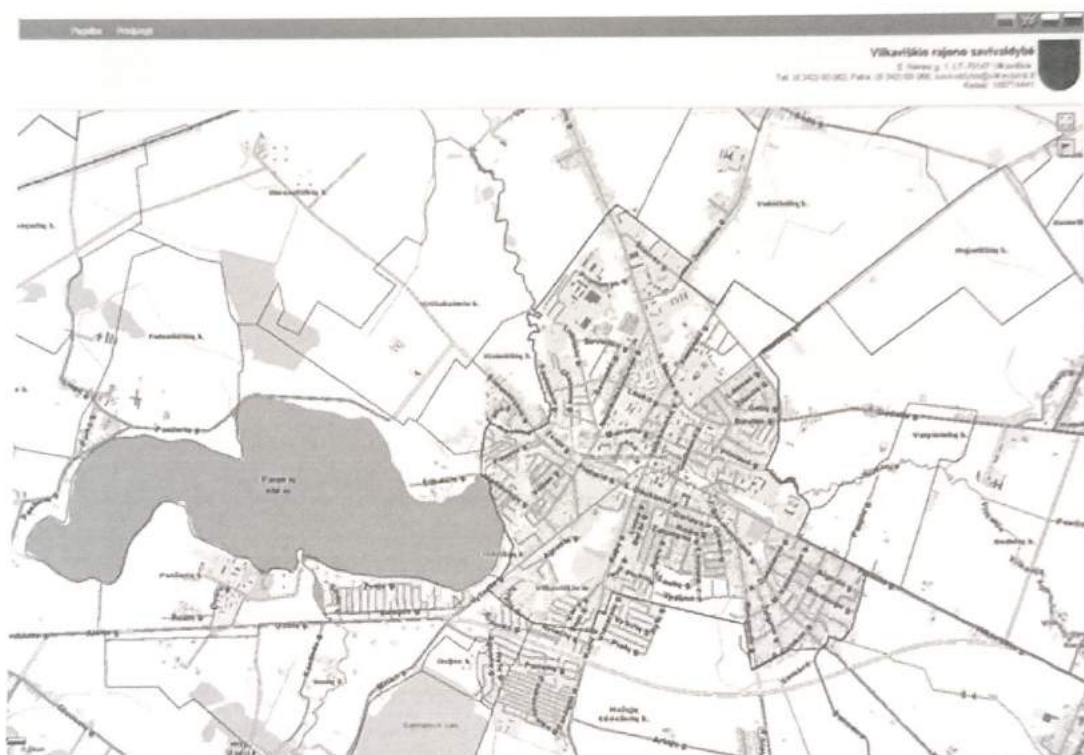
Vietos plėtros strategijos rengimo tikslas

VPS rengimo tikslas - parengti Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją, kuria siekiama didinti vietinės įsidarbinimo galimybes ir skatinti bendruomenės socialinę integraciją pasitelkiant bendruomenės, verslo ir vietos valdžios ryšius. Vilkaviškio miesto vietos plėtros strategija orientuota į bendruomenių socialinės integracijos didinimą, verslo skatinimą ir naujų darbo vietų kūrimą.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

1.1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija - Vilkaviškio miestas, teritorijos plotas – 755 ha arba 7,55 km².

2 pav. Vilkaviškio miesto teritorijos ribos¹

Miestas yra įsikūręs pietvakarių Lietuvoje, Marijampolės apskrityje. Sąlyginai Vilkaviškio miestą galima vadinti Lietuvos pasienio miestu, kadangi iki sienos su Rusijos Federacija yra apie 18,7 km., Lenkijos Respublika - apie 40 km.

¹ Šaltinis: www.regia.lt/map/vilkaviskio_r

3 pav. Vilkaviškio miesto geografinė padėtis²

Vilkaviškio miestas dėl strategiškai patogios geografinės padėties ir nedidelių atstumų yra gerai integruotas į bendrą Lietuvos susisiekimo infrastruktūrą. Su išorės teritorijomis Vilkaviškį jungia magistralinis kelias A7 Marijampolė – Kybartai, tarptautinė magistralė Via Baltica.

Miestas taip pat turi Europos Sąjungos lygmens koridorių IX D Maskva – Kaunas – Karaliaučius, susiejantį Vilkaviškį su tarptautiniu transporto tinklu.

Lietuvos Respublikos bendrajame plane Vilkaviškis yra apibūdinamas kaip „a“ kategorijos pagrindinis savivaldybės centras.

1.2. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, gyventojų skaičius, gyventojų apibūdinimas, tikslinės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento (toliau – Statistikos departamentas) duomenimis 2015 m. pradžioje Vilkaviškio mieste gyveno 10 814 gyventojų (remiantis gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos duomenimis 2015 m. gruodžio 1 d. Vilkaviškio mieste gyvenamąją vietą deklaravusių gyventojų skaičius sudarė – 11 161), tai sudaro 27,40 proc. visų Vilkaviškio rajone gyvenančių gyventojų (2015 m. pradžioje Vilkaviškio rajone gyveno 39 465 gyventojai)³, 16,53 proc. didžiuosiuose Marijampolės apskritys miestuose gyvenančių gyventojų arba 0,37 proc. visų Lietuvos gyventojų (žr. 2 lentelę).

Remiantis statistikos departamento duomenimis 2015 m. pradžioje Vilkaviškio mieste gyveno 45 proc. vyrų, 55 proc. moterų t.y. Vilkaviškio mieste 100-ui vyrų tenka beveik 122 moterys (Lietuvos rodiklis – 117) (žr. 1 lentelę).

² Šaltinis: www.maps.lt

³ Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19>

1 lentelė. Gyventojai pagal lytį 2015 m. pradžioje

Teritorija / Lytis	Vyrai	Moterys
Lietuva	1 346 257	1 575 005
Vilkaviškis	4 867	5 947

Šaltinis: Statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19>

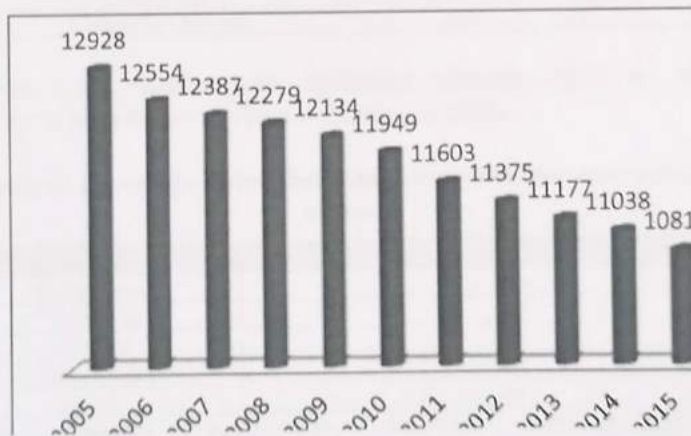
Pagal gyventojų skaičių Vilkaviškio miestas gyventojų skaičiumi užima antrąją vietą tarp Marijampolės apskrityje didžiausių miestų ir patenka į Lietuvos didžiausių miestų trisdešimtuką.

2 lentelė. Marijampolės apskrities didžiųjų miestų gyventojai, asmenys

Rodiklis / Metai	2005	2015
Lietuva	3 355 220	2 921 262
Marijampolė	46 246	38 345
Vilkaviškis	12 928	10 814
Kazlų Rūda	7 336	6 228
Šakiai	6 497	5 727
Kalvarija	4 960	4 290

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19>

Per pastaruosius dešimt metų Vilkaviškio mieste gyventojų skaičius sumažėjo 16,35 proc. arba 2 114 gyventojais (vidutiniškai kasmet Vilkaviškio mieste gyventojų skaičius mažėjo 1,77 proc.) (SII. „SI“ nurodo situacijos silpnąbę. Visos silpnybės apibendrinamos III strategijos dalies pabaigoje esančioje SSGG analizėje).

4 pav. Vilkaviškio miesto gyventojų skaičiaus dinamika, 2005-2015 m.⁴

Šis rodiklis lyginant su kitais Marijampolės apskrities savivaldybių centrais yra vienas iš didžiausių (Marijampolėje gyventojų skaičius nuo 2005 m. sumažėjo 17,08 proc., Kazlų Rūdoje – 15,10 proc., Kalvarijoje – 13,51 proc., Šakiuose – 11,85 proc., Lietuvoje – 12,93 proc.) (žr. 2 lentelę).

Viena iš gyventojų mažėjimo priežasčių yra neigiama natūrali kaita t.y. mirusiųjų skaičius, tiek savivaldybėje tiek pačiame Vilkaviškio mieste, 2012-2014 m. laikotarpiu viršija gimusiųjų skaičių (žr. 3, 4 lenteles). Tokia tendencija yra stabili analizuojamu laikotarpiu. 2012 m. 1.000-ii gyventojų Vilkaviškio mieste teko 12 gimusiųjų, 14,8 mirusiųjų, 2013 m. – 9,5

⁴ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19>

gimusiųjų, 14,6 mirusiųjų, 2014 m. – 8 gimusieji, 14,3 mirusiųjų. Analizuojamu laikotarpiu t.y. 2012-2014 m. laikotarpiu, gimstamumo rodiklis lyginant su bendru Lietuvos rodikliu yra geresnis tik 2012 m. (Lietuvos rodiklis – 10,2⁵). 2013-2014 m. laikotarpiu gimstamumo rodiklis lyginant su Lietuvos rodikliu Vilkaviškio mieste buvo žemesnis (Lietuvos rodiklis 2013 m. – 10,1, 2014 m. – 10,3).

Mirtingumo rodiklis 2012-2014 m. laikotarpiu yra blogesnis lyginant su bendru Lietuvos rodikliu (2012 m. – 13,7, 2013 m. – 14,0, 2014 m. – 13,7⁶).

3 lentelė. Gimusiųjų skaičius, asmenys

Teritorija / Metai	2012	2013	2014
Vilkaviškis	137	106	88
Vilkaviškio rajonas	412	404	387

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas/?publication=19938> „Demografijos metraštis 2013, 2014 m.“

4 lentelė. Mirčių skaičius, asmenys

Teritorija / Metai	2012	2013	2014
Vilkaviškis	168	163	158
Vilkaviškio rajonas	643	691	624

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas/?publication=19938> „Demografijos metraštis 2013, 2014 m.“

5 lentelė. Natūrali gyventojų kaita, asmenys

Teritorija / Metai	2012	2013	2014
Vilkaviškis	-31	-57	-70
Vilkaviškio rajonas	-231	-287	-237

Lyginant su kitais Marijampolės apskrities miestais, 2014 m. Vilkaviškio mieste neigiama natūrali gyventojų kaita yra viena iš didžiausių (SI2).

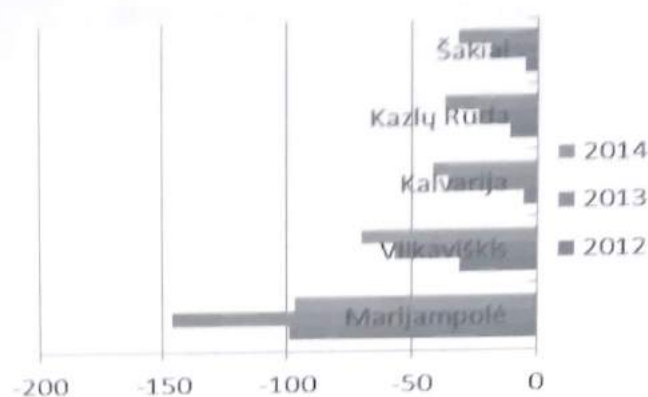
6 lentelė. Natūrali gyventojų kaita Marijampolės apskrities savivaldybių centruose, asmenys

Miestas / Metai	2012	2013	2014
Marijampolė	-99	-146	-97
Vilkaviškis	-31	-57	-70
Kalvarija	-6	-36	-42
Kazlų Rūda	-11	-24	-37
Šakiai	-5	-19	-32

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas/?publication=19938> „Demografijos metraštis 2013, 2014 m.“

⁵ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=9ae2e698-f7df-4535-9385-ec878852035e>

⁶ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=5788f681-a58f-44da-a7c3-850490ad81c0>

5 pav. Natūrali kaita, 2014 m. Marijampolės apskrities savivaldybės centruose

Kita ne mažiau svarbi gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastis – migracija. Vilkaviškio rajono ir miesto gyventojai emigruoja ne tik į užsienio šalis, bet ir migruoja šalies viduje t.y. išvyksta į didesnius Lietuvos miestus, kur yra daugiau galimybių (geresnis darbas, studijos ir pan.). Emigracijos metu prarandami ne tik ir ne tiek mokesčių mokėtojai, kiek piliečiai, lemiantys Lietuvos politinį likimą, – ir, galimas daiktas, aktyviausia ir savarankiškiausia jų dalis (Pilietinės visuomenės instituto tyrimas, 2005).

7 lentelė. Migracija, asmenys

Teritorija	Atvykimas					Išvykimas				
	2011	2012	2013	2014	2015-12-10	2011	2012	2013	2014	2015-12-10
Vilkaviškis	140	147	155	116	122	139	85	72	115	134
Vilkaviškio rajonas	810	997	923	959	-	1476	1543	1433	1515	-

Šaltinis: gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos duomenys, Lietuvos statistikos departamento informacija⁷

8 lentelė. Neto migracija, asmenys

Teritorija / Metai	2011	2012	2013	2014
Vilkaviškis	1	62	227	1
Vilkaviškio rajonas	-666	-546	-510	-556

Remiantis Laisvosios rinkos instituto atliktu tyrimu „Savivaldybių indeksas 2015“, emigracijos lygis, lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis, 2014 m. Vilkaviškio rajone yra didžiausias.

⁷ Šaltinis: gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos duomenys, Lietuvos statistikos departamento informacija: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=a34010bd-d90d-4310-9a7d-7d6344238f88>

Didžiausia emigracija 2014 m. (proc.)

Pastaba: Rezultatai lyginami su kaimyninėmis savivaldybėmis

6 pav. Emigracija Marijampolės apskrities savivaldybėje, 2014 m.⁸

Esant neigiamam natūraliajam gyventojų prieaugiui, mažėjant gimstamumui ir ilgėjant gyventojų gyvenimo trukmei (vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė: Lietuva - 2012 m. - 73,98 m., 2013 m. - 74,02 m., 2014 m. - 74,59 m.; Marijampolės apskritis - 2012 m. - 73,58 m., 2013 m. - 73,44 m., 2014 m. - 74,05 m.⁹), didėja vyresnio amžiaus gyventojų skaičius.

2015 m. pradžioje Vilkaviškio mieste darbingo amžiaus gyventojai sudaro 63,88 proc. visų mieste gyvenančių gyventojų, pensinio amžiaus gyventojai sudaro - 22,4 proc., vaikai - 13,72 proc. Kiekybiniai statistiniai duomenys, lyginant su bendru gyventojų skaičiumi Vilkaviškio mieste rodo, kad nuo 2011 metų vaikų, gyvenančių Vilkaviškio mieste, sumažėjo 1,31 proc., darbingo amžiaus gyventojų - 0,64 proc. Pensinio amžiaus gyventojų nuo 2011 metų padidėjo 1,95 proc. (S13)

9 lentelė. Vilkaviškio miesto gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes, asmenys

Rodiklis / Metai	2011	2012	2013	2014	2015
Vilkaviškio miesto gyventojai	11 603	11 375	11 177	11 038	10 814
Vaikai iki 15 metų	1 744	1 664	1 624	1 568	1 484
Darbingo amžiaus gyventojai (15-64 m.)	7 486	7 342	7 186	7 069	6 908
Pensinio amžiaus gyventojai (65+ m.)	2 373	2 369	2 367	2 401	2 422
Palyginti su bendru Vilkaviškio miesto gyventojų skaičiumi, %					
Vaikai iki 15 metų	15,03	14,63	14,53	14,21	13,72
Darbingo amžiaus gyventojai (15-64 m.)	64,52	64,55	64,29	64,04	63,88
Pensinio amžiaus gyventojai (65+ m.)	20,45	20,83	21,18	21,75	22,40

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento informacija: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19> „Gyventojų skaičius pagal lytį ir amžiaus grupes apskrityse ir savivaldybėse (XL SX)“.

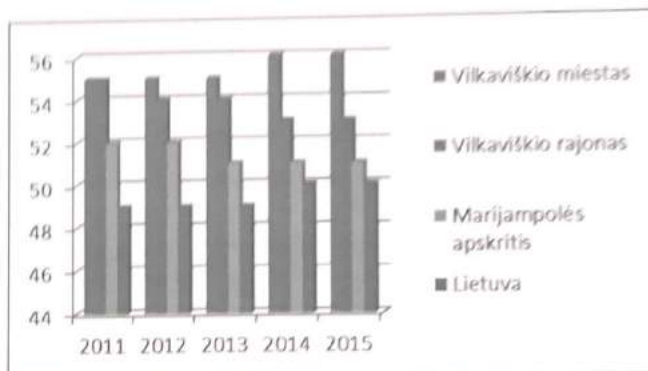
Vilkaviškio mieste fiksuojama ilgalaikė gyventojų senėjimo tendencija: mažėja vaikų iki 15 metų (nuo 2011 m. jų skaičius sumažėjo 14,91 proc.), taip pat mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius (nuo 2011 m. jų skaičius sumažėjo 7,72 proc.) (S14). Gyventojų senėjimas charakterizuojamas gyventojų senėjimo rodikliu (indeksu), kuris gali būti nustatomas keliais būdais. Jungtinių Tautų Organizacija rekomenduoja gyventojų senėjimo rodikliu laikyti 65 metų ir vyresnių žmonių skaičių (proc.) tarp visų gyventojų. Pagal šį gyventojų senėjimo rodiklį

⁸ Šaltinis: Laisvosios rinkos institutas: <http://www.llri.lt/vilkaviskio-r-savivaldybe-2015>

⁹ Šaltinis: Higienos institutas, Sveikatos informacijos centras <http://sic.hi.lt/webdps/?lang=lt>

Vilkaviškio miestas priskiriamas prie demografiškai seno miesto, nes 65 metų ir vyresnių žmonių skaičius 2015 m. pradžioje, tarp visų miesto gyventojų siekė 22,4 proc. Šis rodiklis viršija Lietuvos (22,3 proc.¹⁰) rodiklį.

Miesto gyventojų senėjimo procesas yra susijęs su ateities iššūkiais socialinėje srityje. Pvz., yra skaičiuojamas rodiklis, atspindintis išlaikomo amžiaus asmenų našta, tenkančią darbingo amžiaus gyventojams. 2015 m. pradžioje šimtui darbingo amžiaus gyventojų Vilkaviškio mieste teko 56 išlaikomo amžiaus gyventojai, savivaldybėje – 53 (žr. 9 lentelę). Lyginant su Marijampolės apskrities ir Lietuvos rodikliais, Vilkaviškio mieste išlaikomo amžiaus asmenų koeficientas, analizuojamu laikotarpiu, buvo didesnis.

7 pav. Išlaikomo amžiaus asmenų koeficiento dinamika, 2011-2015 m.

Remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo rezultatais¹¹ pagal tautinę sudėtį Vilkaviškio mieste gyveno: 96,63 proc. lietuvių, 0,40 proc. rusų, 0,16 proc. vokiečių, 0,12 proc. lenkų, 0,09 proc. ukrainiečių, 0,60 proc. kitų tautybių asmenys arba tautybės nenurodė.

10 lentelė. Gyventojai pagal tautinę sudėtį, asmenys

Teritorija / Tautybė	Lietuviai	Rusai	Lenkai	Ukrainiečiai	Vokiečiai	Kitos / nenurodė
Vilkaviškis	11 389	46	14	10	18	58

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas> „Miestų gyventojai pagal tautybę 2011 (XLS)“

Remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo rezultatais pagal išsilavinimą Vilkaviškio rajone daugiausiai t.y. 31,57 proc. gyventojų buvo įgiję vidurinį išsilavinimą (Marijampolės apskrityje – 32,25 proc., Lietuvos rodiklis – 30,57 proc.), 19,47 proc. gyventojų įgiję pradinį išsilavinimą (Marijampolės apskrityje – 17,96 proc., Lietuvos rodiklis – 14,93 proc.), 19,18 proc. gyventojų įgiję pagrindinį išsilavinimą (Marijampolės apskrityje – 17,17 proc., Lietuvos rodiklis – 14,66 proc.), 17,17 proc. gyventojų įgiję aukštesnįjį arba specialųjį vidurinį išsilavinimą (Marijampolės apskrityje – 17,61 proc., Lietuvos rodiklis – 16,92 proc.), 10,56 proc. gyventojų įgiję aukštąjį išsilavinimą (Marijampolės apskrityje – 13,09 proc., Lietuvos rodiklis – 21,24 proc.), 2,05 proc. gyventojų nebaigę mokyklos, neraštingi (Marijampolės apskrityje – 1,92 proc., Lietuvos rodiklis – 1,66 proc.¹²).

¹⁰ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles12> „Nuolatinių gyventojų skaičius pagal lytį ir amžiaus grupes apskrityse ir savivaldybėse metų pradžioje (XLSX) 2015“

¹¹ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas> „Miestų gyventojai pagal tautybę 2011 (XLS)“

¹² Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas> „Gyventojai pagal išsilavinimą ir amžiaus grupes savivaldybėse (XLS)“

11 lentelė. Gyventojai pagal išsilavinimą, asmenys

Teritorija / Išsilavinimas	Aukštasis	Aukštesnysis ir spec. vidurinis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Nebaigę mokyklos, neraštingi	Nenurodė
Lietuva	585 841	466 686	843 225	404 418	411 892	45 790	217
Marijampolės apskritis	19 150	25 765	47 194	25 127	26 282	2 808	-
Vilkaviškio r. sav.	4 066	6 610	12 155	7 383	7 497	791	-

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: [https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas „Gyventojai pagal išsilavinimą ir amžiaus grupes savivaldybėse“](https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas_Gyventojai_pagal_išsilavinimą_ir_amžiaus_grupes_savivaldybėse) (XLS)“

Apibendrinant Vilkaviškio miesto gyventojų demografijos rodiklius galima daryti išvadas, jog nuo 2012 m. Vilkaviškio mieste sparčiai mažėjo gimstamumas (nuo 2012 m. sumažėjo 35,77 proc.), didėjo senyvo amžiaus asmenų. Ši rodiklį sąlygojo mažėjantis gimstamumas, migracija bei auganti gyvenimo trukmė. Tai pagrindinės demografinių procesų raidos tendencijos, kurios reikšmingos gyventojų socialinės apsaugos požiūriu. Senėjant gyventojams vis aktualesnės tampa vyresnio amžiaus žmonių socialinės paramos problemos.

1.3. Tikslinės strategijos gyventojų grupės:

- **Socialinę atskirtį patiriantys asmenys** (socialinės rizikos šeimos ir socialinės rizikos šeimų vaikai, pensinio amžiaus gyventojai, neįgalūs asmenys, vieniši asmenys, socialinės pašalpas gaunantys gyventojai ir vaikai, pabėgėliai, iš įkalinimo įstaigų išėję asmenys). Šios tikslinės grupės poreikis – įveikti socialinę atskirtį ir skurdą, bei integruotis į visuomenę ir tapti pilnaverčiais, savarankiškais ir atsakingais visuomenės nariais. VPS numatomos priemonės nukreiptos į socialinę atskirtį patiriančių asmenų socialinę integraciją, tuo padidinat šių asmenų aktyvesnį įsitraukimą į visuomeninius procesus.

- **Neaktyvūs gyventojai** (asmuo studijuojantis aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos (studijų programas), mamos auginančios vaikus iki 3 m.).

- **Verslininkai, kurie yra pradėję Vilkaviškio mieste vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus.**

- **Asmenys, ketinantys užsiimti savarankiška veikla pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos vykdymo pažymą.**

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

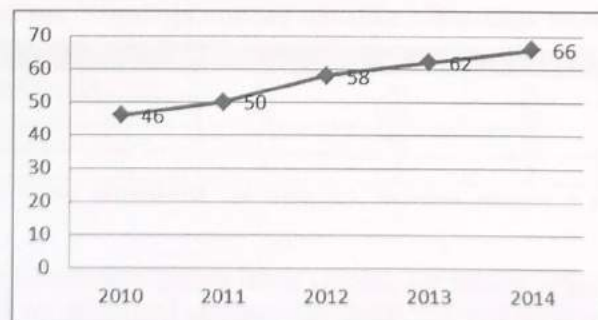
2.1. Socialinė atskirtis

Socialinės atskirties apibrėžimas neatskiriamas nuo konkrečios visuomenės įsivaizdavimo, ką reiškia būti pilnaverčiu visuomenės nariu¹³. Šiuo metu Europos Sąjungoje, įskaitant Lietuvą, labiausiai paplitęs suvokimas, jog socialinis atskyrimas yra procesas, kurio metu individai yra nustumiami į visuomenės pakraštį. Tuomet skurdas, pagrindinių įgūdžių stoka, mokymosi visą gyvenimą galimybių trūkumas bei diskriminacija užkerta kelią jų pilnaverčiam dalyvavimui visuomenės gyvenime ir darbo rinkoje¹⁴. Apibendrinant galima teigti, jog buvimas socialiai atskirtu reiškia negalėjimą dalyvauti pilnaverčiame visuomeniniame - socialiniame, politiniame, ekonominiame, kultūriniame – gyvenime, kurį nulemia nepriejimas prie darbų, pajamų, mokymosi galimybių bei socialinių ir bendruomeninių tinklų ir veiklų.

Lietuvos socialiniame modelyje¹⁵ socialiai pažeidžiamų asmenų grupės išskiriamos atsižvelgiant į skurdo ir socialinės atskirties sampratas, socialinių problemų apibrėžtį bei ekonomines ir socialines sąlygas:

- vieniši senyvo amžiaus žmonės;
- socialinę riziką patiriančios šeimos, auginančios vaikus;
- žmonės su negalia;
- pajamų ir kitus materialinius nepriteklius patiriantys gyventojai arba kitaip žemiau ar arti santykinio skurdo ribos gyvenantys asmenys;
- ilgalaikiai bedarbiai ir gyvenantys žemo intensyvumo namų ūkiuose.

Vadovaujantis Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos socialinės pagalbos ir priežiūros skyriaus informacija vienišų senyvo amžiaus asmenų skaičius lyginant su 2010 m. padidėjo 43,48 proc., arba 1,43 karto (SI5). Vienišų asmenų didėjimo priežastis – mažėjantis gimstamumas, emigracija t.y. mažėja vaikų skaičius, kurie galėtų padėti savo tėvams.

8 pav. Vienišų senyvo amžiaus asmenų dinamika, 2010-2014 m.

Pagalba seniems, vienišiams asmenims, kurie negali patys pasirūpinti savimi, turėtų tapti vis svarbesne socialinės paramos kryptimi. Atsiranda būtinybė sparčiau plėtoti įvairias socialinės pagalbos formas seniems žmonėms (pvz., parama į namus (maisto produktų pristatymas), slaugos paslaugos ir pan.). Seni, vieniši žmonės skundžiasi elementaraus dėmesio ir bendravimo su kitais asmenimis stoka. Darbo socialinių tyrimų instituto darbuotojos R. Bikmanienės specialaus tyrimo rezultatai rodo, jog pagrindinė pensinio amžiaus žmonių problema –

¹³ Silver H., „Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms“, *International Labour Review*, 1994, p.133

¹⁴ European Commission, *Joint Report on Social Inclusion*, 2004

¹⁵ <http://www.socmodelis.lt/wp-content/uploads/11-61.pdf>

vieništumas senatvėje (ją nurodė 40 proc. respondentų) (Bikmanienė R. Senų žmonių grupė – socialinės politikos objektas / Socialinės grupės: raiška ir ypatumai. Lietuvos filosofijos ir sociologijos institutas. Vilnius, 1998). (P1, „P“ nurodo poreikį. Visi poreikiai apibendrinamos III strategijos dalies pabaigoje esančioje lentelėje „Poreikiai ir jų sąsaja su SSGG). Todėl didelis vaidmuo tenka socialiniams darbuotojams ir vietos bendruomenei, kurie gali padėti įveikti socialinės izoliacijos barjerus, suteikti seniems žmonėms savotišką pirminę psichologinę pagalbą.

Norint įgyvendinti žmonių teisę gyventi bendruomenėje, būtina užtikrinti žmonėms prieinamas ir jiems galimybę dalyvauti kasdieniame gyvenime suteikiančias bendruomenines paslaugas¹⁶.

Vilkaviškio mieste vienišiams senyvo amžiaus asmenims Vilkaviškio socialinės pagalbos centras teikia socialines paslaugas: bendrąsias (be nuolatinės specialistų pagalbos teikiamos paslaugos) ir specialiąsias – socialinę priežiūrą ir socialinę globą. Socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmenims turi būti teikiamos sudarant sąlygas asmeniui kuo ilgiau gyventi savo namuose, savarankiškai tvarkyti savo buitį, organizuojant pagalbą, padedančią palaikyti socialinius ryšius su visuomene. Tik tada, kai bendrosios socialinės paslaugos neveiksmingos, dienos socialinės priežiūros asmeniui nepakanka, turi būti skiriama socialinė globa stacionarioje socialinės globos įstaigoje¹⁷.

Tačiau, kaip parodė Valstybės kontrolės atliktas auditas („Ar teikiamos socialinės paslaugos tenkina didėjančius senyvo amžiaus asmenų poreikius“ 2015 m. birželio 30 d. Nr. VA-P-10-9-10) savivaldybėse nepakanka informacijos apie senyvo amžiaus asmenis, kuriems galimai reikalinga pagalba, nepakankamas bendradarbiavimas keičiantis informacija apie senyvo amžiaus asmenis, kuriems reikalinga pagalba, tad daugeliu atveju būtinas vietos bendruomenės dėmesys seniems vienišiams asmenims, suteikiant reikiamą informaciją ir pagalbą. Kaip parodė atliktas Vilkaviškio miesto gyventojų poreikių tyrimas, 2016 m., net 68,05 proc. apklaustųjų nurodė, jog Vilkaviškio mieste trūksta vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugų (SI 6, P2).

Vadovaujantis Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos socialinės pagalbos ir priežiūros skyriaus informacija suaugusių neįgalųjų asmenų, lyginant su 2010 m. padidėjo 19,28 proc., arba 1,19 karto. (SI7)

12 lentelė. Neįgalųjų asmenų statistika Vilkaviškio mieste, asmenys

Rodiklis / Metai	2010	2011	2012	2013	2014
Neįgalūs suaugę asmenys, iš jų:	83	90	94	95	99
Su sunkia negalia	26	27	22	22	18
Neįgalūs vaikai, iš jų:	55	60	56	60	54
Su sunkia negalia	7	5	5	4	7

Šaltinis: Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyriaus informacija

Iš pateiktos informacijos galima daryti išvadą, jog ateityje neįgalių asmenų skaičius taps dar didesnis. Taip yra dėl to, kad senstant visuomenei vyresnio amžiaus asmenims didėja rizika tapti neįgaliais, taip pat didėja žmonių sergančių lėtinėmis ligomis (pvz., širdies ir kraujagyslių ligos (2014 m. nuo šių ligų Vilkaviškio rajone mirė 396 asmenys arba 63,46 proc. visų mirusiųjų rajone asmenų), vėžys (2014 m. nuo šių ligų Vilkaviškio rajone mirė 110 asmenų arba 17,63 proc. visų mirusiųjų rajone asmenų)¹⁸.

Vilkaviškio socialinės pagalbos centre vienišiams senyvo amžiaus, neįgaliesiems gyventojams teikiamos pagalbos į namus paslaugos. Šių paslaugų teikimo tikslas – teikti pagalbos namuose paslaugas padedant spręsti iškilusias socialines problemas bei sudarant jiems

¹⁶ Europos ekspertų grupė perėjimo nuo institucinės prie bendruomenėje teikiamos globos klausimais, Bendrosios Europos perėjimo nuo institucinės prie bendruomenėje teikiamos globos gairės, Briuselis, 2012 m. lapkritis.

¹⁷ file:///C:/Users/admin/Downloads/ataskaita_socialines_paslaugos_senyvo_amz%20(1).pdf

¹⁸ Higienos instituto informacija: <http://www.hi.lt/lt/mpr-statistine-informacija.html>

sąlygas gyventi savo namuose siekiant išvengti stacionarių paslaugų bei dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Pagalbos į namus paslaugos, atsižvelgiant į paslaugų gavėjų pajamas ir Specialiųjų poreikių nustatymo komisijos sprendimus, yra mokamos. Remiantis Vilkaviškio socialinės pagalbos centro pateiktais duomenimis, galima daryti išvadą, jog tokių paslaugų poreikis kasmet auga (žr. 10 lentelę, P3). Palyginti su 2010 m. šių paslaugų poreikis Vilkaviškio mieste išaugo 1,85 karto. 2014 m. paslaugų gavėjai gyvenantys Vilkaviškio mieste sudaro 76,47 proc. visų rajone šia paslauga besinaudojančių asmenų. Tačiau augant paslaugų poreikiui, Vilkaviškio socialinės pagalbos centras susiduria su problema – etatų trūkumu, ko pasekoje dalis prašymų paslaugai gauti yra netenkinami (2014 m. gauti 57 prašymai, netenkinti 47 prašymai, iš jų: 15 – atsisakė paslaugų, 2 – nustatytas slaugos poreikis, 5 – mirė nesulaukę paslaugų, 25 – dėl etatų trūkumo prašymai nebuvo tenkinti¹⁹). (SI8)

13 lentelė. Suteiktos pagalbos į namus paslaugos, asmenys

Rodiklis / Metai	2010	2011	2012	2013	2014
Suteiktos pagalbos į namus paslaugos asmenims gyvenantiems Vilkaviškio rajone	50	52	64	73	80
Suteiktos pagalbos į namus paslaugos asmenims gyvenantiems Vilkaviškio mieste	35	37	49	58	65

Saltinis: Vilkaviškio socialinės pagalbos centro duomenys

Šiandieninėje visuomenėje plėtojamos įvairios demokratinio pilietiškumo formos, tarp jų – pilietinės visuomenės organizacijos: nevyriausybines organizacijos, bendruomenės organizacijos, vartotojų grupės, žiniasklaida, religinės grupės ir kt. Tai padeda stiprinti asmens ir bendruomenės gebėjimus galimybių plėtojimo procese bei padeda užtikrinti asmens dalyvavimą politinio, ekonominio, socialinio, kultūrinio gyvenimo sprendimų priėmimo procese, įtvirtinant dalyvavimo arba tiesioginę demokratiją²⁰.

Vilkaviškio mieste veikia 2 nevyriausybines organizacijos vienijančios pensinio amžiaus gyventojus (ST1, „ST“ nurodo situacijos stiprybę. Visos silpnybės apibendrinamos šios strategijos dalies pabaigoje esančioje SSGG analizėje):

- ✓ Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Vilkaviškio bendrija, vienijanti 48 narius.
- ✓ Vilkaviškio rajono pagyvenusių žmonių klubas „Rudenėlis“, vienijantis 60 narių.

Pagrindinis šių organizacijų veiklos tikslas – turtinti savo narių laisvalaikio praleidimą, puoselėti žmonių dvasines vertybes ir kuo daugiau asmenų įtraukti į visuomeninę – kultūrinę veiklą, tokiu būdu mažinti jų socialinę atskirtį. Senyvo amžiaus asmenys, sustiprinę gebėjimus, dalyvauja visuomenės gyvenime ir tuo pačiu praturtina visuomenės politinius, ekonominius, socialinius bei kultūros sričių išteklius. Taip didėja visuomenės ištekliai, plėtojasi ir gerėja asmens, atskirų grupių ar bendruomenių socialinės aprėpties mechanizmas. Tačiau kaip matome, nevyriausybinių organizacijų veikloje dalyvauja tik nedidelė dalis pensinio amžiaus Vilkaviškio miesto gyventojų (4,87 proc.). (SI9) Todėl siekiant įtraukti kuo daugiau pensinio amžiaus asmenų į visuomeninę veiklą, būtina stiprinti nevyriausybinių organizacijų išteklius.

Šeima yra esminis visuomenės elementas ir jai tenka didelė atsakomybė už mūsų visuomenės ateitį. LR socialinių paslaugų įstatyme (2006, Nr. X - 493) socialinės rizikos šeima vadinama šeima, kurioje auga vaikų iki 18 metų ir kurioje bent vienas iš tėvų piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis arba toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, dėl socialinių įgūdžių stokos nemoka arba negali tinkamai prižiūrėti vaikų, naudoja prieš juos psichologinę, fizinę arba seksualinę prievartą, gaunamą valstybės paramą panaudoja ne šeimos interesams ir todėl kyla pavojus vaikų fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam vystymuisi ir saugumui. Vadinasi, įstatymiškai socialinės rizikos šeimai priskiriamas netinkamas gyvenimo būdas, socialinės patirties stoka, vaikų interesų nepaisymas ir jų saugumo

¹⁹ Vilkaviškio socialinės pagalbos centro informacija

²⁰ https://www.mruni.eu/upload/iblock/3e1/7_cepenaite.pdf

užtikrinimo problemos. Socialinės rizikos šeimos yra viena didžiausių socialiai pažeidžiamų grupių.

Remiantis Vilkaviškio socialinės pagalbos centro duomenimis, statistikos rodikliai atspindi, kad Vilkaviškio mieste 2015 m. pabaigoje buvo registruotos 24 socialinės rizikos šeimos, tai sudaro 11,27 proc. visų rajone registruotų socialinės rizikos šeimų. Lyginant su 2010 m. Vilkaviškio mieste socialinės rizikos šeimų sumažėjo 11,11 proc., rajone sumažėjo 31,51 proc. Girtavimas bei šeimų socialinių įgūdžių stoka – pagrindinės priežastys, dėl kurių daugiausia šeimų įrašoma į apskaitą tiek Vilkaviškio rajone, tiek pačiame mieste.

14 lentelė. Socialinių rizikos šeimų statistika Vilkaviškio rajone

Rodiklis / Metai	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Šeimų skaičius	311	293	290	267	242	213
Vaikų skaičius	776	733	709	630	592	495

Šaltinis: Vilkaviškio socialinės pagalbos centro direktorės veiklos 2010-2014 m. ataskaitos; <http://vitrinos.spis.lt:8080/vtas.html>

15 lentelė. Socialinių rizikos šeimų statistika Vilkaviškio mieste

Rodiklis / Metai	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Šeimų skaičius	27	23	24	25	25	24
Vaikų skaičius	65	61	49	52	51	58

Šaltinis: Vilkaviškio socialinės pagalbos centro informacija

9 pav. Socialinės rizikos šeimų dinamika 2010-2015 m.

Vaikystėje patiriamas skurdas ir socialinė atskirtis turi labai didelę įtaką tolesniam žmogaus gyvenimui: skurdą patiriančiose šeimose augantys vaikai dažniau susiduria su mokymosi sunkumais, o vėliau sunkiau integruojasi į darbo rinką. Moksliniai tyrimai ir įvairių šalių patirtis parodė, jog ankstyvos intervencijos programos, derinamos su kitomis intervencinėmis priemonėmis, remiančiomis socialinius gebėjimus, gali užtikrinti labai didelę socialinę bei ekonominę grąžą ir užkirsti kelią skurdui, socialinei atskirčiai ir sunkumams įsidarbinant²¹.

2015 m. Vilkaviškio mieste socialinės rizikos šeimose augantys vaikai sudaro 3 proc. visų mieste gyvenančių vaikų iki 18 m., rajone – 6,61 proc.

²¹ Europos Bendrijų Komisija, Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui, Europos švietimo sistemų efektyvumas ir veiksmingumas, Briuselis, 2006 09 08.

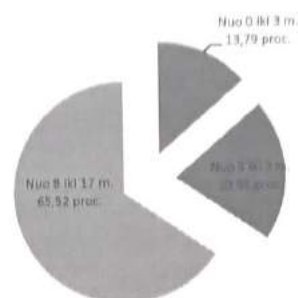
16 lentelė. Vilkaviškio miesto socialinių rizikos šeimų vaikai pagal amžių ir lytį, asmenys

Amžius / Metai	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
Lytis	M*	B*	M*	B*	M*	B*	M*	B*	M*	B*	M*	B*
Nuo 0 iki 3 m.	5	7	7	2	4	3	3	10	2	5	3	5
Nuo 3 iki 7 m.	12	1	10	5	7	4	8	6	7	7	5	7
Nuo 8 iki 17 m.	25	15	24	13	18	13	14	11	17	13	19	19

Šaltinis: Vilkaviškio socialinės pagalbos centro informacija

*mergaitės

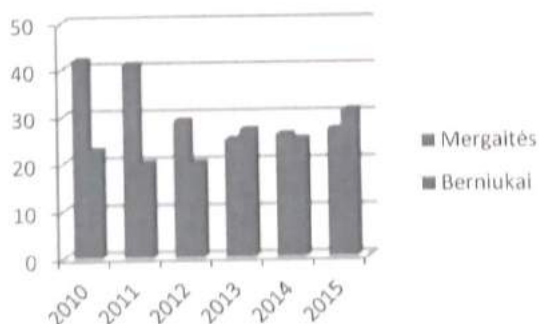
** berniukai

10 pav. Socialinės rizikos šeimų vaikai pagal amžių, 2015 m.

Kaip matome iš 10 paveikslo, net 65,52 procento socialinės rizikos šeimų vaikų 2015 metais sudarė paaugliško amžiaus vaikai (t. y. 8–17 metų) (SI10), o mažiausiai (13,79 proc.) – vaikai iki 3-jų metų. Analizuojamu laikotarpiu tendencijos išlieka panašios, todėl galime daryti prielaidą, kad socialinės rizikos šeimoms ypač sunku auginti ir auklėti paaugliško amžiaus vaikus, nes šis amžius auginant vaiką yra sudėtingiausias ir problemiškausias.

Kaip matome iš 11 paveikslo 2010-2012 m. daugiausiai socialinės rizikos šeimose buvo mergaičių (2010 m. – 64,62 proc., 2011 m. – 67,21 proc., 2012 m. – 59,18 proc.), 2013-2015 m. mergaičių ir berniukų santykis buvo panašus (2013 m. mergaitės sudaro 48,08 proc., berniukai – 51,92 proc., 2014 m. mergaitės sudarė 50,98 proc., berniukai – 49,02 proc.). 2015 m. berniukų buvo daugiau nei mergaičių (mergaitės sudarė 46,55 proc., berniukai – 53,45 proc.).

11 pav. Socialinės rizikos šeimų vaikai pagal lytį

17 lentelė. Vilkaviškio miesto socialinių rizikos šeimų suaugę nariai pagal lytį, asmenys

Lytis/ Metai	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Moterys	27	23	24	25	25	24
Vyrai	22	12	13	17	11	11

Šaltinis: Vilkaviškio socialinės pagalbos centro informacija

Analizuojant 14 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, jog didžiąją dalį socialinės rizikos šeimų sudaro vienišos mamos su vaikais ir ši tendencija 2010 – 2014 m. laikotarpiu didėja (2010 m. – 5 šeimos, 2011 m. – 11 šeimų, 2012 m. – 11 šeimų, 2013 m. – 8 šeimos, 2014 m. – 14 šeimų, 2015 m. – 13 šeimų). Lyginant su 2010 m. socialinės rizikos šeimų, kurias sudaro vienišos mamos su vaikais padidėjo 2,6 karto. (SI11)

Vilkaviškio rajone socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams socialines priežiūros paslaugas teikia Vilkaviškio socialinės pagalbos centras (toliau – Centras). Centro teikiamų paslaugų tikslas, socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams, yra teikti socialines paslaugas sudarant sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus, galimybes spręsti socialines problemas, palaikyti ryšius su visuomene, padėti įveikti socialinę atskirtį. Teikiamos bendrosios ir specialiosios paslaugos: bendrosios – informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas, atstovavimas ir kt.; specialiosios – socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas socialinės rizikos šeimoms, socialinės priežiūros paslaugos vaikų dienos centro klientams. 2014 m. centre dirbo 17 socialinių darbuotojų, Vilkaviškio mieste – 2 socialiniai darbuotojai. Vidutiniškai vienas Vilkaviškio miesto socialinis darbuotojas dirba su 12-13 socialinės rizikos šeimų ir jose augančiais vaikais, tai atitinka Lietuvos vidurkį²².

Apibendrinant galima daryti išvadą, nors socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius mažėja, bet jose tampa sudėtingesnės socialinės problemos. Šeimyninių santykių nestabilumas daro įtaką šiose šeimose augantiems vaikams – jie neturi tinkamų sąlygų pozityviai socializacijai (tai parodo, jog daugėja socialinės rizikos šeimų, kurias sudaro vienišos mamos). Vyrauja nedarbas, dažnai girtaujama ar kitaip svaiginamasi, nuolat kyla buitiniai konfliktai, smurtas (socialinės rizikos šeimose 2015 m. suaugusiųjų asmenų skaičius buvo – 35).

18 lentelė. Socialines pašalpas gaunantys asmenys Vilkaviškio mieste, asmenys

Rodiklis / metai	2010	2011	2012	2013	2014
Socialines pašalpas gaunančios šeimos	824	879	1005	911	654
Vaikai gaunantys socialines pašalpas	741	764	790	658	471
Asmenys gavę socialines pašalpas	1 829	1 921	2 140	1 798	1 280
Lėšų suma, tūkst. Eur	667,79	730,59	741,41	603,00	393,89

Šaltinis: Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyriaus informacija

Nors nuo 2011 m. socialines pašalpas gaunančių šeimų (asmenų) skaičius ir išmokėtų socialinių pašalpų dydis sumažėjo gana ženkliai (žr. 18 lentelę), tačiau 2014 m. socialinę pašalpą vis dar gavo net apie 11,84 proc. miesto gyventojų. Vaikai gaunantys socialines pašalpas sudarė 24,91 proc. mieste gyvenančių vaikų. (SI12) Tai parodo, jog didelė Vilkaviškio miesto gyventojų dalis gyvena skurdžiai ir jiems gresia socialinė atskirtis.

Skatinant kryptingą vaikų iš socialinės rizikos, socialines pašalpas gaunančių šeimų, integraciją didelį dėmesį reikėtų skirti vaikų ir jaunimo užimtumui – tai dalis vaikų ir jaunimo gerovės programos, siekianti parengti vaikus ir jaunimą produktyviai ir konkurentabiliu dalyvauti darbo rinkoje, mokėti kūrybiškai keisti mikro ir makro aplinką.

Vilkaviškio mieste veikia 3 vaikų užimtumu besirūpinančios įstaigos: Vilkaviškio vaikų ir jaunimo centras, Vilkaviškio muzikos mokykla, Vilkaviškio sporto mokykla. Taip pat Vilkaviškio socialinės pagalbos centre veikia vaikų dienos centras „Šypsena“, kuriame teikiamas paslaugų kompleksas socialinės rizikos šeimų ir socialines pašalpas gaunančių šeimų pradinio

²² <http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/po-tragedijos-kedainiu-rajone-imasi-veiksmu-kuriama-nauja-institucija.d?id=70011114>

mokyklinio amžiaus vaikams, kurie patiria sunkumų šeimoje, turi mokymosi ar mokyklos lankymo sunkumų, elgesio ir emocinių problemų: sudarytos sąlygos ruošti pamokas, teikiamos asmens higienos ir priežiūros paslaugos, organizuojamos maitinimo, užimtumo ir kultūrinės paslaugos (ST2). Paslaugų kompleksas sukurtas taip, kad būtų tenkinami esminiai vaiko asmenybės poreikiai, kurių nesugeba patenkinti vaiko šeima.

19 lentelė. Vaikų užimtumo įstaigas lankantys socialines pašalpas gaunantys, socialinės rizikos šeimų vaikai, asmenys

Rodiklis / Metai	2013	2014
Socialines pašalpas gaunantys vaikai	658	471
Socialinės rizikos šeimų vaikai	52	51
Vaikų dienos centrą „Šypsena“ lankantys vaikai	15	15
Vilkaviškio muzikos mokyklą lankantys vaikai	6	4
Vilkaviškio sporto mokyklą lankantys vaikai	1	2
Vilkaviškio jaunimo centrą lankantys vaikai	25	54

Šaltinis: Vilkaviškio socialinės pagalbos centro, Vilkaviškio muzikos mokyklos, Vilkaviškio sporto mokyklos, Vilkaviškio vaikų ir jaunimo centro informacija

Kaip matome iš pateiktų duomenų (žr. 19 lentelę) Vilkaviškio mieste tik nedidelė dalis socialines pašalpas gaunančių vaikų ir socialinės rizikos šeimų vaikų (15,1 proc.) lanko jaunimo užimtumo įstaigas (SI13). Viena iš galimų priežasčių rodančių žemą lankomumą, yra ta, kad jaunimo užimtumo besirūpinančios įstaigos dirba tik darbo dienomis ir darbo valandomis (pvz., vaikų dienos centras „Šypsena“ atviras 4 dienas per savaitę, Vilkaviškio socialinės pagalbos centro darbo valandomis ir pan.). (SI14)

Benamiais paprastai laikomi žmonės, neturintys nuolatinės gyvenamosios vietos. Plačiau – tai žmonės sergantys priklausomybės ligomis, asmenys grįžę iš įkalinimo įstaigų, rizikos grupės šeimos ir jų vaikai bei kt. Šie žmonės negali savarankiškai išspęsti daugybės asmeninių problemų, nesugeba pasinaudoti viešojo sektoriaus teikiamomis paslaugomis (kai kurios paslaugos jiems, neturintiems valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo, jiems net yra neprieinamos), praradę socialinius bei profesinius įgūdžius susirasti darbą. Neturėdami pajamų šaltinio jie dažnai nusikalsta. Kadangi Lietuvoje benamystė yra gana nauja socialinė problema, todėl ši problema yra mažai nagrinėjama. Nėra išsamios statistikos apie benamystės problemą.

Pagrindinės benamystės atsiradimo priežastys yra šios (www.ebiblioteka.lt): ekonominės – pajamų, būsto neturėjimas ar praradimas; socialinės – socialinių ryšių neturėjimas, jų nutrūkimas, negebėjimas jų išsaugoti; asmeninės – priklausomybės ligos, kiti susirgimai, negalios, asmeninis gyvenimo būdo pasirinkimas. Šalia ekonominių, socialinių ir asmeninių priežasčių, galima paminėti dar ir kitas: šeimyninės – skyrybos, smurtas, konfliktai su giminaičiais; administracinės – būsto praradimas dėl įsiskolinimų, migracija, teistumas, machinacijos nekilnojamojo turto; atsitiktinės – stichinės nelaimės, gaisrai, kariniai konfliktai.

Dėl visų šių priežasčių žmonės atsiduria gatvėje, nes tam tikru momentu nesugebėjo susidoroti su sunkumais, gyvenimo iššūkiais. Šio nesugebėjimo reikia ieškoti jų gyvenimo istorijose, taip pat charakterio bruožuose, asmenybės savybėse – yra tamprus ryšys tarp tapimo benamiu ir neišspręstų psichologinių problemų. Didelė dalis benamių yra priklausomi nuo alkoholio, narkotikų ar kitų toksinių medžiagų.

Siekiant padėti socialinės rizikos asmenims išsivaduoti iš „uždaro problemų rato“, būtina sudaryti kuo palankesnes sąlygas jų socialinei reintegracijai, kompleksškai teikiant asmens higienos, maitinimo, aprūpinimo būtiniausiais reikmenimis, sveikatos priežiūros, apgyvendinimo, švietimo, profesinio mokymo, užimtumo, įdarbinimo, psichologinės ir socialinės rehabilitacijos paslaugas.

Vilkaviškio mieste socialinės rizikos asmenims teikiamos bendrosios higienos ir maitinimo paslaugos.

Socialinės rizikos asmenims, neturintiems maudymosi patogumų savo būstuose Vilkaviškio socialinės pagalbos centre teikiamos bendrosios higienos paslaugos. Taip pat tokios paslaugos yra teikiamos Vilkaviškio mieste įsikūrusioje pirtyje. Tačiau atlikta socialinę atskirtį

patiriančių asmenų apklausa parodė, jog šiomis paslaugomis naudojasi tik nedidelė dalis tikslinės grupės klientų: pirties paslaugomis naudojasi tik 14,70 proc. apklaustųjų, Vilkaviškio socialinės pagalbos centro teikiamomis paslaugomis naudojasi tik 23,53 proc. apklaustųjų (tyrime dalyvavo 34 tikslinės grupės atstovai). (SI 15)

Pagrindinės priežastys dėl ko nesinaudojama bendrosiomis higienos paslaugomis Vilkaviškio miesto pirtyje yra nurodoma, jog teikiamos paslaugos yra mokamos ir paslaugų kaina yra nepriimtina, tai nurodė 55,88 proc. apklaustųjų, 26,47 proc. nurodė, jog nežino, kad tokios paslaugos yra teikiamos, 11,76 proc. apklaustųjų nurodė, jog nepatogus Vilkaviškio miesto pirties darbo laikas, nepatogi vieta arba šios paslaugos man yra nereikalingos. Dėl ko nesinaudojama Vilkaviškio socialinės pagalbos centro teikiamomis paslaugomis – 78,57 proc. respondentų nurodė, jog nepatogus teikiamų paslaugų darbo laikas (paslaugos teikiamos Vilkaviškio socialinės pagalbos centro darbo valandomis), 21,43 proc. nurodė, jog nepatogi Centro vieta.

Siekiant užtikrinti šių paslaugų teikimą būtina Vilkaviškio mieste įrengti centrą, teiksiantį socialinės rizikos asmenims maudymosi ir skalbyklos paslaugas (skalbyklos paslaugos šiuo metu Vilkaviškio mieste nėra teikiamos). Tai parodo respondentų atsakymai – 94,12 proc. tikslinės grupės atstovų į klausimą „Ar naudotumėtės dušo ir skalbyklos paslaugos, kurios būtų įrengtos gretimame valgyklos pastate?“ atsakė „taip“ ir kad šioms paslaugoms negalėtų skirti lėšų atsakė 79,41 proc. apklaustųjų (P4).

Skurdo mažinimo Lietuvoje strategijoje teigiama, kad pačios svarbiausios ir skaudžiausios yra skurdo ir socialinės atskirties problemos, todėl apibendrinant, galima teigti, jog siekiant užtikrinti minimalias, nemokamas bendrąsias higienos paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims Vilkaviškio mieste yra būtinos dušo ir skalbyklos paslaugos. Taip pat šią problemą, kaip bendrųjų higienos paslaugų trūkumas, įvardijo Vilkaviškio „Caritas“, kuris rūpinasi socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis (benamiais, iš įkalinimo įstaigų išėję gyventojai, socialines pašalpas gaunantys asmenys, pensinio amžiaus gyventojai) (SI16).

Vilkaviškio mieste, Vytauto g. 14 (pastato unikalus Nr. 3994-0002-2013), veikia socialinė virtuvė, kurioje karštą maistą vieną kartą per dieną, gauna socialinę atskirtį patiriantys miesto gyventojai (benamiai, socialines pašalpas gaunantys gyventojai). Socialinėje virtuvėje taip pat gaminamas karštas maistas į namus. Karšto maisto pristatymo į namus paslauga teikiama asmenims, kurie gyvena Vilkaviškio mieste ir dėl nepakankamų pajamų, sveikatos būklės ar kitų aplinkybių negali maisto gamintis namuose ar lankytis maitinimo organizavimo vietose. (ST3)

Socialinė virtuvė veikia 5 dienas per savaitę, vidutiniškai per dieną socialinėje virtuvėje valgo apie 24 gyventojus, karšto maisto paslauga naudojasi 15 gyventojų, tačiau poreikis šioms paslaugoms didėja (tai įtakoja Vilkaviškio miesto gyventojų demografiniai rodikliai, didėja senyvo amžiaus, vienišų asmenų ir pan.) ir būtina modernizuoti socialinę virtuvę, siekiant užtikrinti socialinės rizikos asmenų maitinimo paslaugas ir jų kokybę (P5).

Nuteistieji ir iš įkalinimo įstaigų sugrįžę asmenys – dar viena visuomenės grupė, patirianti sunkumų integruojantis į visuomenę bei į darbo rinką. Nuteistasis, išėjęs į laisvę iš įkalinimo įstaigos, dėl subjektyvių ir objektyvių priežasčių, susiduria su įvairiais sunkumais: neturi darbo, būsto, jo išsilavinimas dažniausiai būna menkas, prarasti kai kurie socialiniai įgūdžiai, artimieji, vengdami naštos bei visuomenės pasmerkimo, nutraukia socialinius ryšius su nuteistaisiais. Nuteistieji jaučia socialinę atskirtį bei visuomenės pasmerkimą, kuris pasireiškia kaip stigma. Tikėtina, jog praradę viltį bei pasitikėjimą nuteistieji yra linkę nusikalsti pakartotinai. Įsidarbinimas ir parama padeda formuotis teigiamam nuteistųjų požiūriui į save ir nepasiduoti stigmos įtakai, taip padidinant savo įsidarbinimo galimybes.

Marijampolės apskrityje veikia 2 pataisos namai, tai - Marijampolės pataisos namai ir Kybartų pataisos namai. Šios biudžetinės įstaigos yra pavaldžios Kalėjų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kurių veiklos sritis yra terminuoto laisvės atėmimo ir arešto bausmių, paskirtų įsiteisėjusiais teismo nuosprendžiais, vykdymo užtikrinimas.

Pastaraisiais metais įkalinimų nuteistųjų asmenų skaičius Kybartų pataisos nežymiai sumažėjo: 2011 m. laisvės atėmimo bausmę atliko 413 nuteistųjų, 2012 m. – 426 nuteistųjų,

2013 m. – 413 nuteistųjų, 2014 m. – 425 nuteistieji²³, 2015 m. – 358²⁴. Remiantis Kybartų pataisos namų informacija 2016 m. pradžioje įkalinimo įstaigoje laisvės atėmimo bausmę atliko 11 Vilkaviškio r. sav. gyventojų (iš jų 4 Vilkaviškio miesto), 14 iš Marijampolės sav., 1 iš Kazlų Rūdos r. sav., 3 iš Kalvarijos r. sav., 6 iš Šakių r. sav. Marijampolės pataisos namuose įkalinimų nuteistųjų skaičius taip pat nežymiai sumažėjo: 2011 m. laisvės atėmimo bausmę atliko 1 347 nuteistieji, 2012 m. – 1 242 nuteistieji, 2013 m. – 1 197 nuteistieji, 2014 m. – 1 171 nuteistieji, 2015 m. – 987 nuteistieji²⁵.

2014 m. iš Kybartų pataisos namų buvo paleista į laisvę – 174 nuteistieji, 2013 m. – 154²⁶ nuteistieji, 2012 m. – 164 nuteistieji.²⁷

2014 m. iš Marijampolės pataisos namų buvo paleista į laisvę – 230 nuteistųjų, 2013 m. – 246 nuteistieji, 2014 m. – 230 asmenų.

Nuteistieji atliekantys bausmes pataisos namuose turi galimybę užsiimti individualia darbine, kūrybine ar kita veikla. Tačiau tik nedidelė dalis nuteistųjų šia veikla užsiima (Kybartų pataisos namuose 2015 m. veikla užsiėmė tik 72 nuteistieji, tai sudaro 20,11 proc. nuo laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų, Marijampolės pataisos namuose nuteistųjų skaičius 2015 m. užsiimančių veikla buvo tik 20, o tai sudarė tik 2,03 proc. nuo laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų).

Per 2015 m. Kybartų pataisos namuose 59 nuteistieji buvo įdarbinti (iš jų: 10 nuteistųjų buvo įdarbinti valstybės įmonėse prie pataisos namų, 49 ūkio darbuose), Marijampolės pataisos namuose įdarbintų nuteistųjų skaičius per 2015 m. sudarė – 314 (iš jų: 188 nuteistieji buvo įdarbinti valstybės įmonėse prie pataisos namų, 126 ūkio darbuose). Lyginant su bendru nuteistųjų skaičiumi, pataiso namuose tik nedidelė dalis nuteistųjų yra motyvuoti darbui²⁸.

Remiantis Kalėjimų departamento duomenimis per 2015 m. Kybartų pataisos namuose yra išsiųsti 359 pranešimai apie ruošiamus paleisti asmenis, Marijampolės pataisos namuose – 741.

Patirties rodo, kad darbo birža ne visada gali padėti grįžusiems iš įkalinimo įstaigų asmenims, nes didelė dalis šių asmenų yra nemotyvuoti dirbti, nekvalifikuoti, stokojantys darbo paieškos gebėjimų. Siekiant palengvinti tokių asmenų adaptaciją visuomenėje ir integraciją į darbo rinką, įkalinimo įstaigose esantiems nuteistiesiems organizuojamas profesinis konsultavimas, orientavimas ir mokymas, tačiau tik nedidelė dalis nuteistųjų dalyvauja šiose veiklose dėl jų nepakankamos pasiūlos įkalinimo įstaigose (**P6**). Remiantis Kalėjimų departamento duomenimis Kybartų pataisos namuose nuteistųjų skaičius besimokančių profesinėje mokykloje per 2015 m. sudarė – 91 (25,42 proc. visų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje), Marijampolės pataiso namuose – 249 (25,23 proc. visų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje) (**SI17**). Marijampolės pataisos namuose 1 nuteistasis mokėsi aukštojoje mokykloje.

Svarbiausios problemos išėjus iš laisvės atėmimo vietos paprastai yra būstas ir materialinė parama, tačiau ilguoju laikotarpiu lemiamas veiksnys, galintis padėti integruotis į visuomenę ir vėliau nebenusikalsti, yra darbas. Daug iš įkalinimo įstaigų grįžusių asmenų jau nebeturi ryšių su šeima, yra praradę būstą ir turėtus darbinius įgūdžius, sunkiai pritampa socialiniame gyvenime. Be to, visuomenė ir darbdaviai dažnai nepasitiki tokių asmenų motyvacija ir galimybėmis darbo rinkoje, nors, trūkstant darbo jėgos, šis veiksnys tampa mažiau svarbus. Patirtis rodo, kad tie iš kalėjimų išėję asmenys, kurių atžvilgiu įgyvendinamos specializuotos integracijos į darbo rinką programos, paprastai pakartotinai nebenusikalsta.

²³ file:///C:/Users/admin/Downloads/2014_kpn_veiklos_analize.pdf

²⁴ <http://www.kalejimudepartamentas.lt/lt/kalejimu-departamentas/veikla/ataskaitos/metines.html> „Socialinės reabilitacijos tarnybų 2015 m. veiklos ataskaita“

²⁵ <http://www.kalejimudepartamentas.lt/lt/kalejimu-departamentas/veikla/ataskaitos/metines.html> „Reabilitacijos tarnybų 2011-2015 m. veiklos ataskaita“

²⁶ file:///C:/Users/admin/Downloads/2014_kpn_veiklos_analize%20(1).pdf

²⁷ file:///C:/Users/admin/Downloads/veiklos_analize_2013%20(1).pdf

²⁸ <http://www.kalejimudepartamentas.lt/lt/kalejimu-departamentas/veikla/ataskaitos/metines.html> „Socialinės reabilitacijos tarnybų 2015 m. veiklos ataskaita“

2.2. Bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai

Darbo jėgos ir gyventojų užimtumo tyrimai yra aktualūs kiekvienam regionui, siekiant išsiaiškinti ir gerai suvokti problemas susijusias su darbo jėga ir užimtumu, nes tik tuomet įmanoma imtis pačių tinkamiausių ir veiksmingiausių sprendimų jų atžvilgiu.

Remiantis Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriaus informacija nuo 2013 m. bedarbių skaičius Vilkaviškio mieste sumažėjo 15,16 proc., (ST4) rajone – 11,12 proc. Bedarbiai registruoti darbo biržoje 2015 m. sudarė 6 proc. visų Vilkaviškio miesto gyventojų.

12 pav. Bedarbių, registruotų Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriuje, skaičius

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog 2015 m. III ketv. vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius Vilkaviškio r. sav. buvo 6 444 arba 0,3 proc. žemesnis lyginant su ankstesnių metų atitinkamu ketvirčiu²⁹.

Išanalizavus pagrindinius demografinius faktorius, galima teigti, kad Vilkaviškio miesto gyventojų skaičius analizuojamu 2005 – 2015 m. laikotarpiu mažėja, o tai sąlygoja ir potencialios darbo jėgos mažėjimą. Mažėjimo priežastys - neigiama natūrali kaita, visuomenės senėjimas, dalies darbingo amžiaus žmonių savanoriškas pasitraukimas iš rajono darbo rinkos, siekiant įsidarbinti kituose Lietuvos miestuose ar Europos šalių darbo rinkose. Tai įrodo 20 lentelėje pateikti duomenys, iš kurių matyti, jog Vilkaviškio rajone nuo 2010 m. iki 2014 m. užimtų gyventojų skaičius sumažėjo 2,04 proc., ir 2014 m. sudarė 14,4 tūkst. asmenų kai tuo tarpu lyginant su Lietuvos rodikliu, užimtų gyventojų skaičius padidėjo 5,71 proc., Marijampolės apskrityje užimtų gyventojų skaičius padidėjo 1,14 proc.

²⁹ Statistikos departamentas; <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranestimai?articleId=3966630>

20 lentelė. Užimti gyventojai, tūkst., asmenys

Rodiklis / Metai	2010	2011	2012	2013	2014	Pokytis, 2010-2014 m. proc.
Užimtieji Lietuvoje	1 247,7	1 253,6	1 275,7	1 292,8	1 319,0	+5,71
Užimtieji Marijampolės apskrityje	61,4	59,6	56,3	57,6	62,1	+1,14
Užimtieji Marijampolės sav.	25,4	25,4	22,6	23,8	26,3	+3,54
Užimtieji Vilkaviškio r. sav.	14,7	14,3	14,9	13,0	14,4	-2,04
Užimtieji Šakių r. sav.	9,7	10,0	10,2	10,5	10,5	+8,25
Užimtieji Kazlų Rūdos r. sav.	6,3	5,4	5,1	6,0	6,1	-3,17
Užimtieji Kalvarijos r. sav.	5,3	4,6	3,5	4,4	4,9	-7,55

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7076d8ca-fd8d-400e-9db7-ab9bd081d402>

21 lentelė. Užimtieji 1000-ui gyventojų, asmenys

Rodiklis / Metai	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuvoje	397,11	410,67	424,72	435,01	448,11
Marijampolės apskrityje	367,35	367,44	353,48	368,16	403,02
Užimtieji Marijampolės sav.	400,05	412,83	373,81	400,11	448,08
Užimtieji Vilkaviškio r. sav.	333,12	334,82	356,18	316,65	357,69
Užimtieji Šakių r. sav.	289,67	306,84	318,49	334,37	340,24
Užimtieji Kazlų Rūdos r. sav.	461,23	406,84	391,28	471,03	482,82
Užimtieji Kalvarijos r. sav.	428,18	380,00	293,60	373,61	421,11

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19> ir 20 lentelės duomenys

Vidutinis metinis užimtųjų skaičius tenkantis 1000-ui gyventojų 2014 m. duomenimis, buvo didžiausias Kazlų Rūdos savivaldybėje, tuo tarpu Vilkaviškio rajono savivaldybėje 2014 m. vidutinis metinis užimtųjų gyventojų skaičius, tenkantis 1000-ui buvo mažiausias visoje Marijampolės apskrityje (SI18). Lyginant su Lietuvos rodikliu šis rodiklis yra žemesnis 20,18 proc., lyginant su Marijampolės apskrities rodikliu šis rodiklis žemesnis 11,25 proc.

Apibendrinant galima teigti, jog pirmiausia darbą susiranda aktyvioji darbo jėgos dalis, todėl akivaizdi nedarbo lygio ir registruotų bedarbių mažėjimo tendencija. Vadinasi, darbo rinkoje neišnaudojamas didelės dalies darbo jėgos, kuri yra ekonomiškai neaktyvi, potencialas.

Nors pastaruoju metu situacija Vilkaviškio mieste ir rajone užimtumo ir nedarbo srityje atrodo pakankamai palankiai, tačiau gilesnė analizė atskleidžia ir nemažai susirūpinimą keliančių tendencijų. Tiek Lietuvos, tiek mūsų regiono darbo rinką veikia patys įvairiausi veiksniai – konkurencija ES rinkoje, technologiniai pokyčiai, vis didėjanti žinių ir kvalifikacijos svarba siekiant didinti šalies konkurencingumą tarptautinėse rinkose. Tuo tarpu jau šiuo metu akivaizdžios tam tikros darbo jėgos pasiūlos problemos. Remiantis Marijampolės teritorinės darbo biržos duomenimis per 2014 m. Vilkaviškio skyriuje buvo užregistruotos 2 054 laisvos darbo vietos, per 2015 m. – 2 267 (tai 10,37 proc. daugiau lyginant su ankstesniais metais). Mažėja darbingo amžiaus darbuotojų skaičius, o darbo rinkoje neaktyvūs gyventojai ne visada turi svarių paskatų pradėti dirbti (maži atlyginimai, prastos darbo sąlygos ir pan.).

Vilkaviškio mieste veikia Vilkaviškio „Aušros“ gimnazija, kurią kasmet vidutiniškai baigia apie 132 Vilkaviškio miesto moksleiviai. Lyginant su 2012 m. abiturientų, baigusią gimnaziją skaičius sumažėjo 2,49 proc. Remiantis Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos pateikta informacija 2015 m., net 75,56 proc. visų Vilkaviškio miesto moksleivių baigusią gimnaziją studijavo aukštosiose (universitetai, kolegijos) mokyklose (žr. 22 lentelę).

22 lentelė. Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos abiturientų statistika, asmenys

Rodiklis / Metai	2012	2013	2014	2015
Abiturientai, iš jų:	201	181	183	196
Miesto gyventojai	140	131	122	135
Abiturientai studijuojantys aukštosiose mokyklose, iš jų:	154	136	137	157
Miesto gyventojai	104	106	98	102

Šaltinis: Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos duomenys

Remiantis Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriaus pateikta informacija Vilkaviškio miesto absolventų skaičius nuo 2013 m. sumažėjo 16,67 proc., bendras absolventų Vilkaviškio rajono rodiklis taip pat sumažėjo 38,89 proc. 2016 m. pradžioje registruotų Vilkaviškio miesto absolventų skaičius, turinčių aukštąjį išsilavinimą, buvo 8. (ST5)

23 lentelė. Absolventų registruotų Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriuje

Rodiklis / Metai	2013	2014	2015	2016
Vilkaviškio rajono absolventų skaičius, iš jų:	72	86	49	44
Vilkaviškio miesto gyventojai, iš jų:	12	34	22	10
Turintys aukštąjį išsilavinimą (aukštasis universitetinis, aukštasis neuniversitetinis)	7	20	13	8

Šaltinis: Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriaus informacija

Remiantis Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriaus pateikta informacija, studentų besimokančių aukštosiose mokyklose ir registruotų darbo biržoje kaip ieškančių darbo nuo 2013 m. padidėjo daugiau kaip 2 kartus (ST6).

24 lentelė. Studentai registruoti darbo biržoje kaip ieškantys darbo, asmenys

Rodiklis / Metai	2013	2014	2015	2016
Studentai	21	44	48	45

Remiantis Vilkaviškio rajono savivaldybės Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyriaus informacija, 2015 metais išmokos vaikams iki 3 metų amžiaus buvo mokamos 560 šeimų (ST7).

Tiek studentai, besimokantys aukštosiose mokyklose, tiek tėvai, esantys vaiko auginimo atostogose iki vaiku sukaks 3 metai, yra priskiriami prie neaktyvių gyventojų. Vilkaviškio mieste nėra iniciatyvų ar veiklų, susijusių su šios tikslinės grupės neformaliu švietimu, profesiniu mokymu, nėra vykdoma (SI19, P7).

2.3. Ekonominė ir verslo aplinka

Ekonominė situacija Vilkaviškio mieste šiuo metu yra palanki. Ją atspindi nedarbo statistika, kuri pastaraisiais metais kito palankia linkme, nes nedarbo lygis ir registruotų bedarbių skaičius Vilkaviškio mieste mažėjo. Nuo 2013 m. Vilkaviškio mieste nedarbo lygis sumažėjo nuo 11,2 proc. iki 9,5 proc.³⁰. Lyginant su Lietuvos nedarbo lygiu, 2016 m. pradžioje Vilkaviškio mieste nedarbo lygis buvo aukštesnis 0,5 proc. (Lietuvos nedarbo lygis – 9 proc.³¹).

³⁰ Šaltinis: Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriaus informacija

³¹ http://www.ldb.lt/Informacija/DarboRinka/Puslapiai/statistika_tab.aspx

13 pav. Nedarbo lygis Vilkaviškio mieste

Analizuojant nedarbo lygį kituose Marijampolės apskrities didžiuosiuose miestuose bei Lietuvoje, pastebima, kad analizuojamu laikotarpiu nedarbo lygis turėjo tendenciją mažėti tiek Vilkaviškio mieste (ST8) visoje apskrityje, tiek Lietuvoje.

25 lentelė. Nedarbo lygis didžiuosiuose Marijampolės apskrities miestuose, 2013 – 2016 m.

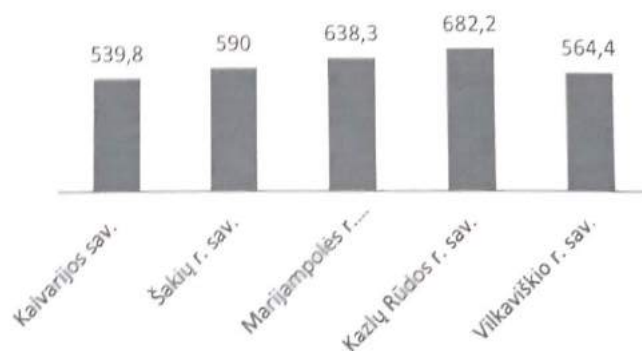
Rodiklis / Metai	2013	2014	2015	2016	Pokytis, %, 2013-2016
Nedarbo lygis Lietuvoje, proc.	10,9	9,5	8,7	9	-1,9
Nedarbo lygis Vilkaviškio rajone, proc.	13,3	12,4	11,5	12,3	-7,52
Nedarbo lygis Vilkaviškio mieste, proc.	11,2	12,8	10,6	9,5	-1,7
Nedarbo lygis Marijampolės mieste, proc.	9,7	9,7	7,7	8,3	-1,4
Nedarbo lygis Kalvarijos mieste, proc.	17,1	17,1	13,3	14,7	-2,4
Nedarbo lygis Šakių mieste, proc.	11,1	11,9	9,7	9,2	-1,9
Nedarbo lygis Kazlų Rūdos mieste, proc.	14,6	12,8	10,00	9,8	-4,8

Šaltinis: Marijampolės teritorinės darbo biržos Vilkaviškio skyriaus informacija

Nepaisant to, kad bedarbių skaičius mažėja, tačiau kartu mažėjant darbingo amžiaus asmenų skaičiui, nedarbo lygis mieste išlieka itin aukštas, o tai yra viena iš svarbiausių socialinių problemų ir pragyvenimo lygio kilimo kliūtis.

Darbo vietų skaičius ir nedarbo lygis turi įtakos žemam darbo užmokesčio lygiui savivaldybėje, o tai tik dar labiau skatina demografinės, ekonominės ir socialines problemas.

2015 m. III ketvirtį Vilkaviškio rajone siekė 564,40 Eur ir buvo 170,70 Eur arba 23,22 proc. mažesnis už šalies vidutinį darbo užmokestį ir 52,40 Eur arba 8,50 proc. mažesnis nei Marijampolės apskrityje. Lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis, darbo užmokestis Vilkaviškio rajone buvo vienas iš žemiausių (žr. 14 paveikslą) (SI20).

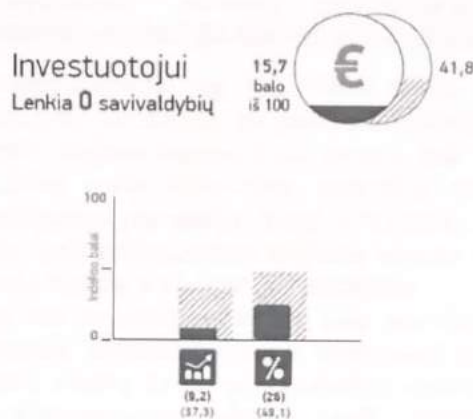
14 pav. Darbo užmokestis Marijampolės apskrities savivaldybėse, 2015 m. III ketv.

Palyginti su 2014 m. III ketvirčiu sparčiausiai darbo užmokestis kilo Šakių sav. – 5,6 proc., lėčiausiai – Kazlų Rūdos sav. (2,4 proc.). Vilkaviškio rajone darbo užmokestis lyginant su ankstesnių metų atitinkamu ketvirčiu kilo 3,4 proc., Lietuvoje – 5,5 proc.³²

Kaip parodė Vilkaviškio miesto gyventojų poreikių tyrimas, 2016 m., daugiausiai Vilkaviškio miesto gyventojų (20,49 proc. apklaustųjų) mano, jog pagrindinė Vilkaviškio miesto problema yra mažos gyventojų pajamos.

Apibendrinant galima teigti, kad labiausiai užimtumo lygį įtakoja vidutinis darbo užmokestis. Tai yra logiška, nes didėjant vidutiniam mėnesiniam darbo užmokesčiui, didėja ir užimtųjų skaičius, t.y. atsiranda daugiau norinčių dirbti.

2015 metais atliktas Laisvosios rinkos instituto tyrimas „Lietuvos savivaldybių indeksas 2015“ parodė, jog Vilkaviškio rajono savivaldybė prastai įvertinta dėl beveik mažiausių materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų kiekių, tenkančių vienam gyventojui. Investicijos buvo beveik menkiausios tiriamų savivaldybių grupėje, kaip ir ekonomikos aktyvumas (vertinant veikiančių ūkio subjektų bei verslo liudijimus įsigijusių gyventojų skaičių, tenkantį 1000 gyventojų).

15 pav. Investicijos Vilkaviškio r. sav.³³

Tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) yra ekonomikos augimo pagrindas. Vilkaviškio rajono savivaldybėje tiesioginės užsienio investicijos 2014 metų pabaigos duomenimis vienam gyventojui sudarė 60 Eur. Tiesioginės užsienio investicijos viena gyventojui Vilkaviškio rajono savivaldybėje, jas lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis, yra vienos mažiausių (mažesnės yra Kalvarijos savivaldybėje – 24 Eur).

26 lentelė. TUI vienam gyventojui 2011 – 2014 metų pabaigoje, EUR

Vietovė / Metai	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	3 672	4 072	4 321	4 404
Marijampolės apskritis	659	861	776	923
Kalvarijos r. sav.	5	5	14	24
Kazlų Rūdos r. sav.	6 358	6 942	6 913	7 737
Marijampolės sav.	174	520	428	458
Šakių r. sav.	306	425	164	469
Vilkaviškio r. sav.	41	47	48	60

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys³⁴.

³² <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?articleId=3966630>

³³ Laisvosios rinkos institutas: <http://www.llri.lt/vilkaviskio-r-savivaldybe-2015>

³⁴ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=a44bbf1a-010e-4fab-b5e9-271d7f0709e0>

Materialinės investicijos - tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti. Nuo 2011 m. materialinės investicijos Vilkaviškio rajone sumažėjo 23,10 proc., Marijampolės apskrityje – 19,91 proc. Lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis Vilkaviškio rajonas užėmė antrą vietą tarp visų Marijampolės apskrities savivaldybių pritrauktomis materialinėmis investicijomis.

27 lentelė. Materialinės investicijos 2011 – 2014 metų pabaigoje, tūkst. Eur

Vietovė / Metal	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	5 068 977	5 305 553	5 933 867	5 594 813
Marijampolės apskritis	179 947	160 186	175 268	144 115
Kalvarijos r. sav.	10 390	8 412	8 270	11 288
Kazlų Rūdos r. sav.	16 954	16 353	17 912	14 793
Marijampolės sav.	90 685	81 550	86 264	77 174
Šakių r. sav.	32 923	29 199	37 066	18 564
Vilkaviškio r. sav.	28 995	24 672	25 756	22 296

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=8ee17dfc-6d2a-499d-8311-e2542a29c2d0>

Apibendrinant galima daryti išvadą, jog Vilkaviškio rajone nepakankamai pritraukiama tiesioginių užsienio ir materialinių investicijų, ko pasekoje fiksuojamas gana žemas verslumo koeficientas, darbo užmokesčio augimo tempas ir tai parodo, kad rajono pramonės sektoriaus įmonėse pagaminama iš dalies maža dalis visai apskričiai tenkančios produkcijos, nes investicinis vietos įmonių pajėgumas yra mažas. Taigi Vilkaviškio rajone matomas investicijų pritraukimo sistemos poreikis, kuris galėtų suteikti teigiamą impulsą verslo plėtrai, o tai sąlygotų naujų darbo vietų savivaldybėje kūrimą ir emigracijos mažėjimą.

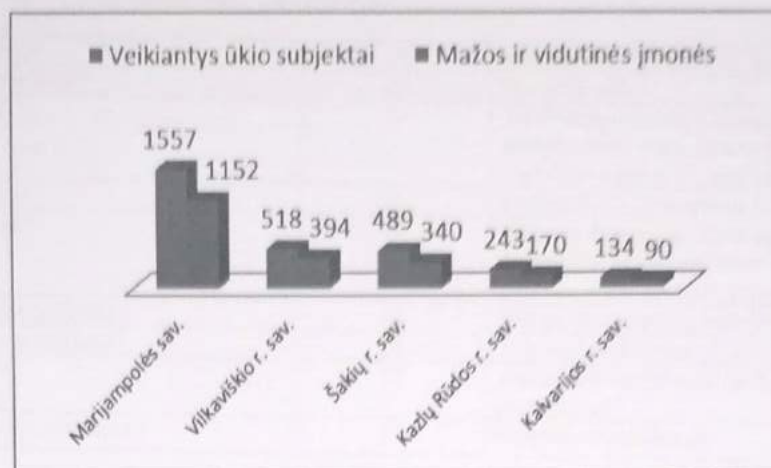
Verslo aplinkai įtakos turi investicijos, kurios kaip pastebima Vilkaviškio rajone yra mažos. Nesugebėjimas pritraukti investicijų kenkia formuojant palankią verslui aplinką, o nepalanki verslo aplinka savo ruožtu formuoja nepalankią ekonominę ir socialinę aplinką: nesukuriamos darbo vietos, atlyginimai yra ganėtinai maži, lyginant su šalies vidurkiu, auga emigracija.

Remiantis valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR Finansų ministerijos duomenimis (toliau – VMI) 2015 m. pabaigoje Vilkaviškio rajone registruotų juridinių vienetų skaičius sudarė 1 283³⁵ (2014 m. pabaigoje – 1 289).

Remiantis Statistikos departamento duomenimis 2016 m. pradžioje Vilkaviškio rajono savivaldybėje veikė 518 ūkio subjektų (2015 m. pradžioje – 598), iš jų 394³⁶ (2015 m. pradžioje – 381) priskiriami veikiančių mažų ir vidutinių įmonių grupei, tai sudaro 18,36 proc. visų Marijampolės apskrityje ir 0,50 proc. visų Lietuvoje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių.

³⁵ <http://www.vmi.lt/cms/juridiniai-asmenys>

³⁶ <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=860ae623-035b-4623-acaf-994820eef966>

16 pav. Veikiantys ūkio subjektai ir mažos bei vidutinės įmonės Marijampolės apskrities savivaldybėse 2016 m. pradžioje³⁷

Vilkaviškio mieste 2014 metais buvo registruoti 529 ūkio subjektai ir 10 ūkio subjektų filialų. Pelno siekiančių juridinių asmenų pagal teisinę formą daugiausiai buvo registruota uždarytųjų akcinių bendrovių – 164 (6 filialai), individualių įmonių – 130 (4 filialai), mažųjų bendrovių – 6, kooperatinių bendrovių – 6.³⁸

Per 2015 metus Vilkaviškio mieste įsikūrė 16 ūkio subjektų, tame skaičiuje pelno siekiančių skaičius – 14 (rajone – 37, iš jų pelno siekiantys – 33).³⁹

Vilkaviškio mieste veikia 4 didžiausios Vilkaviškio rajono gamybos įmonės, kurios įdarbinusios daugiausiai darbuotojų. Tai – AB „Žemkalnijs“, UAB kepykla „Savas“, UAB „Baltijos tekstilė“, UAB „FurnMaster“.

28 lentelė. Vilkaviškio miesto įmonės, kuriose dirba daugiau nei 10 darbuotojų

Įmonė / Metai	2015-12-30 ⁴⁰	Vykdoma veikla
AB „Žemkalnijs“	294	Siuvimo veikla
UAB „Vilkasta“	168	Statyba, prekyba statybinėmis medžiagomis, nekilnojamo turto nuoma.
UAB kepykla „Savas“	161	Duonos, konditerijos gaminių gamyba
UAB „Baltijos tekstilė“	95	Siuvimo veikla
UAB „FurnMaster“	91	Siuvimo veikla
UAB „Gintrėja“	88	Mažmeninė prekyba ir paslaugų teikimas, laisvalaikio organizavimas, statyba.
G. Plečkaičio individuali įmonė „Elektra“	73	Statybinių medžiagų gamyba ir prekyba.
UAB „Vilkaviškio vandenys“	62	Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymo veikla.
UAB „Vilkaviškio komunalinis ūkis“	60	Komunalinės paslaugos.
UAB „Lugvita“	51	Medienos apdirbimas, džiovinimas, baldinių ruošinių gamyba.
UAB „Rytas“	47	Didmeninė ir mažmeninė prekyba žemės ūkio technika ir atsarginėmis dalimis.
UAB „Bondrida“	34	Keleivių vežimo paslaugos.
UAB „Cipel Baltika“	34	Brangiakailių žvėrelių išdirbimo paslaugos.
UAB „Teivida“	33	Maitinimo paslaugų teikimas.
UAB „Tiresta“	28	Statybos paslaugos.
UAB „Simedva“	26	Medienos gaminių gamyba.

³⁷ <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=45b1eed0-753a-4acd-8afb-5862a8c66ae3>

³⁸ VĮ Registrų centro informacija

³⁹ <http://www.vmi.lt/cms/juridiniai-asmenys>

⁴⁰ Sodros informacinės sistemos duomenys

UAB „Vaiskona“	25	Koncentruotų obuolių sulčių gamyba.
UAB „Tautis service“	23	Prekyba rūbais.
UAB „Onorė“	23	Spalvotųjų ir juodųjų metalų laužo supirkimas bei prekyba kietu kuru, automobilių remontas, logistikos paslaugos, prekyba rūbais.
UAB „Vilkdara“	22	Didmeninė ir mažmeninė prekyba akmens anglimi.
UAB „Vilkauja“	18	Prekyba dažais ir kitomis statybinėmis medžiagomis, santchnikos bei šildymo įrangos prekyba ir montavimu, kitų paslaugų teikimu.
UAB „Santakos laikraštis“	14	Vilkaviškio krašto laikraščio „Santaka“ leidėjas.
UAB „Širvintos viešbutis“	13	Apgyvendinimo paslaugos.
UAB „Arneva“	12	Autoserviso paslaugos, techninė pagalba, krovinių pervežimas.
UAB „Olimpijos spaustuvė“	11	Spaustuvės paslaugos.

Remiantis VMI duomenimis, Vilkaviškio rajone 2015 m. pabaigoje gyventojų įsigijusių verslo liudijimų skaičius sudarė – 1 175. Analizuojamu laikotarpiu t.y. nuo 2011 m. iki 2015 m. gyventojų įsigijusių verslo liudijimų skaičius išlieka panašus. Daugiausiai išduodama paslaugų ir prekybos verslo liudijimų (žr. 29 lentelę).

29 lentelė. Informacija apie įsigytus verslo liudijimus

Rodiklis / Metai	2011	2012	2013	2014	2015
Verslo liudijimų skaičius, iš jų:	1 283	1 154	1 215	1 243	1 200
Paslaugų verslo liudijimai	686	654	714	792	765
Prekybos verslo liudijimai	479	461	455	405	403
Gamybos verslo liudijimai	118	39	46	46	32

Šaltinis: VMI informacija <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Analizuojamu laikotarpiu populiariausios *paslaugų verslo liudijimų veiklos rūšys yra*: statybos darbai (2011 m. išduoti 254 verslo liudijimai, 2012 m. – 230, 2013 m. – 271, 2014 m. – 307, 2015 m. – 263), kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų paslaugos (2011 m. išduota 90 verslo liudijimų, 2012 m. – 103, 2013 m. – 142, 2014 m. – 149, 2015 m. – 155), variklinių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugos (2011 m. išduoti 66 verslo liudijimai, 2012 m. – 77, 2013 m. – 83, 2014 m. – 93, 2015 m. – 78).

Analizuojamu laikotarpiu populiariausios *gamybos verslo liudijimų veiklos rūšys yra*: baldų gamyba (2011 m. išduota 10 verslo liudijimų, 2012 m. – 8, 2013 m. – 8, 2014 m. – 7, 2015 m. – 4), taikomosios dailės ir vaizduojamojo meno dirbinių gamyba (2012 m. išduota 12 verslo liudijimų, 2013 m. – 12, 2014 m. – 12, 2015 m. – 9), šviežių ir ilgai išsilaikančių konditerijos kepinų ir pyragaičių gamyba, džiovintų ir sausinių gamyba (2013 m. išduoti 3 verslo liudijimai, 2014 m. – 6, 2015 m. – 5), dirbinių iš kamštienos, šiaudų, pynimo medžiagų gamyba, vainikų, krepšelių, puokščių, šluotų, šepetėlių ir kita niekur kitur nepriskirta gamyba (2013 m. išduota 13 verslo liudijimų, 2014 m. – 8, 2015 m. – 6).

Lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis Vilkaviškio rajonas pagal išduodamų verslo liudijimų skaičių yra vienas iš lyderių. Vilkaviškio rajone išduodamų verslo liudijimų skaičius bendrame šalies rodiklyje 2015 m. sudaro 1,42 proc., Marijampolės apskrityje – 26,08 proc. Jaunimo (18-29 m.), vykdančio veiklą pagal verslo liudijimus, analizuojamu laikotarpiu t.y. 2013-2015 m. nors ir neženkiai, bet sumažėjo 1,38 proc., kai tuo tarpu kitose Marijampolės apskrities savivaldybėse ir Lietuvoje šis rodiklis analizuojamu laikotarpiu didėjo (Marijampolės sav. padidėjo 22,03 proc., Šakių r. sav. – 26,09 proc., Kazlų Rūdos sav. – 44,68 proc., Kalvarijos sav. – 15,07 proc., Lietuvos rodiklis – 15,63 proc.)⁴¹.

⁴¹ <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

30 lentelė. Statistinė informacija apie verslo liudijimus, asmenys

Rodiklis / Metai	2013	2014	2015
Gyventojai vykdančys veiklą Marijampolės sav. pagal verslo liudijimą, iš jų:	1 558	1 815	2 015
Jaunimas (18-29 m.)	286	327	349
Gyventojai vykdančys veiklą Vilkaviškio r. sav. pagal verslo liudijimą, iš jų:	1 181	1 173	1 175
Jaunimas (18-29 m.)	289	276	285
Gyventojai vykdančys veiklą Šakių r. sav. pagal verslo liudijimą, iš jų:	643	664	660
Jaunimas (18-29 m.)	138	170	174
Gyventojai vykdančys veiklą Kazlų Rūdos r. sav. pagal verslo liudijimą, iš jų:	232	285	278
Jaunimas (18-29 m.)	47	69	68
Gyventojai vykdančys veiklą Kalvarijos r. sav. pagal verslo liudijimą, iš jų:	231	353	378
Jaunimas (18-29 m.)	73	83	84

Šaltinis: VMI informacija <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Pagal gyventojų skaičių, vykdančių veiklą pagal verslo liudijimą, tenkančių 1000-ui gyventojų Vilkaviškio r. sav. 2015 m. Marijampolės apskrities savivaldybių tarpe užima trečiąją vietą (žr. 31 lentelę). Lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis, analizuojamu laikotarpiu, šis rodiklis Vilkaviškio r. sav. kilo lėčiausiai t.y. nuo 2013 m. iki 2015 m. rodiklis padidėjo 3,48 proc., (SI21) kai tuo tarpu Kalvarijos r. sav. šis rodiklis pakilo net 67,82 proc.

31 lentelė. Gyventojų skaičius, vykdančių veiklą pagal verslo liudijimą, tenkančių 1000-ui gyventojų, asmenys

Teritorija / Metai	2013	2014	2015	Pokytis
Vilkaviškio r. sav.	28,77	29,14	29,77	+3,48
Marijampolės sav.	26,19	30,92	34,73	+32,61
Šakių r. sav.	20,48	21,52	21,77	+6,30
Kazlų Rūdos r. sav.	18,21	22,56	22,25	+22,19
Kalvarijos r. sav.	19,61	30,34	32,91	+67,82

Šaltinis: Statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19> ir VMI informacija <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Remiantis VMI informacija nuo 2013 m. Vilkaviškio rajone gyventojų įsigijusių individualios veiklos vykdymo pažymą (toliau – IDV) padidėjo 28,51 proc., (ST9) Lietuvoje – 33,67 proc.⁴² Nuo 2013 m. Vilkaviškio rajone jaunimo įsigijusių individualios veiklos vykdymo pažymą (toliau – IDV) padidėjo 40,98 proc. ir tai ženkliai viršija tiek Lietuvos rodiklį – 27,10 proc., tiek Marijampolės apskrities savivaldybių rodiklius (Marijampolės sav. šis rodiklis padidėjo 22,72 proc., Kazlų Rūdos r. sav. – 20,00 proc., Kalvarijos r. sav. – 22,22 proc., Šakių r. sav. – 21,84 proc.).

32 lentelė. Statistinė informacija apie asmenis įsigijusius IDV

Rodiklis / Metai	2013	2014	2015
Gyventojai vykdančys veiklą Vilkaviškio r. sav. pagal IDV, iš jų:	498	601	640
Jaunimas (18-29 m.)	183	233	258
Gyventojai vykdančys veiklą Marijampolės sav. pagal IDV, iš jų:	1 373	1 576	1 646
Jaunimas (18-29 m.)	383	467	470
Gyventojai vykdančys veiklą Kazlų Rūdos r. sav. pagal IDV, iš jų:	203	231	267
Jaunimas (18-29 m.)	70	64	84

⁴² <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Gyventojai vykdančys veiklą Kalvarijos r. sav. pagal IDV, iš jų:	188	210	203
Jaunimas (18-29 m.)	72	85	88
Gyventojai vykdančys veiklą Šakių r. sav. pagal IDV, iš jų:	445	503	549
Jaunimas (18-29 m.)	174	193	212

Šaltinis: <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Pagal gyventojų skaičiaus rodiklį, vykdančių veiklą pagal IDV, tenkančių 1000-ui gyventojų Vilkaviškio r. sav. lyginant su bendru šalies rodikliu, 2015 m. atsilieka daugiau ne 2 kartus arba šis rodiklis lyginant su šalies bendru rodikliu yra mažesnis 50,58 proc. Lyginant su Marijampolės apskrities savivaldybėmis šis rodiklis yra žemiausias tarp visų Marijampolės apskrities savivaldybių (SI22). Tačiau analizuojamu laikotarpiu, t.y. 2013-2015 m. šio rodiklio pokytis buvo vienas iš didžiausių tarp Marijampolės apskrities savivaldybių (žr. 33 lentelę).

33 lentelė. Gyventojų skaičius, vykdančių veiklą pagal IDV tenkančių 1000-ui gyventojų, asmenys

Teritorija / Metai	2013	2014	2015	Pokytis
Lietuva	24,14	28,76	32,82	+35,96
Vilkaviškio r. sav.	12,13	14,93	16,22	+33,72
Marijampolės sav.	23,08	26,85	28,37	+22,92
Šakių r. sav.	14,17	16,30	18,11	+27,81
Kazlų Rūdos r. sav.	15,94	18,28	21,37	+34,07
Kalvarijos r. sav.	15,96	18,05	17,67	+10,71

Šaltinis: Statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19> ir VMI informacija <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Remiantis VMI informacija, vidutiniškai kasmet apie 209 Vilkaviškio rajono gyventojų pradeda vykdyti veiklą pagal IDV. 2015 m. net 58 proc. veiklą pradėjusių gyventojų buvo jaunimas (18-29 m.) (ST10). Šis rodiklis lyginant su kitomis Marijampolės apskrities savivaldybėmis yra vienas iš didžiausių (Kalvarijos sav. – 65,67 proc., Šakių r. sav. – 51,63 proc., Kazlų Rūdos r. sav. – 49,28 proc., Marijampolės sav. – 40,83 proc.) (žr. 34 lentelę).

34 lentelė. Statistinė informacija apie gyventojus įregistravusius IDV veiklą, asmenys

Rodiklis / Metai	2013	2014	2015
Gyventojai įregistravę veiklą per metus Vilkaviškio r. sav. pagal IDV, iš jų:	192	236	200
Jaunimas (18-29 m.)	104	125	116
Gyventojai įregistravę veiklą per metus Marijampolės sav. pagal IDV, iš jų:	491	485	436
Jaunimas (18-29 m.)	186	222	178
Gyventojai įregistravę veiklą per metus Kazlų Rūdos r. sav. pagal IDV, iš jų:	49	77	69
Jaunimas (18-29 m.)	22	27	34
Gyventojai įregistravę veiklą per metus Kalvarijos r. sav. pagal IDV, iš jų:	80	76	61
Jaunimas (18-29 m.)	44	44	40
Gyventojai įregistravę veiklą per metus Šakių r. sav. pagal IDV, iš jų:	203	192	184
Jaunimas (18-29 m.)	99	101	95

Šaltinis: VMI informacija <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Verslumas laikomas vienu pagrindinių šalies inovatyvumo, konkurencingumo ir ekonominio augimo užtikrinimo veiksniais – tai ne tik ekonominės, bet ir socialinės pridėtinės vertės kūrimas, tai galimybė realizuoti save, greitai ir efektyviai prisitaikyti prie aplinkos pokyčių, keisti savo gyvenimo kokybę. Tačiau kaip rodo įvairios visuomenės apklausos (Spinter tyrimai (2005), tyrimai Ūkio ministerijos (2006), Nacionalinės plėtros instituto (2008) užsakymu, „Jaunimo verslumo lygio tyrimas“ (2010) ir kt.) verslumo lygis šalyje nėra pakankamas.

Kaip parodė 2015 m. atliktas Lietuvos savivaldybių verslumo lygio tyrimas, kurį inicijavo Lietuvos centrinė kredito unija, Vilkaviškio rajone verslumo lygis siekia 51 proc. Lietuvos vidurkio (SI23) ⁴³.

17 pav. Lietuvos savivaldybių verslumo žemėlapis

2.4. Poreikių tyrimai

Siekiant kuo išsamiau išanalizuoti esamą situaciją Vilkaviškio mieste ir išsiaiškinti poreikius, kuriuos būtų galima patenkinti strategijoje numatomais uždaviniais ir veiksmais, rengiant strategiją buvo atliktas Vilkaviškio miesto gyventojų poreikių tyrimas. Tyrimas apėmė tris tikslines grupes:

1. VVG teritorijos gyventojus, siekiant išsiaiškinti bendrą Vilkaviškio miesto gyventojų nuomonę kaip jie vertina savo gyvenamąją vietovę, išskiriant pagrindines vietos problemas, paslaugų trūkumą bei paramos prioritetus, kurių finansavimui respondentų nuomone, mažiausiai ar labiausiai būtina teikti paramą.
2. Nevyriausybinių organizacijų, veikiančių socialinėje srityje, atstovus, siekiant išsiaiškinti nevyriausybinių sektoriaus poreikius
3. VVG teritorijoje gyvenančius skurdą patiriančius ir be pastovios gyvenamosios vietos asmenis, siekiant išsiaiškinti šios tikslinės grupės poreikius.

Detali tyrimo ataskaita pateikiama strategijos 1 priede. Šioje dalyje pateikiami apibendrinti tyrimo duomenys, kurie nebuvo paminėti ankstesnėse strategijos dalyse.

Vilkaviškio miesto gyventojų poreikių tyrimo išvados:

1. Pagrindinės Vilkaviškio miesto problemos: mažos gyventojų pajamos, kvalifikuotų ir / ar specializuotų profesinių įgūdžių turinčių darbuotojų trūkumas (SI24) ir nedarbas. Taip

⁴³ <http://lku.lt/blog/2015/12/18/lietuvos-regionu-verslumo-zemelapis-pirmauja-didmiesciai-ir-pajurio-kurortai/>

- pat aktualios miesto problemos: gyventojų skaičiaus mažėjimas, gyventojų senėjimas ir įvairių paslaugų trūkumas (SI25).
2. Didžiausią socialinę atskirtį Vilkaviškio mieste patiria nedirbantis, nestudijuojantis ir nesimokantis jaunimas, ilgalaikiai bedarbiai, socialinės rizikos šeimos, skurdą patiriančios šeimos (SI26), neaktyvūs nedarbingi asmenys bei marginalios grupės (SI27).
 3. Labiausiai trūksta sociokultūrinių paslaugų (P8), vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų (P9), vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugų (P10), naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingų paslaugų ir pagalbos įdarbinant (P11).
 4. Gyventojus paskatintų imtis smulkaus verslo, jei būtų teikiamos profesionalios konsultacijos dėl naujo verslo kūrimo ir plėtros (P12).
 5. Gyventojų nuomone, pabėgėliai daugiausiai turės integracijos problemų dėl negatyvaus visuomenės požiūrio ir diskriminacijos, kalbos nemokėjimo, darbo trūkumo, bei kultūros (pvz. papročiai, tradicijos, apranga ir kt.) (GRĖSMĖ).
 6. Gyventojų nuomone, paramos prioritetus reiktų teikti šiems poreikiams– „Praktinių darbo įgūdžių įgijimas ir ugdymas darbo vietoje įmonėse“ (P13), „Konsultacijos dėl naujo verslo kūrimo ir esamo verslo plėtros“ (P14), „Bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos didinančios gyventojų socialinę integraciją“ (P15) „Paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems vaikams ir jaunimui plėtra“ (P16).
 7. Didžioji dalis gyventojų per paskutinius 12 mėnesių savo noru ir be finansinio ar kito materialaus atlygio nedalyvavo savanoriškoje veikloje (SI28), pagrindinėmis nedalyvavimo priežastimis įvardindami paskatinimo, raginimo dalyvauti savanoriškoje veikloje motyvą, nežinojimą kur reikia kreiptis norint savanoriauti bei bendraminčių, kurie dalyvautų savanoriškoje veikloje, trūkumą.
 8. Daugiausiai apklausoje dalyvavusių gyventojų savanoriška veikla prisidėtų prie atskirų asmenų švietimo, mokymo ir informacijos teikimo, pagalbos teikimo socialinės rizikos asmenims ir / ar šeimoms (P17), renginių organizavimo, sociokultūrinių paslaugų (P18) bei pagalbos prisidedant prie psichologinės / socialinės pagalbos ir konsultacijų organizacijų veiklos teikimo.
 9. Didžiausią dalį respondentų dalyvauti savanoriškoje veikloje paskatintų daugiau informacijos apie tai, kur galima savanoriauti (P19), daugiau laisvo laiko bei geresnis savanorystės įvaizdis.

Nevyriausybinių organizacijų, veikiančių socialinėje srityje, atstovų poreikių tyrimo išvados:

1. Nevyriausybinių organizacijų nariai jaučia sociokultūrinių paslaugų trūkumą (SI29).
2. Pagrindinės priežastys sąlygojančios sociokultūrinių paslaugų trūkumą Vilkaviškio miesto VVG teritorijoje – nepakankamas finansavimas, idėjų trūkumas bei tinkamų sąlygų organizuoti užimtumo veiklas trūkumas.
3. Organizuojant sociokultūrines paslaugas didesnę dėmesį reiktų skirti neįgaliesiems, socialinės rizikos šeimose augantiems vaikams, senjorams bei socialinės rizikos šeimų tėvams (P20).
4. Didžioji dalis nevyriausybinių socialinio sektoriaus organizacijų teikia sociokultūrines paslaugas ir turi pakankamus gebėjimus įgyvendinti projektines veiklas (ST10).

VVG teritorijoje gyvenančių skurdą patiriančių ir be pastovios gyvenamosios vietos asmenų poreikių išvados pateiktos 2.1 strategijos dalyje.

2.5. SSGG analizė

Nr.	Stiprybės	Pagrindžiančio teiginio Nr.
1.	Veikiančios nevyriausybinių organizacijos dirbančios su socialinės atskirties asmenimis Vilkaviškio mieste	ST1, ST10
2.	Sukurta infrastruktūra ir veikiančios vietos valdžios institucijos, dirbančios su vaikais iš socialinės rizikos šeimų ar socialines pašalpas gaunančiais vaikais	ST2
3.	Veikianti socialinė virtuvė	ST3
4.	Mažėjantis bedarbių skaičius	ST4, ST8
5.	Nedidelė dalis absolventų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, registruotų darbo biržoje	ST5
6.	Didelis skaičius neaktyvių darbingų asmenų (studentų besimokančių aukštosiose mokyklose ir registruotų darbo biržoje kaip ieškančių darbo, tėvų auginančių vaikus iki 3m.)	ST6, ST7
7.	Didėjantis asmenų, vykdančių veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą, skaičius, ypatingai jaunimo (18-29 m.) tarpe.	ST9
Nr.	Silpnybės	Pagrindžiančio teiginio Nr.
1.	Mažėjantis miesto gyventojų skaičius, didelė neigiama natūrali gyventojų kaita	SI1, SI2
2.	Mažėjantis vaikų ir darbingo amžiaus asmenų skaičius	SI3
3.	Didelis ir didėjantis socialinę atskirtį patiriančių asmenų: pensinio amžiaus, neįgalių žmonių, soc. rizikos šeimų, kurias sudaro vienišos mamos, vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose (daugiausia – paaugliško amžiaus (7-18 m.)). Nedidelė dalis šių asmenų dalyvauja įvairių nevyriausybinių organizacijų veikloje.	SI4, SI5, SI7, SI9, SI10, SI11, SI29
4.	Didelė dalis Vilkaviškio miesto gyventojų, ypač vaikų, gyvena žemiau skurdo ribos	SI12
5.	Nedidelė dalis vaikų iš socialinės rizikos šeimų ir vaikų gaunančių pašalpas dalyvauja užimtumo veiklose, organizuojamose vietos valdžios institucijų. Nėra nevyriausybinių sektoriaus inicijuojamų veiklų socialinės rizikos vaikų ir jaunimo užimtumui didinti	SI13, SI14
6.	Šiuo metu teikiamos socialinės paslaugos vienišiemis senyvo amžiaus, skurde gyvenantiems, neturintiems pastovios gyvenamosios vietos asmenims yra nepakankamos ir nekokybiškos.	SI6, SI8, SI15, SI16, SI25, SI26, SI27
7.	Prasti ekonominio aktyvumo rodikliai (vertinant vidutinį darbo užmokestį, asmenų skaičių vykdančių savarankišką veiklą pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos vykdymo pažymą, bendrą verslumo lygį).	SI20, SI21, SI22, SI23.
8.	Profesinių įgūdžių turinčių darbuotojų trūkumas dėl nepakankamo profesinio mokymo iniciatyvų neaktyviems asmenims.	SI17, SI19, SI24
9.	Mažas užimtų gyventojų skaičius	SI18

10.	Menkas gyventojų dalyvavimas savanorystės veiklose	8128
Nr.	Galimybės	
1.	Stiprėjančios centrinės ir vietinės valdžios teigiamos nuostatos dėl didesnio nevyriausybinių organizacijų įsitraukimo į socialinio sektoriaus problemų sprendimą.	
2.	Stiprėjanti nevyriausybinių organizacijų tarybos veikla, sudaro galimybes nevyriausybiniams organizacijoms plėsti savo veiklą ir didinti veiklos efektyvumą	
3.	Didėjantis abiturientų iš Vilkaviškio studijuojančių aukštosiose mokyklose skaičius sudaro galimybę neformaliomis iniciatyvomis paskatinti jų grįžimą į Vilkaviškį galimybę	
4.	Neformalaus švietimo krepšelio sistemos plėtra sudaro galimybes nevyriausybiniams organizacijoms kurti ir įgyvendinti programas skirtas socialinę atskirtį patiriantiems vaikams ir jaunimui.	
5.	Aktyvus savanorystės propagavimas šalies mastu, paskatins gyventojus vietiniame lygmenyje prisidėti prie savanoriškos veiklos iniciatyvų.	
Nr.	Grėsmės	
1.	Gyventojų baimė dėl nepakankamų verslumo įgūdžių ryžtis savarankiško verslo steigimui, gali stabdyti vietos ekonomikos augimą.	
2.	Negėrėjanti šalies ir rajono verslo aplinka formuoja nepalankią vietos ekonominę ir socialinę aplinką	
3.	Nepakankamas dėmesys žmogiškųjų išteklių plėtrai, gyventojams neleidžia įgyti reikalingų naujų žinių ir įgūdžių, kurie būtini siekiant prisitaikyti prie sparčiai kintančių aplinkos sąlygų, o tai sąlygos socialinės atskirties didėjimą.	
4.	Augantis neįgalųjų, senyvo amžiaus žmonių ir socialinės rizikos asmenų, sąlygos didėjanti socialinių paslaugų poreikį.	
5.	Negatyvus visuomenės požiūris ir netolerancija pabėgėliams, atvyksiantiems į Vilkaviškio miestą ir rajoną.	

2.6. Poreikiai pagal prioritetus ir sąsaja su SSGG

Prioriteto Nr.	Poreikis	Sąsaja su SSGG
1.	Sociokultūrinių paslaugų įvairioms socialinės atskirties asmenų grupėms, skatinant savanorystę, plėtra (P8, P9, P15, P16, P17, P18, P19, P20)	Stiprybės Nr. 1, 2 Silpnybės Nr.:3,4,5 Galimybės Nr. 1, 2,4, 5 Grėsmės Nr. 4
2.	Pagalbos namuose, bendravimo paslaugų plėtra seniems, ligotiems, vienišiams žmonėms (P1, P2, P3, P10)	Stiprybės Nr. 1 Silpnybės Nr. 3, 6 Galimybės Nr. 1, 2, 5 Grėsmės Nr.4
3.	Neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų (nuteistųjų, tėvų, esančių vaiko auginimo atostogose, besimokančių asmenų) ugdymas vykdant profesinio mokymo ir neformalaus švietimo veiklas (P6, P7, P11, P13)	Stiprybės Nr. 6 Silpnybės Nr. 8, 9 Galimybės Nr. 3 Grėsmės Nr.1, 2, 3
4.	Skurdą patiriantiems asmenims maudymosi, skalbyklos ir maitinimo paslaugų plėtra (P4, P5)	Stiprybės Nr. 1, 3 Silpnybės Nr. 3,6 Galimybės Nr. 1, 2, 5 Grėsmės Nr.4
5.	Konsultacijų dėl naujo verslo kūrimo ir plėtros vykdymas (P12, P14)	Stiprybės Nr. 7 Silpnybės Nr. 3, 7, 9 Galimybės Nr. 3 Grėsmės Nr.1, 2, 3

3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS

3.1. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai

1 TIKSLAS: MAŽINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ VILKAVIŠKIO MIESTE, AKTYVINANT NEVYRIAUSYBINIO SEKTORIAUS ORGANIZACIJŲ ĮSITRAUKIMĄ IR GYVENTOJŲ SAVANORIŠKĄ VEIKLĄ	2018 m.	2022 m.
Strateginiai ryšiai (sąsaja su stiprybėmis ir silpnėmis). Šio tikslo įgyvendinimu siekiama prisidėti prie Silpnybės Nr. 4 „Didelė dalis Vilkaviškio miesto gyventojų, ypač vaikų, gyvena žemiau skurdo ribos“ Silpnybės Nr. 10 „Menkas gyventojų dalyvavimas savanorystės veiklose“ mažinimo. Tikslo pasiekimo realumas pagrindžiamas veikiančiomis socialinio sektoriaus nevyriausybėmis organizacijomis („Veikiančios nevyriausybines organizacijos dirbančios su socialinės atskirties asmenimis Vilkaviškio mieste“, stiprybė Nr. 1) ir vietos valdžios organizacijomis („Sukurta infrastruktūra ir veikiančios vietos valdžios institucijos, dirbančios su vaikais iš socialinės rizikos šeimų ar socialines pašalpas gaunančiais vaikais“, stiprybė Nr.2). Tikslu siekiama pasinaudoti situacijos galimybėmis: „Stiprėjančios centrinės ir vietinės valdžios teigiamos nuostatos dėl didesnio nevyriausybinių organizacijų įsitraukimo į socialinio sektoriaus problemų sprendimą, galimybė Nr. 1, „Stiprėjanti nevyriausybinių organizacijų tarybos veikla, sudaro galimybes nevyriausybėms organizacijoms plėsti savo veiklą ir didinti veiklos efektyvumą, galimybė Nr. 2 ir „Aktyvus savanorystės propagavimas šalies mastu, paskatins gyventojus vietiniame lygmenyje prisidėti prie savanoriškos veiklos iniciatyvų“, galimybė Nr.5 bei išvengti grėsmės „Augantis neįgaliųjų, senyvo amžiaus žmonių ir socialinės rizikos asmenų, sąlygos didėjančių socialinių paslaugų poreikį, grėsmė Nr.4. Alternatyvūs tikslai ir tikslo pasirinkimo priežastys. Be tikslo Nr. 1 „Mažinti socialinę atskirtį Vilkaviškio mieste, aktyvinant nevyriausybinių sektoriaus organizacijų įsitraukimą ir gyventojų savanorišką veiklą“, buvo svarstyti šie alternatyvūs tikslai: • Mažinti socialinę atskirtį Vilkaviškio mieste, siekiant mažinti socialinių pašalpų gavėjų skaičių (alternatyva Nr.1) • Efektyvinti socialinių paslaugų teikimo sistemą, siekiant socialinės atskirties sumažėjimo Vilkaviškio mieste (alternatyva Nr. 2). Kiekvienas iš suformuluotų alternatyvių tikslų skatintų socialinės atskirties mažėjimą Vilkaviškio mieste, tačiau alternatyvos Nr. 1 pasirinkimo atveju išskirtinė orientacija būtų nukreipiama tik į vieną socialinės atskirties tikslinę grupę – socialinę atskirtį patiriančius asmenis, o alternatyvos Nr. 2 pasirinkimo atveju nebūtų siekiama išplėsti socialines paslaugas teikiančių institucijų tinklą, apsiribojant tik esamomis vietos valdžios institucijomis. Dėl šių priežasčių pasirinktas tikslas „Mažinti socialinę atskirtį Vilkaviškio mieste, aktyvinant nevyriausybinių sektoriaus organizacijų įsitraukimą ir gyventojų savanorišką veiklą“, kuris apima visas socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupes bei į socialinių paslaugų teikimą skatina įsitraukti nevyriausybinių sektoriaus organizacijas ir gyventojus, savanorystės principu grįstomis veiklomis, taip prisidedant prie socialinės atskirties mažinimo Vilkaviškio mieste.		

Efektro rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.

Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016 m.	Reikšmė 2022 m.
1.	Socialinę pašalpą gaunančių asmenų dalis nuo visų Vilkaviškio miesto gyventojų, proc.	11,84 (19 psl.)	10,66

Rezultato rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.

Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016	Reikšmė 2022 m.
1.	Per paskutinius 12 mėn. savo noru be finansinio ar kito materialaus atlygio dalyvavę savanoriškoje veikloje Vilkaviškio miesto gyventojai, proc.	30,11 (gyventojų tyrimo rezultatai)	33,12

SĄSĄJA SU MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANU 2014-2020 METAMS

Strategijos tikslas „Mažinti socialinę atskirtį Vilkaviškio mieste“ atitinka Marijampolės regiono plėtros plano 2014-2020 metams tikslą ir uždavinius:

1.03. Tikslas „Didinti gyventojų gerovę ir socialinę aprėptį bei ugdyti sveiką gyvenseną“

1.03.01. Uždavinys „Siekti vaiko ir šeimos gerovės“

1.03.02. Uždavinys „Didinti viešųjų paslaugų prieinamumą, ugdyti sveikos gyvensenos savimone“.

Programos rezultato rodikliai:

- Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose.
- Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose).

20

30

1.1. UŽDAVINYS: Efektyvinti nevyriausybinių sektoriaus teikiamą pagalbą vienišiams, ligotiems ir skurdą patiriantiems Vilkaviškio miesto gyventojams, kuriant naujas paslaugas

2018 m.

2022 m.

Strateginiai ryšiai (sąsąja su stiprybėmis ir silpnėmis).

Šiuo uždaviniu siekiama išnaudoti esamas stiprybes Nr. 1 „Veikiančios nevyriausybinių organizacijos dirbančios su socialinės atskirties asmenimis Vilkaviškio mieste“ ir Nr. 3 „Veikianti socialinė virtuvė“, t.y. pasitelkiant esamas nevyriausybines organizacijas, bet tuo neapsiribojant ir skatinant naujų organizacijų įsitraukimą į paslaugų teikimą tikslinei grupei, darbingiems socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, sumažinti silpnę Nr. 6 „Šiuo metu teikiamos socialinės paslaugos vienišiams senyvo amžiaus, skurde gyvenantiems, neturintiems pastovios gyvenamosios vietos asmenims yra nepakankamos ir nekokybiškos“, išplečiant teikiamų paslaugų apimtį ir siekiant kokybiškesnio paslaugų teikimo. Taip pat siekiama išnaudoti galimybę Nr. 5 „Aktyvus savanorystės propagavimas šalies mastu, paskatins gyventojus vietiniame lygmenyje prisidėti prie savanoriškos veiklos iniciatyvų“, skatinant gyventojų savanorišką įsitraukimą ir pagalbą.

Šiuo uždaviniu būtų patenkinti Prioritetiniai poreikiai Nr. 2 ir Nr.4

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio pasirinkimo priežastys.

Be suformuluoto uždavinio „Efektyvinti nevyriausybinių sektoriaus teikiamą pagalbą vienišiams, ligotiems ir skurdą patiriantiems Vilkaviškio miesto gyventojams, kuriant naujas paslaugas“ buvo svarstomi šie alternatyvūs uždaviniai:

- „Efektyvinti nevyriausybinių sektoriaus teikiamą pagalbą vienišiams, ligotiems ir skurdą patiriantiems Vilkaviškio miesto gyventojams“ (alternatyva Nr. 1)
- „Efektyvinti socialinių paslaugų teikimą Vilkaviškio miesto gyventojams“ (alternatyva Nr. 2).

Tiek alternatyvos Nr. 1 tiek alternatyvos Nr. 2 atveju būtų siekiama efektyvesnės situacijos socialinių paslaugų teikime, tačiau alternatyvos Nr.1 atveju, nebūtų skatinama kurti naujas paslaugas, o tik gerinti esamų paslaugų kokybę, o alternatyvos Nr. 2 atveju koncentracija būtų pagrįste į vietos valdžios institucijų teikimas paslaugas. O pasirinkta uždavinio formuluotė „Efektyvinti nevyriausybinių sektoriaus teikiamą pagalbą vienišiams, ligotiems ir skurdą patiriantiems Vilkaviškio miesto gyventojams, kuriant naujas paslaugas“, akcentuoja nevyriausybinių sektoriaus organizacijų įsitraukimą ir naujų paslaugų kūrimą tikslinės grupės asmenims.

Produkto rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.

Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016 m.	Reikšmė 2022 m.
1.	Praplėstų (pagerintų) socialinių paslaugų, įgyvendinamų nevyriausybinių sektoriaus organizacijų, skaičius	0	4
2.	Asmenų besinaudojančių socialinės virtuvės paslaugomis, skaičius	24	36

Programos produkto rodikliai:

- BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)
- Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.

170

2

1.2. UŽDAVINYS: Skatinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime

2018 m.

2022 m.

Strateginiai ryšiai (sąsaja su stiprybėmis ir silpnybėmis).

Šiuo uždaviniu siekiama pasinaudoti veikiančiomis Vilkaviškio mieste socialinio sektoriaus organizacijomis (Stiprybė Nr.1) „Veikiančios nevyriausybinių organizacijos dirbančios su socialinės atskirties asmenimis Vilkaviškio mieste“, skatinant jas inicijuoti veiklas siekiant sumažinti šias silpnybes: Nr. 3 „Didelis ir didėjantis soc. atskirtį patiriančių asmenų: pensinio amžiaus, neįgalių žmonių, soc. rizikos šeimų, kurias sudaro vienišos mamos, vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose (daugiausia – paaugliško amžiaus (7-18 m.). Nedidelė dalis šių asmenų dalyvauja įvairių nevyriausybinių organizacijų veikloje“ ir Nr. 5 „Nedidelė dalis vaikų iš socialinės rizikos šeimų ir vaikų gaunančių pašalpas dalyvauja užimtumo veiklose, organizuojamose vietos valdžios institucijų. Nėra nevyriausybinių sektoriaus inicijuojamų veiklų soc. rizikos vaikų ir jaunimo užimtumui didinti“. Šiuo uždaviniu būtų patenkintas Prioritetinis poreikis Nr. 1. Tikslinė grupė - darbingi socialinę atskirtį patiriantys asmenys.

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio pasirinkimo priežastys.

Be suformuluoto uždavinio „Skatinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime“ buvo svarstomi šie alternatyvūs uždaviniai:

- „Skatinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų darbinio užimtumo veiklas“ (alternatyva Nr. 1)
- „Skatinti senjorų ir neįgalių asmenų aktyvų dalyvavimą visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime“ (alternatyva Nr. 2).

Abi alternatyvos prisidėtų prie socialinę atskirtį patiriančių asmenų socialinės integracijos, tačiau alternatyvos Nr. 1 atveju orientuojantis į darbinio užimtumo veiklas, susiaurinamas galimų veiksmų spektras, o alternatyvos Nr. 2 atveju apsiribojama tik tam tikromis socialinę atskirtį patiriančių grupių asmenų grupėmis, o ne visai socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis.

Pasirinkta uždavinio formuluotė „Skatinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime“ sudaro plačias galimybes įgyvendinti įvairias iniciatyvas visoms socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupėms.

Produkto rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.

Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016 m.	Reikšmė 2022 m.
1.	Vaikų iš socialinės rizikos šeimų, dalyvaujančių nevyriausybinių sektoriaus organizacijų organizuojamose užimtumo veiklose skaičius	0 (dabar nematuojama)	50

Programos produkto rodikliai:

- BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)
- Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.

305
6

2 TIKSLAS: SKATINTI VERSLUMĄ IR DIDINTI GALIMYBES JAUNIMO IR NEAKTYVIŲ GYVENTOJŲ UŽIMTUMUI

2018 m.

2022 m.

Strateginiai ryšiai (sąsaja su stiprybėmis ir silpnybėmis).

Šiuo tikslu siekiama prisidėti prie geresnės ekonominės situacijos VVG teritorijoje mažinant silpnybę Nr. 9 „Mažas užimtų gyventojų skaičius“, pasinaudojant esamomis stiprybėmis Nr. 6 „Didelis skaičius neaktyvių darbingų asmenų (studentų besimokančių aukštosiose mokyklose ir registruotų darbo biržoje kaip ieškančių darbo, tėvų auginančių vaikus iki 3m.)“ ir Nr. 7 „Didėjantis asmenų, vykdančių veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą, skaičius, ypač jaunu (18-29 m.) tarpe“. Tikslą pasiekimui bus išnaudojama galimybė Nr. 3 „Didėjantis abiturientų iš Vilkaviškio studijuojančių aukštosiose mokyklose skaičius sudaro galimybę neformaliomis iniciatyvomis paskatinti jų grįžimą į Vilkaviškį galimybė“ ir siekiama išvengti grėsmių Nr. 1 „Gyventojų baimė dėl nepakankamų verslumo įgūdžių ryžtis savarankiško verslo steigimui, gali stabdyti vietos ekonomikos augimą“ ir Nr. 2 „Negerėjanti šalies ir rajono verslo aplinka formuoja nepalankią vietos ekonominę ir socialinę aplinką“.

Alternatyvūs tikslai ir tikslo pasirinkimo priežastys.

Be tikslo Nr. 2 „Skatinti verslumą ir didinti galimybes jaunimo ir neaktyvių gyventojų užimtumui“, buvo svarstyti šie alternatyvūs tikslai:

- Mažinti nedarbą Vilkaviškio mieste (alternatyva Nr.1)
- Skatinti neaktyvių darbingų gyventojų integraciją į darbo rinką (alternatyva Nr. 2)

Kiekvienas iš suformuluotų alternatyvių tikslų skatintų ekonominės situacijos gerėjimą Vilkaviškio mieste, tačiau vienos iš šių alternatyvų pasirinkimo atveju išskirtinė orientacija būtų nukreipiamą tik į vieną ekonomikos aspektą – nedarbo mažinimą, neskiriant dėmesio neseniai susikūrusio verslo ar savarankiškai dirbančių asmenų poreikiams, o veiklas nukreipiant į neaktyvius darbingus gyventojus ar bedarbius.

Dėl šių priežasčių pasirinktas tikslas „Skatinti verslumą ir didinti galimybes jaunimo ir neaktyvių gyventojų užimtumui“, kuris apima platų tikslinės grupės asmenų/institucijų spektrą: neaktyvius darbingus gyventojus, asmenis ketinančius kurti verslą, asmenis ką tik pradėjusius vykdyti savarankišką veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą ar verslo liudijimą, neseniai įkurtas smulkaus ir vidutinio verslo įmones, ypatingą dėmesį skiriant jaunų (16-29 m.) asmenų verslumui ir integracijai į darbo rinką skatinti.

Efeko rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.

Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016 m.	Reikšmė 2022 m.
1.	Užimtų gyventojų dalies tenkančios 1000 gyventojų pokytis proc.	0 (21 lent.)	8,9

Rezultato rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.

Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016	Reikšmė 2022
1.	Savarankišką veikla vykdančių asmenų pagal individualios veiklos vykdymo pažymą skaičius 1000 gyventojų	16,22 (33 lent.)	17,84
2.	Savarankišką veikla vykdančių asmenų pagal verslo liudijimą skaičius 1000 gyventojų	29,77 (31 lent.)	32,74

SĄSĄJA SU MARIJAMPOLĖS REGIONO INTEGRUOTA TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMA 2014-2020 M.

Strategijos tikslas „Skatinti verslumą ir didinti galimybes jaunimo ir neaktyvių gyventojų užimtumui“ atitinka Marijampolės regiono integruotos teritorijų vystymo programos 2014-2020 m., patvirtintos LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 4d. įsakymu Nr. 1V-693, tikslą ir uždavinius:

1. Tikslas: Didinti užimtumą Marijampolės regione.

1.1. Uždavinys: vystyti urbanistinius centrus Marijampolės, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Šakių ir Vilkaviškio miestuose, skatinant smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą bei didinant viešųjų erdvių ir bendruomeninės infrastruktūros lankomumą ir patrauklumą

1.2. Uždavinys: sudaryti sąlygas kurti gerai apmokamas, į aukštą pridėtinę vertę orientuotas darbo vietas.

Programos rezultato rodikliai:

- BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis.

66

2.1. UŽDAVINYS: Didinti neaktyvių darbingų gyventojų integraciją į darbo rinką, įskaitant bendradarbiavimą su Marijampolės miesto VVG ir Kalvarijos Miesto VVG

2018 m.

2022 m.

Strateginiai ryšiai (sąsąja su stiprybėmis ir silpnybėmis).

Šiuo uždaviniu siekiama mažinti silpnybę Nr. 8 „Profesinių įgūdžių turinčių darbuotojų trūkumas dėl nepakankamo profesinio mokymo iniciatyvų neaktyviems asmenims“ pasinaudojant stiprybe Nr. 6 „Didelis skaičius neaktyvių darbingų asmenų, tai įvairaus amžiaus asmenys, kurie nedirba ir neieško darbo (vaikai, nedirbantys mokiniai ir studentai, namų šeimininkės ir šeimininkai, neįgalieji, nedirbantys pensinio amžiaus žmonės, nuteistieji, asmenys, praradę viltį rasti darbą ir jo nebeieškantys, kiti asmenys, kurie nenori dirbti)“.

Šis uždavinys glaudžiai siejasi su uždaviniu Nr. 2.2 „Skatinti verslumą Vilkaviškio mieste“, nes tikslinės grupės atstovai dalyvavę uždavinio 2.1 įgyvendinimo veiklose, turės galimybes dalyvauti ir įgyvendinant uždavinį 2.2.

Šiuo uždaviniu būtų patenkintas Prioritetinis poreikis Nr. 3

Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio pasirinkimo priežastys.

Be suformuluoto uždavinio „Didinti neaktyvių darbingų gyventojų integraciją į darbo rinką“ buvo svarstomi šie alternatyvūs uždaviniai:

- „Didinti jaunimo profesinius įgūdžius ir kompetencijas“ (alternatyva Nr. 1)
- „Didinti galimybes bedarbiams integruotis į darbo rinką“ (alternatyva Nr. 2).

Abi alternatyvos prisidėtų prie situacijos darbo rinkoje gerėjimo, tačiau alternatyvos Nr. 1 atveju orientuojantis į jaunimą, apribojama kitoms neaktyvių gyventojų amžiaus grupėms turėti galimybes dalyvauti strategijos įgyvendinime, o alternatyvos Nr. 2 atveju orientacija būtų nukreipiam į tikslinę grupę, kuri ir taip turi kitų galimybių integruotis į darbo rinką, todėl nėra tikslinga dubliuoti veiklas su kitomis institucijomis.

Pasirinkta uždavinio formuluoatė „Didinti neaktyvių darbingų gyventojų integraciją į darbo rinką“ sudaro plačias galimybes įgyvendinti įvairias iniciatyvas visoms neaktyvioms darbingų asmenų grupėms, t.y. besimokančiam jaunimui, tėvams, auginantiems vaikus iki 3 m., nuteistiesiems, bedarbiams ir kt.

Produkto rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.			
Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016 m.	Reikšmė 2022 m.
1.	Suteikta profesinių žinių, gebėjimų ir įtraukti į darbo rinką neaktyvūs darbingi asmenys	0	7
2.	Iniciatyvų (projektų), skirtų tikslinėms grupėms: 1) 2) nuteistieji, 3) besimokantis jaunimas registruotas darbo biržoje, skaičius	0	2
3.	Iniciatyvų, įgyvendintų su kito miesto VVG, skaičius	0	1
Programos produkto rodikliai:			
• BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) • Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.		12	2
2.2. UŽDAVINYS: Skatinti verslumą Vilkaviškio mieste		2018 m.	2022 m.
Strateginiai ryšiai (sąsaja su stiprybėmis ir silpnėmis).			
Šiuo uždaviniu siekiama gerinti ekonominę situaciją Vilkaviškio mieste prisidedant prie silpnybės Nr. 7 „Prasti ekonominio aktyvumo rodikliai (vertinant vidutinį darbo užmokestį, asmenų skaičių vykdančių savarankišką veiklą pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos vykdymo pažymą, bendrą verslumo lygį)“ mažėjimo. Uždavinio rodiklių pasiekimu bus pasinaudojama stiprybe Nr. 7 „Didėjantis asmenų, vykdančių veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą, skaičius, ypač jaunimo (18-29m.) tarpe“. Šio uždavinio įgyvendinimas glaudžiai susijęs su uždaviniu 2.1 „Didinti neaktyvių darbingų gyventojų integraciją į darbo rinką“, tikslinės grupės - naujai įsisteigęs verslas.			
Alternatyvūs uždaviniai ir uždavinio pasirinkimo priežastys.			
Be suformuluoto uždavinio „Skatinti verslumą Vilkaviškio mieste“ buvo svarstomi šie alternatyvūs uždaviniai: • „Didinti veikiančių verslo įmonių darbuotojų gebėjimus ir kompetencijas“ (alternatyva Nr. 1) • „Suteikti galimybes įsigyti verslo plėtrai reikalingas priemones“ (alternatyva Nr. 2). Abi alternatyvos prisidėtų prie verslo aplinkos gerėjimo Vilkaviškio mieste, tačiau alternatyvos Nr. 1 atveju orientuojantis į veikiančias įmones, apribojama savarankišką veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą ar verslo liudijimą vykdančiams asmenims dalyvauti strategijos įgyvendinime, o alternatyvos Nr. 2 atveju orientacija būtų nukreipiama tik į vieną iš galimų pagalbos verslui veiksmų. Pasirinkta uždavinio formuluoatė „Skatinti verslumą Vilkaviškio mieste“ sudaro galimybes įgyvendinti įvairias verslo skatinimo iniciatyvas, apimančias ir verslo konsultacijas, mentorystės idėjų realizavimą, galimybes įsigyti verslo vykdymui reikalingas priemones, jaunų asmenų verslumo iniciatyvų skatinimą.			
Produkto rodikliai ir jų kiekybinis pokytis.			
Nr.	Rodiklis	Reikšmė 2016 m.	Reikšmė 2022 m.
1.	Savarankišką veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą ar verslo liudijimą, vykdančių asmenų skaičius	1795	1830
2.	Jaunų asmenų (18-29 m.) Pagal individualios veiklos vykdymo pažymą ar verslo liudijimą, vykdančių asmenų skaičius	543	560

3.	Iniciatyvų, įgyvendintų su kito miesto VVG, skaičius	0	1
Programos produkto rodikliai:			
• BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)			126
• Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius.			4

3.2. Integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas

Vilkaviškio VVG 2016-2022 m. strategija ir jos rengimo procesas pasižymi šiais integruotumo ir novatoriškumo bruožais:

1. Principo „iš apačios į viršų“ taikymu. Tai leido išryškinti tikrąsias ir labiausiai dėmesio reikalaujančias problemas, atskleidė galimą problemų sprendimo potencialą ir leido apsispręsti dėl strategijos tikslų, uždavinių veiksmų, tikslinių grupių pasirinkimo. Kiekvienu strategijos rengimo etapu buvo konsultuojamasi su įvairiomis nevyriausybėmis organizacijomis, atskiromis piliečių grupėmis ir gyventojais. Tai buvo novatoriškas procesas, reikalaujantis įvairių pasiūlymų suderinimo. Kartu tai leido sujungti skirtingus sektorius ir parodyti jų bendradarbiavimo svarbą sprendžiant socialinio sektoriaus ir užimtumo problemas.

2. Novatoriško požiūrio į socialinių problemų sprendimą. Šiuo metu pagrindinė socialinių problemų sprendimo priemonė yra piniginė socialinė parama, kuria siekiama suteikti pagalbą, tačiau nėra užtikrinamas ilgalaikis poveikis bei įgalinimas būti aktyviu visuomeninio gyvenimo ir darbo rinkos dalyviu. Šioje strategijoje akcentuojamas socialinių paslaugų teikimas įtraukiant nevyriausybinių sektoriaus organizacijas, kurios dažniausiai geriausiai žino socialinės atskirties asmenų poreikius ir efektyviausia gali šiuos poreikius patenkinti.

3. Atviras išorai planavimo pobūdis. Rengiant strategiją buvo laikomasi nuostatos, kad atviras bendradarbiavimas ir bendrų veiksmų su kitų miestų VVG planavimas užtikrins efektyvesnį lėšų panaudojimą ir didesnę bendrų veiklų pridėtinę vertę. Strategijos rengimo procese buvo pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su Marijampolės miesto VVG ir Kalvarijos miesto VVG.

4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANČIŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS

Rengiant Vilkaviškio miesto plėtros strategiją buvo būtina atlikti situacijos ir miesto gyventojų poreikių analizę. Apklausos padeda atskleisti vietos gyventojų, organizacijų, įstaigų atstovų nuomonę, kuri padeda išsiaiškinti kokia gyvenamosios vietovės problema opiausia, kokios konkrečios ES paramos sritys svarbiausios, kokių paslaugų trūksta, ar gyventojai turi bendruomeninio verslo iniciatyvų, ar yra tikro verslo iniciatyvų, kokie jaunimo poreikiai, koks mokymų poreikis. Vilkaviškio miesto vietos plėtros strategija buvo parengta dalyvaujant Vilkaviškio miesto bendruomenei, Vilkaviškio miesto gyventojams, nevyriausybinių organizacijų, vietos valdžios institucijų, verslo atstovams. Miesto bendruomenės dalyvavimas rengiant strategiją buvo vienas esminių žingsnių atliekant dabartinę miesto situacijos analizę bei identifikuojant problemas ir siekiant numatyti veiksmus, prisidedančius prie socialinės integracijos didinimo, socialinės atskirties mažinimo, verslumo skatinimo.

Rengiama Vilkaviškio miesto vietos plėtros strategija buvo aktyviai viešinama pasitelkus šias viešinimo priemones:

- *Pranešimai spaudoje, informacija apie rengiamą strategiją pateikiama internetiniuose portaluose: www.vilkaviskis.lt, www.vilkaviskisinfo.lt*

2015 m. gruodžio mėn. parengtas informacinis pranešimas informuojantis apie rengiamą Vilkaviškio miesto strategiją bei kviečiantis visus suinteresuotus asmenis dalyvauti strategijos rengime ir teikti pasiūlymus. Šis pranešimas buvo atspausdintas Vilkaviškio krašto laikraštyje „Santaka“.

2016 m. vasario mėn. parengtas informacinis pranešimas informuojantis apie strategijos rengimą bei kviečiantis visus gyventojus, nevyriausybinių, vietos valdžios organizacijų, verslo atstovus į strategijos „Vilkaviškio miesto 2016-2023 m. plėtros strategija“ pristatymą. Šis pranešimas buvo atspausdintas Vilkaviškio krašto laikraštyje „Santaka“.

2016 m. vasario mėn. parengtas informacinis pranešimas pristatantis parengtą Vilkaviškio miesto 2016-2023 m. plėtros strategiją. Šis pranešimas buvo atspausdintas Vilkaviškio krašto laikraštyje „Santaka“.

Vietinė spauda pasirinkta siekiant į strategijos rengimą įtraukti kiek galima didesnę suinteresuotų grupių atstovų skaičių. Informacinių pranešimų kopijos pateikiamos priede Nr. 2.

Informacija apie strategijos rengimą nuolat viešinama Vilkaviškio rajono savivaldybės tinklapyje www.vilkaviskis.lt ir Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos tinklapyje www.vilkaviskisinfo.lt.

- *Informaciniai plakatai*

Įgyvendinant projektą „Vilkaviškio miesto vietos plėtros strategijos rengimas“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-909 parengti 3 informaciniai plakatai, kuriuose, laikantis projekto viešinimo reikalavimų, pateikiama informacija apie strategijos rengimą. Plakatai viešinami Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos pastate (S. Nėries g. 1, Vilkaviškis), Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro patalpose (J. Basanavičiaus a. 7, Vilkaviškis), Vilkaviškio miesto seniūnijos patalpose (J. Basanavičiaus a. 7, Vilkaviškis). Informacinio plakato pavyzdys pateikiamas priede Nr. 3.

- *Susitikimai - diskusijos su Vilkaviškio miesto gyventojais, bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, verslo, o taip pat ir kitų interesų grupių atstovais*

Susitikimuose – diskusijose dalyvavo Vilkaviškio miesto gyventojai, vietos valdžios institucijų atstovai, nevyriausybinių organizacijų, verslo atstovai. Iš viso buvo suorganizuoti 5 (penki) susitikimai – diskusijos ir 1 (vienas) renginys pristatantis Vilkaviškio miesto visuomenei

parengtą Vilkaviškio miesto 2016-2023 m. plėtros strategiją. Iš viso renginiuose dalyvavo 123 dalyviai.

2015 m. rugsėjo mėn. Vilkaviškio rajono savivaldybės posėdžių salėje vyko diskusija, kurioje dalyvavo vietos valdžios ir verslo atstovai. Diskusijoje dalyvavo vietos valdžios ir verslo atstovai (diskusijoje dalyvavo Vilkaviškio rajono savivaldybės meras Algirdas Neiberka, Vilkaviškio rajono savivaldybės vicemeras Kazys Kiaulakis, Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktorius Vitas Gavėnas ir 24 verslo atstovai). Susitikimo metu buvo aptartos naujų investicijų pritraukimo galimybės bei diskutuojama, kodėl reikia ir varta stiprinti verslo, asocijuotų verslo struktūrų ir rajono vadovų bendradarbiavimą. Šioje diskusijoje, išryškėjo viena opiausių problemų, su kuria susiduria vietos verslininkai – kvalifikuotų specialistų trūkumas. Verslininkų teigimu, rajone trūksta žmonių, kurie sugebėtų, o svarbiausia – norėtų dirbti, nes geri darbuotojai jau kažkur dirba, o tie, kurie laukia darbo biržoje, dažniausiai dirbti nenori. Tai pat trūksta ir jaunų specialistų, kurie į rajoną negrįžta, nes jiems čia siūlomas per mažas atlyginimas, o ir kitokių palankių gyvenimui sąlygų nesudaroma, todėl daugelis renkasi likti didmiesčiuose, trūksta konsultacijų verslo klausimais (Vilkaviškio mieste veikia VšĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras, kuris teikia verslo pradžios konsultacijas, o verslo plėtros konsultacijos yra mokamos), trūksta pagalbos randant tiekėjus, klientus, reikalingi mentorai, kurie konsultuotų asmenis pradėjusius ūkinę veiklą (šiuo metu Vilkaviškio mieste nėra sukurtas mentorių tinklas). Diskusijos rezultatas: pateikti rašytiniai projektinės idėjos aprašymai (Asociacija „Suvalkijos partneriai“, VšĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras, VšĮ „Jaunimo ambasadoriai“) (pridedama priedas Nr. 4).

2015 m. gruodžio mėn. buvo suorganizuoti 4 (keturi) susitikimai - diskusijos, kurių metu aktyviai dalyvavo nevyriausybinų organizacijų, vietos valdžios institucijų, verslo atstovai. Renginiuose dalyvavo 75 dalyvis. Šių renginių metu buvo pristatoma bei aptariama rengiama strategija, pristatomos galimos finansuoti veiklos, galimi pareiškėjai, aktyviai diskutuojama dėl galimų projektų įgyvendinimo, bei akcentuojama gyventojų ir kitų suinteresuotų atstovų indėlis į rengiamą strategiją ir nuomonės svarba. Susirinkę dalyviai teikė savo idėjas, išsakė poreikius, kurių įgyvendinimas galėtų prisidėti prie Vilkaviškio miesto didesnio patrauklumo sukūrimo bei didesnio gyventojų užimtumo užtikrinimo. Taip pat susitikimų – diskusijų metu buvo formuojami rengiamos strategijos tikslai ir uždaviniai, tai užtikrino, kad būtų apsvarstyti visi alternatyvūs tikslai ir uždaviniai ir pasirinkti tinkamiausi jų įgyvendinimo būdai.

2016 m. vasario mėn. 12 d. suorganizuotas renginys, pristatantis parengtą Vilkaviškio miesto plėtros strategiją. Renginio metu Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės pirmininkė Daiva Riklienė supažindino su parengta Vilkaviškio miesto 2016-2023 m. plėtros strategija. Pranešimo metu dalyviai buvo supažindinti su atlikta Vilkaviškio miesto VVG teritorijos, SSGG analize, strategijos tikslais ir uždaviniais, pristatė vietos bendruomenės dalyvavimą, rengiant vietos plėtros strategiją, veiksmų planą bei finansinį planą. Renginio dalyviai parengtai pasiūlymų ir pastabų nepateikė. Viešame strategijos pristatyme dalyvavo 24 dalyviai bei vietos žiniasklaidos atstovai.

Taip pat galime pastabėti, jog šių susitikimų - diskusijų metu buvo suaktyvinta Vilkaviškio miesto bendruomenė t.y. užmegztas dialogas tarp vietos bendruomenės narių ir vietos valdžios, o tai prisideda prie vieno iš Strategijos rengimo tikslų, kuriuo siekiama sukurti besišnekantį miestą, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir valdžios ryšius. Renginių dalyvių sąrašai pateikiami priede Nr. 5.

• *Individualios konsultacijos – susitikimai su nevyriausybinų organizacijų ir vietos valdžios institucijų atstovais*

2015 m. spalio mėn. – gruodžio mėn. vyko individualios konsultacijos - susitikimai, kurių metu individualiai buvo aptariamose problemos ir galimi šių problemų sprendimo būdai bei galimos projektų idėjos. Individualiose konsultacijose – susitikimuose dalyvavo 25 dalyviai. Dalyvių sąrašai ir konsultacijų – susitikimų protokolai pridedami priede Nr. 6.

Individualių konsultacijų metu su Vilkaviškio mieste veikiančiomis nevyriausybinėmis ir vietos valdžios organizacijomis išgrynintos problemos ir galimos projektų idėjos, bei pateikti projektiniai pasiūlymai:

Vilkaviškio rajono nefrologinių ligonių draugija: atvykimas į dializės procedūras, reikalingos audio knygos ar planšetiniai kompiuteriai dializės metu, reikalingi mokymai, seminarai, psichologo konsultacijos artimiesiems, užsiėmimų organizavimas sergantiesiems, organų donorystės propagavimas. Konsultacijos – susitikimo rezultatas - pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Vilkaviškio rajono pagyvenusių žmonių klubas „Rudenėlis“: ansamblio ir rankdarbių būrelių veiklai reikalingos priemonės, savanorystės problema, vyresnės kartos žinių perdavimas jaunajai kartai. Konsultacijos – susitikimo rezultatas - pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Vilkaviškio bendrija: patalpų, savanorystės problema, ansamblio būrelio veiklai reikalingos priemonės, reikalingos priemonės sociokultūrinių paslaugų teikimui.

Vilkaviškio rajono neįgaliųjų piligrimų bendrija „Suartėkim“: reikalingas dienos centras, reikalingos priemonės sociokultūrinių paslaugų teikimui, pagamintos produkcijos realizavimo problemos, savanorystės problema, darbas su neįgaliųjų artimaisiais. Konsultacijos – susitikimo rezultatas - pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“: reikalingas laikino užimtumo centras, pagalba į namus, šeimų lankymas, darbas su artimaisiais auginančiais sutrikusio intelekto vaikus, sociokultūrinei veiklai reikalingos priemonės. Konsultacijos – susitikimo rezultatas - pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Vilkaviškio sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija: sociokultūrinei veiklai reikalingos priemonės, transporto problema, praktinių įgūdžių įgijimui ir mokymui reikalingos virtuvėlės įrengimas. Konsultacijos – susitikimo rezultatas - pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Vilkaviškio rajono Raudonojo Kryžiaus komitetas: darbas su senais, vienišais ir lėtinėmis ligomis sergančiais žmonėmis, aprūpinti neįgaliuosius asmenis specialia jiems reikalinga kompensacinė technika, savanorystė, organų donorystės propagavimas, mokymų apie pirmosios pagalbos teikimą gyventojams organizavimas.

Vilkaviškio Vyskupijos Vilkaviškio dekanato Maltos ordino pagalbos tarnyba: Maltos ordino pagalbos tarnyba dalyvauja „Maistas ant ratų“ projekte, kurio metu yra vežiojamas maistas seneliams į namus Vilkaviškio mieste. Maistas yra gaminamas parapijos valgyklelėje. Taip pat veikia „rūbų kambarys“, kuriame nemokamai dalinami rūbai jų stokojantiems žmonėms, daugiavaikėms šeimoms, iš įkalinimo įstaigų grįžusiems asmenims. Rengiama kalėdinė akcija „Maltiečių sriuba“, kurios metu dalinama sriuba miesto gyventojams, o surinktos lėšos skiriamos organizacijos veiklai vykdyti. Projekto „Ačiū, kad leidote gimti“ metu yra lankomi naujagimiai iš daugiavaikių šeimų Vilkaviškio rajono ligoninės akušeriniame skyriuje. Šv. Kalėdų ir Velykų proga lankomi organizacijos globojami seneliai, neįgalus jaunimo grupė arba Vilkaviškio rajono socialinės paramos centro dienos grupės, Alvito globos namų vaikai.

Lietuvos kurčiųjų draugijos Kauno teritorinės valdybos Vilkaviškio pirminė organizacija: transporto problema, reikalingi kompiuterinio raštingumo mokymai, sociokultūrinei veiklai reikalingos priemonės. Konsultacijos – susitikimo rezultatas - pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Vilkaviškio rajono diabetikų bendrija „Insula“: fizinio aktyvumo didinimas organizuojant šiaurietiško ėjimo užsiėmimus, fizinio aktyvumo didinimas organizuojant dviračių užsiėmimus, fizinio aktyvumo didinimas organizuojant plaukimo baseine užsiėmimus, diagnostinių juostelių trūkumas, švietimo apie ligos valdymą trūkumas, transporto problema, sociokultūrinei veiklai reikalingos priemonės. Konsultacijos – susitikimo rezultatas - pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Vilkaviškio moterų informacijos ir pagalbos centras: veiklos viešinimo problema, sociokultūrinei veiklai reikalingos priemonės.

Vilkaviškio vyskupija (Vilkaviškio dekanatas) ir Vilkaviškio Švč. M. Marijos apsilankymo parapijos Caritas: naujai įrenginėjamam socialinių paslaugų centrui reikalingos skalbyklės, džiovyklės, dušai, parapijos valgyklai reikalinga įranga (šaldytuvai, stalai, kėdės, indai), reikalingas parapijos valgyklos pastato remontas, savanorystės problema, sociokultūrinei veiklai reikalingos priemonės. Konsultacijos – susitikimo rezultatas – pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Vilkaviškio miesto bendruomenė: savanorystės centro steigimas, į Vilkaviškio bendruomenės organizuojamus renginius įtraukti socialinį atskirtį patiriančius asmenis. Konsultacijos – susitikimo rezultatas – pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Marijampolės teritorinė darbo birža Vilkaviškio skyrius: mokymų centro kūrimas, reikalingas „prailgintų“ valandų, savaitgalio vaikų darželis, reikalingi asmenys darbo metu, po darbo valandų, savaitgaliais galintys prižiūrėti senus tėvus, ligonius, socialinių paslaugų centro kūrimas, įdarbinant asmenis virš 55 m., kurie galėtų dirbti nepilnu krūviu, nesunkius, nesudėtingus darbus (vaikų priežiūra, ligonių, senų tėvų priežiūra), duomenų bazės sukūrimas (bazėje būtų pateikiama informacija apie darbo biržos asmenis pabaigusius kursus ir įgytas kvalifikacijas bei darbdaviai ieškantys darbuotojų).

Vilkaviškio socialinės pagalbos centras: vaikų dienos centras skirtas socialinės rizikos šeimų vaikams (patalpų nėra), skubios krizių įveikimo paslaugos organizavimas smurtą patiriančioms asmenims, prevencinis darbas dėl smurtą patiriančių asmenų, savanorystės centras, mokymo įstaiga skirta neįgaliesiems vaikams, nakvynės namai, senų, vienišų asmenų, ligonių lankymas ir priežiūra, aplinkos tvarkymo paslaugos (tikslinė grupė – seni, vieniši, neįgalūs asmenys), transporto paslaugų teikimas.

VŠĮ Veiklių mamų klubas: neformalus mokymas, socialinių, psichologinių, teisinių, verslo konsultacijų teikimas, kultūrinė veikla (konferencijos, parodos, mugės, produktų ar paslaugų pristatymo šventės, pramoginiai renginiai, labdaros renginiai ir pan.), įdarbinimo tarpininkavimo paslaugos, mentorystės skatinimas. Konsultacijos – susitikimo rezultatas – pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Vilkaviškio dekanato šeimos centras: savanorystės problema, organizuojamoms vasaros vaikų stovykloms reikalingos priemonės, gyventojų užimtumo skatinimui reikalinga įranga filmų žiūrėjimui (ekranas, multimedia), sociokultūrinei veiklai reikalingos priemonės. Konsultacijos – susitikimo rezultatas – pateiktas rašytinis projektinės idėjos aprašymas.

Visi, konsultacijose – diskusijose, dalyvę nevyriausybinų organizacijų atstovai įvardijo pagrindinę veiklos vykdymo problemą – finansavimo trūkumas. Vidutiniškai nevyriausybinių organizacija, jog veiklą įgyvendinimui reikalingos lėšos sudaro nuo 1 000-2 000 Eur per metus.

• Tikslinių grupių, gyventojų anketinės apklausos

Atlikdama vietos situacijos analizę Vilkaviškio miesto VVG orientuojasi į vietos gyventojų poreikius, todėl atliko 3 anketines apklausas:

1. Nevyriausybinų organizacijų veikiančių Vilkaviškio mieste tyrimas.
2. Gyventojų poreikių apklausa.
3. Gyventojų poreikių apklausa (apklausiant socialiai remtinus asmenis, benamius dėl minimalių higienos paslaugų naudojimosi).

Šių apklausų vykdymo tikslas – surinkti kuo daugiau platesnės informacijos apie Vilkaviškio miesto gyventojų, nevyriausybinų organizacijų, tikslinių grupių problemas.

Atliktos tikslinių grupių bei gyventojų poreikių apklausos leido nustatyti kokioms sritims skirti ES investicijas, taip pat leido tiksliau nustatyti strategijos paramos kryptis bei priemones. Apklausų rezultatai pateikiami priede Nr. 1.

• *Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė*

Rengiant strategiją buvo naudojamosi viešai prieinama statistine informacija, jei nesant buvo kreiptasi į atitinkamas institucijas veikiančias Vilkaviškio mieste su prašymu pateikti statistinę informaciją, susijusią su Vilkaviškio miestu. Prašant statistinės informacijos visada buvo akcentuojama, jog informacija yra reikalinga rengiamai Vilkaviškio miesto strategijai.

Taikytos viešinimo ir konsultavimosi priemonės yra pakankamos Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijai parengti, kadangi tai buvo ne vienkartinė, bet besitęsianti veikla visos strategijos rengimo metu.

5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS

TIKSLAS Nr.1 „MAŽINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ VILKAVIŠKIO MIESTE“		
1.1. Uždavinys: „Efektyvinti nevyriausybinių sektoriaus teikiamą pagalbą socialinę atskirtį patiriantiems Vilkaviškio miesto gyventojams“		
Veiksmo pavadinimas:	„1.1.1. Maitinimo, skalbimo ir dušo paslaugų teikimo užtikrinimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims“	
Įgyvendinimo laikotarpis:	Pradžia	2018 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis	Pareiškėjo lėšos:	4 691,36 Eur
	ES struktūrinių fondų lėšos:	49 904,34 Eur
	Valstybės biudžeto lėšos:	4 046,30 Eur
	Iš viso:	58 642,00 Eur
Veiksmo pavadinimas:	„1.1.2. Savanoriškos pagalbos teikimas namuose socialinę atskirtį patiriantiems asmenims“	
Įgyvendinimo laikotarpis:	Pradžia	2018 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis	Pareiškėjo lėšos:	5146,10 Eur
	ES struktūrinių fondų lėšos:	54 741,64 Eur
	Valstybės biudžeto lėšos:	4 438,51 Eur
	Iš viso:	64 326,25 Eur
1.2. Uždavinys: „Skatinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime“		
Veiksmo pavadinimas:	„1.2.1. Užimtumo veiklų organizavimas ir sociokultūrinių paslaugų teikimas soc. atskirtį patiriantiems asmenims“	
Įgyvendinimo laikotarpis:	Pradžia	2018 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis	Pareiškėjo lėšos:	17 597,33 Eur
	ES struktūrinių fondų lėšos:	178 676,98 Eur
	Valstybės biudžeto lėšos:	14 487,32 Eur
	Iš viso:	210 761,63 Eur

TIKSLAS Nr.2 „Skatinti verslumą ir didinti galimybes jaunimo ir neaktyvių gyventojų užimtumui“		
2.1. Uždavinys: „Didinti neaktyvių darbingų gyventojų integraciją į darbo rinką, įskaitant bendradarbiavimą su Marijampolės miesto VVG ir Kalvarijos miesto VVG“		
Veiksmo pavadinimas:	„2.1.1. Pagalba neaktyviems darbingiems gyventojams integruotis į darbo rinką suteikiant jiems naujus profesinius ir kitus reikalingus įgūdžius“	
Įgyvendinimo laikotarpis:	Pradžia	2018 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis	Pareiškėjo lėšos:	896,00 Eur
	ES struktūrinių fondų lėšos:	9 531,20 Eur
	Valstybės biudžeto lėšos:	772,80 Eur
	Iš viso:	11 200,00 Eur
2.2. Uždavinys: „Skatinti verslumą Vilkaviškio mieste“		
Veiksmo pavadinimas:	„2.2.1. Konsultacijų teikimas jauno verslo subjektams steigiant ir plėtojant verslą“	
Įgyvendinimo laikotarpis:	Pradžia	2018 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis	Pareiškėjo lėšos:	6 662,63 Eur
	ES struktūrinių fondų lėšos:	70 873,77 Eur
	Valstybės biudžeto lėšos:	5746,52 Eur
	Iš viso:	83 282,92 Eur
Veiksmo pavadinimas:	„2.2.2. Jaunimo verslumo mokymai bendradarbiaujant su kitomis VVG“	
Įgyvendinimo laikotarpis:	Pradžia	2018 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2019 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis	Pareiškėjo lėšos:	6055,96 Eur
	ES struktūrinių fondų lėšos:	64420,23 Eur
	Valstybės biudžeto lėšos:	5223,26 Eur
	Iš viso:	75 699,45 Eur
Veiksmo pavadinimas:	„2.2.3. Priemonių savarankiškai veiklai vykdyti suteikimas“	
Įgyvendinimo laikotarpis:	Pradžia	2018 m. sausio mėn.
	Pabaiga	2022 m. gruodžio mėn.
Veiksmo vykdytojas:	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.	

	Fiziniai asmenys vykdantys savarankišką veiklą pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą Vilkaviškio miesto VVG teritorijoje;	
Veiksmo vykdytojo atrankos principas	Konkursas	
Lėšų poreikis	Pareiškėjo lėšos:	23 998,63 Eur
	ES struktūrinių fondų lėšos:	255 285,36 Eur
	Valstybės biudžeto lėšos:	20698,81 Eur
	Iš viso:	299 982,80 Eur
Iš viso strategijai:		803 895,05 Eur

6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS

6.1. Už VPS veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi VVG organai

Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupė atsakinga už parengtos VPS įgyvendinimą, koordinavimą ir stebėseną, t.y. už sklaidą ir kokybišką strategijos įgyvendinimą. Koordinavimo ir stebėsenos veiksmų tikslas – užtikrinti strategijos įgyvendinimo efektyvumą ir teigiamą jos poveikį Vilkaviškio miesto plėtrai. VVG organų ir darbuotojų atsakomybių sritys pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

Atsakomybės sritys	VVG nariai ir / ar VVG organas
1. VPS ir jos pakeitimų tvirtinimas. 2. Kasmetinės VPS įgyvendinimo stebėsenos tvirtinimas. 3. Vilkaviškio miesto VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimas ir priežiūra. 4. Vilkaviškio miesto VVG pirmininko rinkimas ir atšaukimas, jo atlyginimo nustatymas, pareiginių nuostatų patvirtinimas. 5. VVG administracinės struktūros ir darbuotojų pareigybių nustatymas, administracijos darbuotojų atlyginimų dydžių tvirtinimas.	Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės visuotinis susirinkimas
1. Vadovavimas Vilkaviškio miesto VVG veiklai tarp visuotinių narių susirinkimų. 2. VPS pakeitimo inicijavimas. 3. Sprendimų dėl dalyvavimo projektinėse veiklose priėmimas. 4. Veiksmų projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų patvirtinimas, jeigu Vilkaviškio miesto VVG valdybai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. 5. Kvietimų, teikti veiksmų projektus, dokumentų tvirtinimas. 6. Siūlomų finansuoti veiksmų projektų sąrašo tvirtinimas. 7. Sprendimų dėl dalyvavimo asocijuotų organizacijų veikloje priėmimas.	Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės valdyba
1. Vilkaviškio miesto VVG atitikimo vietos veiklos grupės tinkamumo požymiams įgyvendinimas ir koordinavimas. 2. VPS administravimo koordinavimas. 3. VPS ir jos pakeitimų teikimas tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. 4. Metinių VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų teikimas. Informacijos apie VPS įgyvendinimą teikimas valdybai ar visuotiniam narių susirinkimui paprašius. 5. VPS įgyvendinimo ataskaitų pateikimas kontroliuojančiajai institucijai. 6. Darbuotojų (savanorių) priėmimas į darbą, sutarčių su jais sudarymas. 7. Veiksmų projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimo koordinavimas. 8. Kvietimų teikti veiksmų projektus dokumentų teikimas Vilkaviškio MVVG valdybos tvirtinimui. 9. Pateiktų veiksmų projektų vertinimo ir siūlomų finansuoti projektų sąrašo sudarymo koordinavimas. 10. Veiksmų projektų atrankos posėdžių organizavimas.	Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės pirmininkas

11. VPS numatytų stebėsenos rodiklių reikšmių pasiekimo duomenų registravimo ir apskaičiavimo koordinavimas. 12. Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymo koordinavimas. 13. Sprendimų dėl viešųjų pirkimų atlikimo priėmimas. 14. Vilkaviškio miesto VVG atstovavimas asocijuotų organizacijų veiklose.	
1. VPS administravimas. 2. Veiksmų projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimas. 3. Kvietimų teikti veiksmų projektus parengimas ir paskelbimas. 4. Pateiktų veiksmų projektų vertinimo koordinavimas. 5. Siūlomų finansuoti veiksmų projektų sąrašo sudarymas. 6. VPS įgyvendinimo ataskaitų pildymas. 7. Pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių duomenų registravimas ir apskaičiavimas. 8. Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymas. 9. VPS įgyvendinimo, administravimo ir vykdymo veiklų viešinimas. 10. Viešųjų pirkimų dokumentų rengimas ir pirkimų atlikimas. Buhalterinės apskaitos vedimo paslauga bus perkama	Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės įdarbintas darbuotojas

6.2. VPS įgyvendinimo procedūros aprašymas

Vilkaviškio miesto VVG vietos plėtros strategija bus įgyvendinama veiksmų projektų įgyvendinimo principu, taikant konkursinį projektų atrankos būdą. Įgyvendinant VPS Vilkaviškio miesto VVG planuoja skelbti 2 kvietimus pareiškėjams teikti veiksmų projektus atrankai.

Per 1 mėnesį nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pradžios, bus parengtas: „Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas“, veiksmų projektų atrankos kriterijai, vadovaujantis žemiau pateiktomis veiksmų projektų įgyvendinimo nuostatomis bei nustatyti atrankos kriterijų vertinimo balai.

Atrankos kriterijus, jų vertinimo balus ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą tvirtina visuotinis Vilkaviškio miesto VVG narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš atrankos kriterijų tvirtinimą Vilkaviškio miesto VVG gali derinti juos su Ministerija. Pastabas ir pasiūlymus Ministerija teikia raštu arba elektroniniu paštu.

Prieš paskelbiant kvietimą vietos plėtros projektų atrankai atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas gali būti keičiami siekiant efektyvesnio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į vietos plėtros strategijos pakeitimus. Paskelbus kvietimą vietos plėtros projektų atrankai ir projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas yra nekeičiami.

Įgyvendinant Vilkaviškio miesto vietos plėtros strategiją VVG vadovausis šiomis pagrindinėmis vietos plėtros projektų atrankos nuostatomis:

Tinkami projektų pareiškėjai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Vilkaviškio miesto teritorijoje;
2. Fiziniai asmenys vykdantys savarankišką veiklą pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą Vilkaviškio miesto VVG teritorijoje;

Tinkami projektų partneriai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo Vilkaviškio miesto VVG, Vilkaviškio rajono, Kalvarijos, Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Šakių rajono savivaldybių teritorijose.

2. Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija.

3. Kalvarijos, Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Šakių rajono savivaldybių administracijos.

Reikalavimai projektams. Visi projektai turi atitikti bendruosius projektų reikalavimus, nustatytus „Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse“ (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316) 66 punkte:

„66.1. Projektu turi būti prisidedama prie bent vieno veiksmų programos prioriteto konkretaus uždavinio įgyvendinimo, rezultato pasiekimo ir turi būti įgyvendinama bent viena pagal projektų finansavimo sąlygų aprašą numatoma finansuoti veikla.

66.2. Projektas turi atitikti strateginio planavimo dokumentų nuostatas.

66.3. Projektu turi būti siekiama aiškių ir realių kiekybinių uždavinių.

66.4. Projektas turi atitikti horizontaliuosius (darnaus vystymosi bei lyčių lygybės ir nediskriminavimo) principus, projekto įgyvendinimas turi būti suderinamas su ES konkurencijos politikos nuostatomis.

66.5. Pareiškėjas ir partneris (-iai) organizaciniu požiūriu turi būti pajėgūs tinkamai ir laiku įgyvendinti teikiamą projektą ir atitikti jiems keliamus reikalavimus.

66.6. Projekto išlaidų finansavimo šaltiniai turi būti aiškiai nustatyti ir užtikrinti.

66.7. Turi būti užtikrintas efektyvus projektui įgyvendinti reikalingų lėšų panaudojimas.

66.8. Projekto veiklos turi būti vykdomos veiksmų programos įgyvendinimo teritorijoje (šių Taisyklių 411 punkte nustatytais sąlygomis).“

Nuosavas įnašas. Įgyvendinant Vilkaviškio miesto VPS kiekvienam veiksmui bus skiriamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų (toliau – ES) bei privačios pareiškėjų lėšos. ES lėšos sudarys ne daugiau kaip 92 proc. projekto lėšų poreikio, o likusias lėšas ne mažiau kaip 8 proc. sudarys nuosavas pareiškėjų indėlis. Teikdami projektines paraiškas pareiškėjai užtikrina, kad prie projekto įgyvendinimo prisidės ne mažesniu kaip 8 proc. indėliu prie visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Projektinių paraiškų pareiškėjas ar (ir) jo partneris savo iniciatyva ir savo, ir (arba) kitų šaltinių, lėšomis gali prisidėti prie vietos plėtros projekto įgyvendinimo didesne tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalimi.

Nuosavu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu gali būti užskaitomas:

➤ projekto veiklas vykdančių asmenų savanoriškas darbas (pinigine verte išreikštas nepiniginis įnašas), kai įrodomas vykdančio projekto veiklas dirbtas laikas; įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį;

➤ projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų dalis, kuri yra tiesiogiai susijusi su vykdomu projektu ir yra apskaičiuota ir išmokėta už darbo laiką, dirbtą įgyvendinant projektą;

➤ projekto veiklų dalyvių darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai tiesiogiai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos (taikoma projekto veiklų, atitinkančių gyventojų verslumą didinimo veiklas, kai tikslinė grupė - įmonių darbuotojai, atveju).

Vietos projektų vertinimo procedūra. Po kvietimo gauti projektiniai pasiūlymai atrenkami skaidriai, nediskriminuojančiai, išvengiant interesų konflikto. Projektinius pasiūlymus vertina Vilkaviškio miesto VVG paskirti vietos plėtros projektų vertintojai. VPS įgyvendinimo metu gali būti sudaromos dvi vertintojų grupės. Pirmąją grupę sudaro: vienas asmuo, priklausantis miesto VVG (tačiau ne valdybos narys) ir po vieną asmenį atstovaujantį verslo, NVO ir valdžios sektorius. Antrą grupę sudaro du išorės ekspertai, turintys projektų vertinimo patirties. Vilkaviškio miesto VVG, prieš kvietimo teikti projektinius pasiūlymus paskelbimą, nutaria kuri vertintojų grupė bus pasirinkta.

Prieš atlikdamas vertinimą, vietos plėtros projekto vertintojas turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas ir laikytis konfidencialumo. Miesto VVG užtikrina, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant vietos plėtros projektinį pasiūlymą nesukels interesų konflikto.

Vieną projektinį pasiūlymą vertina keturi arba du vertintojai (priklausomai, nuo pasirinktos vertintojų grupės); projektiniai pasiūlymai atrenkami atsitiktine tvarka. Vietos plėtros projektų vertintojai rengia ir Vilkaviškio miesto VVG valdybai teikia projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas.

Kiekvienas projektinis pasiūlymas turi atitikti atrankos kriterijus: administracinės atitikties vertinimą ir naudos ir kokybės vertinimą. Administracinės atitikties vertinimo metu vertintojas patikrina, ar projektinio pasiūlymo visi laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai. Jeigu projektinis pasiūlymas yra užpildytas tinkamai bei pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas vertinamas toliau. Jeigu projektinio pasiūlymo užpildyti ne visi laukai bei nepridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas yra atmetamas. Jeigu projektinis pasiūlymas nėra atmetamas, vertinamas atitikimas naudos ir kokybės reikalavimams, nurodytiems žemiau.

Jeigu vertinant projektinio pasiūlymo atitiktį nustatytiems kriterijams yra neišklumų, trūksta informacijos, galinčios turėti esminės įtakos projekto vertinimui, projekto vertintojas prašo projektinį pasiūlymą pateikusia organizaciją pateikti paaiškinimus ir/ar papildymus per nustatytą laikotarpį.

Jeigu projektinis pasiūlymas atitinka administracinius kriterijus, vertinama projektinio pasiūlymo nauda ir kokybė. Vilkaviškio miesto VVG, prieš skelbdama kvietimą vietos plėtros projektiniams pasiūlymams teikti, organizuoja susitikimus, kurių metu aptariamas kvietimo teikti projektinius pasiūlymus turinys: kurį (-iuos) uždavinį (-ius) turi atitikti projektiniai pasiūlymai, kokiais papildomais vertinimo kriterijais bus vertinami pateikti kriterijai, nustatomos tikslios kvietimo pateikimo datos, pasirenkami vertintojų atrankos kriterijai (įvairius sektorius atstovaujantys asmenys arba išorės ekspertai, turintys patirties vertinant projektinius pasiūlymus), nustatomos ir patvirtinamos tolimesnės kvietimo ir projektinių pasiūlymų procedūros.

Atrenkant vietos projektų įgyvendintojus bus laikomasi Partnerystės sutartyje nustatytų principų, nustatant atskirus projektų atrankos kriterijus:

➤ **Partnerystės principu:** Papildomas balas atrenkant vietos projektus bus skiriamas jei projektas įgyvendinamas kartu su partneriu ir pasirenkant partnerius vadovaujamasi kriterijais:

- Aktualumo: partneriai turi būti aiškiai susiję arba su problema, kurią ketinama spręsti, arba su jos sprendimu.

- Proporcingumo: turi būti užtikrintas visų aktualių partnerių (teritorinių, socialinių, ekonominių, NVO) atstovavimas, nė viena iš partnerių grupių neturėtų dominuoti;

- Atstovavimo apimtys: turėtų būti įtraukti partneriai, atstovaujantys platesniems, o ne siauresniems, individualiems interesams.

➤ **Vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu.** Atrenkant projektus bus vertinama jų atitiktis lyčių lygybės, nediskriminavimo ir prieinamumo principams (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316, 66.4, 454.1 papunkčius). Šis principas suprantamas ne tik kaip moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimas, bet ir draudimas varžyti žmogaus teises ar teikti asmeniui privilegijas dėl jo lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Vyrų ir moterų lygybė apima lygias teises, atsakomybes ir galimybes abiem lytims.

➤ **Jaunimo principas.** Jaunimo principas įgyvendinamas Vilkaviškio miesto VVG nuostatose įtvirtinant nuostatą, kad juridinio asmens nariais ir (arba) jo kolegialaus valdymo organo nariais yra abiejų lyčių asmenys ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų ir bent vienas kolegialaus valdymo organo narys yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas jaunimo nevyriausybės organizacijos.

VVG valdyba, gavusi vertintojų ataskaitas, priima sprendimą dėl tinkamų finansuoti projektų, sudarydama finansuojamų, rezervinių ir nefinansuojamų projektų sąrašus ir patvirtinta tvarka teikia juos Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai.

6.3. VPS stebėsenos tvarka.

Už Vilkaviškio miesto VVG vietos plėtros strategijos stebėseną atsakinga Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupė. Miesto vietos veiklos grupės pirmininkas koordinuoja ir užtikrina, kad tokia stebėseną būtų vykdoma, pagal šioje strategijos dalyje įvardintą tvarką.

Informacija apie atrinktus finansuoti vietos projektus. Siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą kartu su vietos plėtros projekciniais pasiūlymais dėl vietos plėtros projekto įgyvendinimo, Vilkaviškio miesto VVG pateikia LR Vidaus reikalų ministerijai per 12 mėnesių nuo vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu dienos. Papildomais kvietimais patvirtintų vietos plėtros strategijų projektų sąrašai kartu su vietos plėtros projekciniais pasiūlymais dėl vietos plėtros projekto įgyvendinimo LR Vidaus reikalų ministerijai pateikiami ne vėliau kaip iki 2019 m. gruodžio 30 d.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai patvirtinus siūlomų finansuoti vietos plėtros projektus, informacija apie patvirtintus projektus yra skelbiama Vilkaviškio miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Vilkaviškio rajono savivaldybės interneto svetainėje.

Informacija apie įgyvendinamus projektus. Siekiant užtikrinti, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas efekto, rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, vietos projekto vykdytojas ne vėliau kaip iki einamųjų metų vasario 1 d. parengia ir Vilkaviškio miesto VVG pateikia vietos projekto „Metinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą“ už praėjusius kalendorinius metus. Metinės vietos projektų įgyvendinimo ataskaitos formą tvirtina Vilkaviškio miesto VVG visuotinis narių susirinkimas.

Vilkaviškio miesto VVG, apibendrinus gautas vietos projektų vykdytojų metines ataskaitas, ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 20 d. parengia ir ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 d. LR Vidaus reikalų ministerijai pateikia visuotiniame VVG narių susirinkime patvirtintą metinę Vilkaviškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitą, pagal vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą. Metinė ataskaita skelbiama miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Vilkaviškio rajono savivaldybės interneto svetainėje.

Informacija apie baigtus įgyvendinti projektus. Vietos projekto vykdytojas, baigęs įgyvendinti vietos projektą per 30 kalendorinių dienų po projekto pabaigos Vilkaviškio miesto VVG pateikia „Galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą“. Galutinės vietos projektų įgyvendinimo ataskaitos formą tvirtina Vilkaviškio miesto VVG visuotinis narių susirinkimas.

Miesto VVG, baigusi įgyvendinti paskutinį vietos plėtros strategijos veiksmą, numatytą vietos plėtros strategijos finansiniame plane, parengia ir ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos LR Vidaus reikalų ministerijai pateikia galutinę Vilkaviškio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitą pagal vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą formą. Galutinė ataskaita skelbiama miesto VVG interneto svetainėje (jeigu miesto VVG tokią turi) ir (arba) Vilkaviškio rajono savivaldybės interneto svetainėje.

6.4. VPS pakeitimų ir inicijavimo tvarka.

Vilkaviškio miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš tvirtinant vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių 24 punkte. Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Ministerija.

Vilkaviškio miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją kai:

1. būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
2. būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmų sričių;
3. būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą (toliau – paramos suma) vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
4. būtina keisti strategijos finansavimo šaltinius, išskyrus ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų šaltinį.
5. būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupė, norėdama keisti vietos plėtros strategiją, privalo raštu pateikti LR Vidaus reikalų ministerijai motyvuotą prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, miesto vietos veiklos grupės kolegialaus valdymo organo protokolo kopiją ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, kuriais pagrindžiamas prašymas.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerija, gavusi prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją per nustatytą terminą pateikia jį Jungtiniam vietos plėtros strategijų atrankos komitetui. Komitetas įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo.

Priėmusi sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją, Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas informuoja LR Vidaus reikalų ministeriją. Ministerija išsiunčia vietos veiklos grupei pranešimą apie Jungtinio vietos plėtros strategijų atrankos komiteto priimtą sprendimą.

7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS

1. TIKSLAS: MAŽINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ VILKAVIŠKIO MIESTE									
1.1. UŽDAVINYS: EFEKTYVINTI NEVYRIAUSYBINIO SEKTORIAUS TEIKIAMĄ PAGALBĄ SOCIALINĘ ATSKIRTĮ PATIRIANTIEMS VILKAVIŠKIO MIESTO GYVENTOJAMS									
VEIKSMAS	LĖŠŲ POREIKIS (Eur)	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	
1.1.1. Maitinimo, skalbimo ir dušo paslaugų teikimo užtikrinimas socialinę atskirtį patiriančioms asmenims	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2 400,65	411,41	411,41	411,41	411,41	
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Privatačios lėšos	0,00	0,00	2 783,36	477,00	477,00	477,00	477,00	
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	29 607,99	5 074,09	5 074,09	5 074,09	5 074,99	
	Iš viso:	0,00	0,00	34 792,00	5 962,50	5 962,50	5 962,50	5 962,50	
1.1.2. Savanoriškos pagalbos teikimas namuose socialinę atskirtį patiriančioms asmenims	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 110,21	832,31	832,00	832,00	831,99	
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Privatačios lėšos	0,00	0,00	1 287,20	965,00	964,64	964,63	964,63	
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	13 692,59	10 265,19	10 261,29	10 261,29	10 261,28	

		Iš viso:	0,00	0,00	16 090,00	12 062,50	12 057,93	12 057,92	12 057,90
1.2. UŽDAVINYS: SKATINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ PATIRIANČIŲ ASMENŲ DALYVAVIMĄ VISUOMENINIAME GYVENIME									
VEIKSMAS	LĖŠŲ POREIKIS	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	
1.2.1. Užimtumo veiklų organizavimas ir sociokultūrinių paslaugų teikimas soc. atskirtį patiriantiems asmenims	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	4 800,47	2 668,64	2 339,41	2 339,40	2 339,40	2 339,40
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	5 565,76	3 094,08	2 979,17	2 979,16	2 979,16	2 979,16
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	59 205,28	32 913,28	28 852,81	28 852,81	28 852,81	28 852,80
Iš viso:		0,00	0,00	69 572,00	38 676,00	34 171,39	34 171,37	34 171,36	34 171,36
2. TIKSLAS: SKATINTI VERSLUMĄ IR DIDINTI GALIMYBES NEAKTYVIŲ GYVENTOJŲ UŽIMTUMUI									
2.1. UŽDAVINYS: DIDINTI NEAKTYVIŲ DARBINGŲ GYVENTOJŲ INTEGRACIJĄ Į DARBO RINKĄ, ĮSKAITANT BENDRADARBIAVIMĄ SU MARIJAMPOLĖS MIESTO VVG IR KALVARIJOS MIESTO VVG									
2.1.1. Pagalba neaktyviems darbingiems gyventojams integruojantis į darbo rinką suteikiant jiems naujus profesinius ir kitus reikalingus įgūdžius	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	154,56	154,56	154,56	154,56	154,56	154,56
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	179,20	179,20	179,20	179,20	179,20	179,20
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	1 906,24	1 906,24	1 906,24	1 906,24	1 906,24	1 906,24
Iš viso:		0,00	0,00	2 240,00	2 240,00	2 240,00	2 240,00	2 240,00	2 240,00
2.2. UŽDAVINYS: SKATININTI VERSLUMĄ VILKAVIŠKIO MIESTE									

Vilkaviškio miesto 2016-2023 m. plėtros strategija

2.2.1. Konsultacijų teikimas jauno verslo subjektams steigiant ir plėtojant verslą	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 242,00	1 242,00	1 087,51	1 087,51	1 087,51	1 087,50
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privatios lėšos	0,00	0,00	1 440,00	1 440,00	1 260,88	1 260,88	1 260,88	1 260,87
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	15 318,00	15 318,00	13 412,59	13 412,59	13 412,59	13 412,59
	Iš viso:	0,00	0,00	18 000,00	18 000,00	15 760,98	15 760,98	15 760,98	15 760,96
2.2.2. Jaunimo verslumo mokymai bendradarbiaujant su kitomis VVG	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 787,10	1 718,10	1 718,06	0,00	0,00	0,00
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privatios lėšos	0,00	0,00	2 072,00	1 992,00	1 991,96	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	22 040,90	21 189,90	21 189,43	0,00	0,00	0,00
	Iš viso:	0,00	0,00	25 900,00	24 900,00	24 899,45	0,00	0,00	0,00
2.2.3. Priemonių savarankiškai veiklai vykdyti suteikimas	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	4 140,00	4 140,00	4 139,61	4 139,60	4 139,60	4 139,60
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privatios lėšos	0,00	0,00	4 800,00	4 800,00	4 799,55	4 799,54	4 799,54	4 799,54
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	51 060,00	51 060,00	51 055,12	51 055,12	51 055,12	51 055,12
	Iš viso:	0,00	0,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00

Don Dolsky

Vilkariskio miesto 2016-2023 m. plėtros strategija

lėšos		0,00	0,00	60 000,00	60 000,00	59 994,28	59 994,26	59 994,26
Iš viso:								
Strategijos administravimo išlaidos, eurai	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privatios lėšos	0,00	0,00	1 739,13	1 739,13	1 739,13	1 739,13	1 739,13
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	18 500,00	18 500,00	18 500,00	18 500,00	18 500,00
	Iš viso:	0,00	0,00	21 739,13	21 739,13	21 739,13	21 739,13	21 739,13
Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	17 134,99	12 667,03	12 182,56	10 464,48	10 464,46
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privatios lėšos	0,00	0,00	19 866,65	14 686,41	14 391,53	12 399,54	12 399,53
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	211 331,49	156 226,69	150 251,57	129 062,14	129 063,02
	Iš viso:	0,00	0,00	248 333,13	183 579,63	176 825,66	151 926,16	151 927,01
Iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti: Privatios lėšos (8 proc.) – 73 743,66 Eur Paramos lėšos (92 proc.) – 838 847,04 Eur, iš jos: Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos (92,5 proc.) – 775 933,51 Eur Valstybės biudžeto lėšos (7,5 proc.) – 62 913,53 Eur Iš viso (100 proc.): 912 590,70 Eur								

Vietos plėtros strategijos finansinis pagrindimas

Ši lentelė sudaryta remiantis galimų pareiškėjų pateiktais projekciniais pasiūlymais. Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupė 2015 m. spalio - gruodžio mėn. buvo paskelbusi viešą prašymą teikti pasiūlymus dėl projektų, kuriuos būtų galima vykdyti 2016-2023 m. įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Sulaukta 17 pasiūlymų. Lėšų poreikis pateikiamas preliminarus, kadangi atlikti konkrečių paskaičiavimų nėra įmanoma, kol nėra aiškūs projektų vykdytojai, jų turimos patalpos, veiklos ir t.t. Pagrindžiant numatomas išlaidas, remtasi Europos socialinio fondo agentūros (toliau – ESFA) paslaugų vidutinių rinkos kainų duomenų bazės duomenimis, svetainėje www.esinvesticijos.lt pateikiamais į kainomis, internetinėse parduotuvėse pateikiamomis kainomis, vidutinėmis paslaugų Vilkaviškio mieste kainomis (patalpų nuoma, komunalinės išlaidos ir pan.).

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
1.1.1. Maitinimo, skalbimo ir dušo paslaugų teikimo užtikrinimas socialinę atskirtį patiriančių asmenų, į namus maistas išnešamas 15 socialinę atskirtį asmenų. Įgyvendinus projektą bendras rodiklis padidėtų iki 51, būtų 36 besilankantys valgyklėlėje ar besinaudojantys dušu asmenys.	Kiekvieną dieną valgo 24 socialinę atskirtį patiriančių asmenų, į namus maistas išnešamas 15 socialinę atskirtį asmenų. Įgyvendinus projektą bendras rodiklis padidėtų iki 51, būtų 36 besilankantys valgyklėlėje ar besinaudojantys dušu asmenys.	58 642,00	Numatomas 1 projektas, trukmė apie 60 mėn. Socialinę atskirtį patiriančioms Vilkaviškio miesto gyventojams, ypatingai nepasiturintiems ir senyvo amžiaus, planuojama modernizuoti labdaros valgyklą ir įrengti dušo ir skalbyklos patalpas, siekiant užtikrinti tikslinės grupės atstovams didesnes galimybes gauti karšto maisto paslaugą ir patenkinti bent minimalius higieninius poreikius. Lėšų poreikis grindžiamas Vilkaviškio Šv. M. Marijos apsilankymo parapijos Carito projekto pasiūlymu. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europos-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomenu-baze ; http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, į kainomis, interneto parduotuvių kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojamą fiksuotąjį į kainą 7,54 Eur/val. Šis į kainis naudojamas, kadangi neišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodškai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos į kainą. 1. Statyba, remontas ir kiti darbai – 5 800,00 Eur. Patalpų labdaros valgyklai paprastas remontas kai tai reikalinga soc. ir kt. paslaugų socialinės atskirties gyventojams teikimu (ne daugiau 10 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų) – (kaina pagrįsta sąmatiniais skaičiavimais) – 5 800,00 Eur. 2. Įranga, įrenginiai, kitas turtas – 25 742,00 Eur. (ne daugiau 30 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų) – (įrangos, baldų, įrankių kainos pagrįstos www.baldai1.lt , www.aviteila.lt , www.gerduva.lt , www.vidaxl.lt , www.katilai.lt puslapiuose nurodytomis kainomis). 2.1. Įranga, įrenginiai labdaros valgyklai (virtuvės baldų komplektas (15 vnt. stalų, 60 vnt. kėdžių, 5

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
1.1.2. Savanoriškos pagalbos teikimas namuose socialinę atskirtį patiriančioms asmenims	Per 12 mėn. savanoriškoje veikloje dalyvavę 30,11 proc. gyventojų, po projekto dalyvaus 33,12 proc. Vilkaviškio	64326,25	stalai maisto ruošimui), smulkios virtuvės įrangos ir įrankių komplektas (2 virduliai, 3 keptuvės, 5 puodai, 2 samčiai, 1 bulvių valymo mašina, 1 daržovių pjaustyklė, 1 tešlos maišyklė, 9 peiliai, galastuvai), buitinės technikos skirtos virtuvei komplektas (1 indaplovė, 2 marmitai, 1 mikrobangų krosnelė, 1 valymo įrenginys)) – 13 300,00 Eur. 2.2. įranga, įrengimai dušo, skalbyklos patalpai (buitinės technikos komplektas (1 skalbimo mašina, 1 skalbinių džiovyklė), vonios baldų komplektas (3 lentynėlės, 4 kilimėliai, 2 kėdutės, 2 drabužinės persirengimui), smulkios vonios įrangos komplektas (2 klozetai, 3 kriauklės, 2 dušo įrangos, 3 maišytuvai, 1 vandens šildytuvas, 2 plaukų džiovintuvai), šildymo katilas, 2 saulės kolektoriai) – 12 442,00 Eur. 3. Projekto vykdymas – 15 400,00 Eur. 3.1. Projekto veikloms vykdyti reikalingo nekilnojamojo turto nuomos išlaidos. Patalpų, kurios priklausio Vilkaviškio Švč. M. Marijos Apsilankymo parapijai, nuoma skalbyklos, dušo paslaugų teikimui. Projekto veikloms naudojamo ir partnerio valdomo nekilnojamojo turto (valgyklės ir dušo, skalbyklos) eksploatavimo išlaidos. Mokestis už patalpų šildymą, šaltą ir karštą vandenį, patalpų valymą, priemonės. Patalpos valgyklei bei dušui sudaro 200 kvadr. m. Vadovaujantis nekilnojamojo turto skelbimais Vilkaviškio mieste 1 kvadr. m. kainą 1,2 euro (60 mėn. kai mėnesiui nuoma 240,00 Eur.) - 14 400,00 Eur. 3.2. Projekto veikloms vykdyti reikalingų interneto svetainių kūrimo ir palaikymo išlaidos, leidinių ir informacinių pranešimų rengimo išlaidos. Projekto veiklos viešinimas (bus parengti ir publikuojami 3 straipsniai vietinėje spaudoje, pagaminta 10 plakatų, išleista 1000 vnt. spalvotų lankstinukų) – 1 000,00 Eur. 5. Netiesioginės išlaidos – projekto administravimas – (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų) - 11 700,00 Eur.
1.1.2. Savanoriškos pagalbos teikimas namuose socialinę atskirtį patiriančioms asmenims	Per 12 mėn. savanoriškoje veikloje dalyvavę 30,11 proc. gyventojų, po projekto dalyvaus 33,12 proc. Vilkaviškio	64326,25	Numatomas 1 projektas, trukmė apie 60 mėn. Savanoriškos veiklos pagrindu socialinę atskirtį patiriančioms Vilkaviškio miesto gyventojams (prioritetą teikiant senyvo amžiaus, neįgaliesiems asmenims) bus organizuojamas pagalbos teikimas padedant jiems susitvarkyti buitį, aplinką, sudarant galimybes aktyvesniam dalyvavimui visuomeniniame gyvenime. Bus sudaroma norinčių savanoriauti projekte asmenų duomenų bazė, savanoriai apmokomi teikti paslaugas, įsigyjama paslaugų teikimui reikalingi įrankiai. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europos-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomenu-baze http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, įkainiais, interneto parduotuvių kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose,

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
	miesto gyventojai		teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojimą fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodiškai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. Lėšų poreikis grindžiamas Vilkaviškio miesto bendruomenės pasiūlymu. 2. Įranga, įrenginiai, kitas turtas – 8 660,00 Eur. priemonės savanoriškos veiklos vykdymui. (Įrangos, įrankių kainos pagrįstos www.audioteka.com, www.irankiai.lt, www.varle.lt puslapiuose nurodytomis kainomis). 2.1. Įrangos komplektas gyvajai bibliotekėlei (50 audio knygų, 25 nešiojami MP3 grotuvai) – 1 125,00 Eur. 2.2. Įrangos komplektas aplinkos tvarkymo paslaugos teikimui (žoliapjovės, krūmapjovės, gyvatvorių žirkės, kiti smulkūs įrankiai) – 5 315,00 Eur. 2.3. Kompiuterinės ir biuro technikos įsigijimas savanorystės apskaitai, projekto savanorystės koordinatoriui - nešiojamas kompiuteris su programine įranga 1200,00 Eur, lazerinis spausdintuvas 520,00 Eur, tinklo įranga 500,00 Eur. – 2 220,00 Eur. 3. Projekto vykdymas – 42 880,00 Eur. 3.1. Savanorių mokymų, reikalingų paruošti savanoriškai veiklai, išlaidos – per metus apmokyta 8 savanoriai, per 5 metus apmokyta 40 savanorių – 10 000,00 Eur. 3.2. Projekto veikloms vykdyti reikalingų leidinių leidyba, bus pagaminta 50 plakatų, 3 straipsniai vietinėje spaudoje, 500 lankstinukų apie savanorystę, sukurta internetinė platforma, sukurta savanorių ir paslaugų gavėjų duomenų bazės – 5 046,00 Eur. 3.3. Projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių nuomos ir eksploatavimo išlaidos 60 mėn. po 100,00 Eur. – 6 000,00 Eur. 3.4. Personalo ir projekto veiklų dalyvių 5 renginių organizavimo, 3 viešų diskusijų organizavimo, vaikų – jaunimo stovyklos organizavimo išlaidos – 6 000,00 Eur. 3.5. Projekto veiklos koordinatorių, kuris vykdys dalį konsultacijų, taip pat organizuos renginius, koordinuos savanorių centro veiklas viso dirbs 2100 val. Jo darbo užmokesčio valandinis įkainis sudarytų 7,54 Eur/val. x 2100 val. koordinatoriaus darbo užmokestis – 15 834,00 Eur. 5. Netiesioginės išlaidos – projekto administravimas – (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų) – 12 800,00 Eur.
1.2.1. Užimtumo veiklų organizavimas ir	Dalyvauja 7 nevyriausybinės organizacijos.	210 761,63	Numatomi 7 projektai, trukmė apie 60 mėn. Vilkaviškio dekanato šeimos centras; Bendrija Viltis; Vilkaviškio rajono pagyvenusių žmonių klubas „Rudenėlis“; Vilkaviškio rajono diabetikų bendrija „Insula“; Vilkaviškio sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija; Vilkaviškio kurčiųjų pirminė

Selma Džokys

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
sociokultūrinių paslaugų teikimas soc. atskirtį patiriantiems asmenims	Planuojamas įtraukti per 5 metus dalyvių skaičius 1956. Vilkaviškio dekanato šeimos centras - 149 Bendrija Viltis - 100 Vilkaviškio rajono pagyvenusių žmonių klubas Rudenėlis - 392 Vilkaviškio rajono diabetikų bendrija „Insula“ - 260 Vilkaviškio sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija - 40 Vilkaviškio kurčiųjų pirminė organizacija - 15 Vilkaviškio rajono nefrologinių ligonių draugija		organizacija; Vilkaviškio rajono nefrologinių ligonių draugija. Projektų metu bus organizuojamas kryptingas tikslinės grupės asmenų užimtumas, įvairių socialinę atskirtį patiriančių asmenų įtraukimas į bendruomeniškumą ugdančias programas. Didelis dėmesys bus skiriamas savanorystės plėtojimui ir propagavimui, savanorių pagalba organizuojant socialinę atskirtį patiriančių asmenų įsitraukimą į įvairias menines, laisvalaikio praleidimo, savišvietos, pilietiškumo ir kt. veiklas. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europos-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomeni-baze; http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) patikimais kainų tyrimais, įkainiais, interneto parduotuvių kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojamą fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neaišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodškai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. Lėšų poreikis grindžiamas Vilkaviškio dekanato šeimos centro; Bendrijos Viltis; Vilkaviškio rajono pagyvenusių žmonių klubo „Rudenėlis“; Vilkaviškio rajono diabetikų bendrijos „Insula“; Vilkaviškio sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos; Vilkaviškio kurčiųjų pirminės organizacijos; Vilkaviškio rajono nefrologinių ligonių draugijos pasiūlymais. 1. Statyba, remontas ir kiti darbai – 9 287,00 Eur. Patalpų, kuriose bus vykdomos veiklos remontas, kaina pagrįsta Vilkaviškio dekanato šeimos centro pateiktais sąmatiniais skaičiavimais. 2. Įrangos įsigijimas, planuojamos išlaidos – 33 800,00 Eur. 2.1. Baldai, lauko inventorių veiklų vykdymui www.baldai.lt (10 pufų sėdmaišių, staliukas prie pufo, 2 lauko paviljonai, spintos knygomis, vaikų lauko žaidimo aikštelė.) – 2650,00 Eur. 2.2. Įranga laisvalaikui, sportui www.senukai.lt (oro stalas, futbolo stalas, daugiafunkcis treniručių suolelis, 22 miegmaišiai, 22 pripučiami kilimėliai, 10 čiužinių, 2 perkatoriai kavai ar arbatai, 5 termosai, laužo įranga, futbolo komplektas, lauko riedulio komplektas, tinklinio komplektas, 2 badmintono komplektai, 5 palapinės, 50 šiaurietiško ėjimo lazdynų) – 7205,00 Eur 2.3. Renginių organizavimui skirta įranga www.mex.lt (2 diskotekos šviesos, šviestuvas, garso reguliatorius, signalizacija inventorius saugojimui, 2 akustinės užuolaidos, televizorius, 2 akustinės gitaros, 2 elektroninės gitaros, 4 mikrofonai su stovais, elektrinis pianinas, mikšerinis pultas, 4 aktyvios kolonėlės, įgarsinimo įranga, akordeonas, 9 planšetiniai kompiuteriai nefrologinių ligonių draugijai, įranga nefrologiniams ligoniams 1630,00 Eur.) – 13575,00 Eur 2.4. Kompiuterinės ir biuro technikos įsigijimas savanorystės apskaitai, projekto savanorystės koordinatoriui www.varle.lt (kondicionierius, 2 nešiojami kompiuteriai su programine įranga, belaidė stotelė internetui, siurblys patalpų valymui, projektorius, pakabinamas ekranas, spausdintuvas) –

[Signature]

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
	-1000.		7350,00 Eur.
	1 veiklas bus įtraukta 50 vaikų.		2.5. Įrangos komplektas gyvajai bibliotekėlei http://leidykla.vda.lt (elektroniniai leidiniai, knygos) – 3020,00 Eur.
			3. Projekto vykdymas, planuojamos išlaidos – 122 609,00 Eur.
			3.1. Penkis metus renginio „Pažink save“ organizavimo išlaidos (patalpų nuoma, 10 dalyvių maitinimo išlaidos, pranešėjo paslauga, priemonės) vienam renginiui sąnaudos 635,00 Eur. viso – 3175,00 Eur.
			3.2. Penkis metus penkių dienų vaikų/jaunimo stovyklos išlaidos (patalpų nuoma, 12 dalyvių maitinimo išlaidos, užimtumo specialisto kuris organizuos veiklas paslauga) – 11850,00 Eur.
			3.3. Dešimties dienų Vilkaviškio jaunimo dienų išlaidos (30 dalyvių maitinimas, atributika, suvenyrai, priemonės veikloms) – 3000,00 Eur.
			3.4. Renginio dailės terapijai organizavimo išlaidos (20 dalyvių 12 kartų, 5 metus, priemonės ir dailės mokytojas 1 asmeniui 7 Eur.) - http://vyta.lt/tapybos-ant-vandens-vyta-meno-edukacija/ - 8400,00 Eur.
			3.5. Vilkaviškio rajono pagyvenusių žmonių klubas „Rudenėlis“ renginiai skirti veiklos stiprinimui (18 susitikimų per 5 metus kuriuose dalyvaus 140 dalyvių maitinimo išlaidos) – 8500,00 Eur.
			3.6. Vilkaviškio rajono diabetikų bendrija „Insula“ renginiai skirti veiklos stiprinimui (60 renginių per 5 metus kuriuose dalyvaus 140 asmenų maitinimo išlaidos, pranešimą skaitančio asmens paslauga) – 12000,00 Eur.
			3.7. Vilkaviškio sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos renginiai skirti veiklos stiprinimui (7 renginiai per metus kuriuose dalyvaus po 40 asmenų, per 5 metus maitinimo ir renginio organizavimo paslauga) – 7000,00 Eur.
			3.8. Vilkaviškio kurčiųjų pirminė organizacijos renginiai skirti veiklos stiprinimui (4 seminarai kartą metuose, viso 20 mokymų, kuriuose dalyvaus po 15 asmenų seminaro lektoriaus paslauga asmeniui 20,00 eur.) – 6000,00 Eur.
			3.9. Vilkaviškio rajono nefrologinių ligonių draugijos renginiai skirti veiklos stiprinimui (20 paskaitų ir konkurso organizavimas 50 dalyvių, priemonės, suvenyrai, maitinimas, lektoriaus paslauga) – 8250,00 Eur.
			3.10. Projekto veikloms vykdyti penkis metus reikalingų transporto priemonių nuomos ir eksploatavimo išlaidos – 15811,00 Eur.
			3.11. Projekto veikloms vykdyti patalpų nuomos išlaidos (kino žiūrėjimui, DVD seminarui, kursams „Alfa“, užsiėmimams skirtiems šeimoms, įvairiems seminarams, muzikinės grupės repeticijoms ir pasirodymams, gyvajai bibliotekėlei kai veiklos vykdomos 5 metus) – 10600,00 Eur.
			3.12. Vilkaviškio dekanato šeimos centro projekto veiklos koordinavimas, kuris vykdys dalį konsultacijų, taip pat organizuos renginius, koordinuos savanorių centro veiklas viso dirbs 3080 val. Jo darbo užmokesčio valandinis įkainis sudarytų 7,54 Eur/val. x 3080 val. koordinatoriaus darbo

Šarūnas

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
2.1.1. Pagalba neaktyviems darbingiems gyventojams integruoti į darbo rinką suteikiant jiems naujus profesinius ir kitus reikalingus įgūdžius	Projekto dalyvių 30. Planuojama kad po projekto įtraukta į darbo rinką bus 7. Bus įgyvendinta 1 iniciatyva su kitomis miesto VVG.	11 200,00	Numatomas 1 projektas, kurio trukmė 60 mėn. Veiksimo tikslinė grupė – darbingi ekonomiškai neaktyvūs asmenys. Problema kuri bus sprendžiama – nuteistieji, kalintys Marijampolės ir Kybartų pataisos namuose ir kuriems iki įkalinimo pabaigos liko ne daugiau kaip 2 metai, įgis profesinių įgūdžių ir išėjus iš pataisos namų sėkmingai integruosis į darbo rinką. Projekte dalyvauja 3 partneriai – Marijampolės miesto VVG, Kalvarijos miesto VVG, Vilkaviškio miesto VVG. Visos patirtos išlaidos skirstomos proporcingai į tris dalis. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europos-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomeniu-baze); http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, į kainiais, interneto parduotuvių kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojimą fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodiskai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. Lėšų poreikis grindžiamas VŠĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro pateiktu projektyviu pasiūlymu. 3. Projekto vykdymas: 7 200,00 Eur 3.1. Transporto išlaidos, ryšių išlaidos, veiklos išlaidos. Vilkaviškio miesto VVG – 1200,00 Eur. 3.2. Projektų veiklos koordinatoriai/konsultantai vidutiniškai per 5 metus dirbs 796 val. Šie darbuotojai sudarys duomenų bazes, registruos ir konsultuos tikslinės grupės dalyvius ir pan. Jų darbo užmokesčio valandinis įkainis sudarytų 7,54 Eur/val. x 796 val. = 6000,00 Eur. 5. Netiesioginės išlaidos – 4 000,00 Eur (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų).
2.2.1. Konsultacijų teikimas jauno verslo subjektams steigiant ir plėtojant verslą	Po projekto 17 jaunimo 18-29 m. pradės verslą pagal individualios veiklos pažymą	83 282,92	Numatomas 1 projektas, kurio trukmė 60 mėn. Veiksimo tikslinė grupė – jauno verslo subjektų, kurių veiklos vykdymo vieta – vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija, atstovai ir darbuotojai. Tikslinės grupės atstovams bus teikiamos informavimo, konsultavimo (taip pat mentorystės), mokymo, pagalbos randant tiekėjus ir klientus, metodinės pagalbos ir kitos paslaugos verslui aktualiais klausimais. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europos-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomeniu-baze); http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, į kainiais, interneto parduotuvių kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojimą fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodiskai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. Lėšų poreikis grindžiamas VŠĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centro pateiktu projektyviu pasiūlymu. 3. Projekto vykdymas: 7 200,00 Eur 3.1. Transporto išlaidos, ryšių išlaidos, veiklos išlaidos. Vilkaviškio miesto VVG – 1200,00 Eur. 3.2. Projektų veiklos koordinatoriai/konsultantai vidutiniškai per 5 metus dirbs 796 val. Šie darbuotojai sudarys duomenų bazes, registruos ir konsultuos tikslinės grupės dalyvius ir pan. Jų darbo užmokesčio valandinis įkainis sudarytų 7,54 Eur/val. x 796 val. = 6000,00 Eur. 5. Netiesioginės išlaidos – 4 000,00 Eur (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų).

[Signature]

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
	ar verslo liudijimą.		paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomeniu-baze: http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, į kainiais, interneto parduotuvių kainomis, Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojamą fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neaišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodškai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. Lėšų poreikis grindžiamas asociacijos „Suvalkijos partneriai“ pateiktu projektiniu pasiūlymu. 2. Įrangos įsigijimo išlaidos – 2 500,00 Eur. 2.1. Planuojama įsigyti: 2 nešiojamus kompiuterius su programine įranga, daugiafunkcij spausdintuvą (mokymams organizuoti), www.varle.lt - 2500,00 Eur. 3. Projekto vykdymo išlaidos – 67 001,00 Eur. 3.1. Savanorių mentorių parengimas (mokymai, refleksijos), maitinimo išlaidos. Dalyvių skaičius 10. Vieno mokymo trukmė 16 val. Planuojami 2 mokymai. – 14500,00 Eur. 3.2. Transporto išlaidos, ryšių išlaidos, veiklos išlaidos – 6000,00 Eur. 3.3. Patalpų savanorių mentorių veiklai, dalijimosi gerąja patirtimi, konsultavimas, nuomos išlaidos – 15000,00 Eur. 3.4. Priemonės mokymams, kanceliarinės prekės -3000,00 Eur 3.5. Projektų veiklos koordinatoriai/konsultantai dirbs po 3 val. per dieną 252 dienas per metus vidutiniškai per 5 metus dirbs 3780 val. Šie darbuotojai sudarys duomenų bazes, registruos ir konsultuos tikslinės grupės dalyvius ir pan. Jų darbo užmokesčio valandinis įkainis sudarytų 7,54 Eur/val. x 3780 val. = 28501,00 Eur. 4. Informavimo apie projektą išlaidos (straipsniai, plakatai) - 670,00 Eur. (neviršijant 3 proc. projektų vertės) 5. Netiesioginės išlaidos – 13113,20 Eur (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų).
2.2.2. Jaunimo verslumo mokymai bendradarbiaujant su kitomis VVG	Bus įgyvendinta 1 iniciatyva su kitomis miesto VVG. Parengti 6 savanoriai. Apmokyta 8	75 699,45	Planuojamas 1 projektas, kurių trukmė apie 36 mėn. Veiksmo tikslinė grupė – jauni ekonomiškai neaktyvūs darbingi asmenys. Projekto metu planuojama atrinkti mentorius (jaunus asmenis turinčius savo verslą) iš Vilkaviškio, Marijampolės ir Kalvarijos savivaldybių, suteikti jiems reikalingas mentorystės vykdymui žinias. Atrinkti mentoriai organizuos ir ves mokymus tikslinės grupės asmenims. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europs-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomeniu-baze; http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis)

Laufsky

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
	tikslinės grupės atstovai. Ne mažiau 5 tikslinės grupės atstovai išsidarbina.		išlaidų-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, įkainiais, interneto parduotuvų kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojama fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neaišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodškai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. Lėšų poreikis grindžiamas VšĮ „Jaunimo ambasadoriai“ pateiktu projektiniu pasiūlymu. 2. Irangos įsigijimo išlaidos - 1 000,00 Eur. Projektų veikloms vykdyti planuojama įsigyti nešiojamą kompiuterį su programine įranga – 1000,00 Eur. www.varle.lt 3. Projektų vykdymo išlaidos - 54 588,00 Eur. 3.1. Savanorių jaunimo verslumo mentorų mokymai (planuojami 6 asmenim 5 dienų mokymai po 8 val. vienu mokymų kaštai, į kuriuos įeina patalpų su įranga nuoma, mokomosios medžiagos parengimas bei atspausdinimas, dalyvių maitinimas (kavos pertraukos ir pietūs) sudarys 1800,00 Eur. metams, projektas 3 metai, viso 5400,00 Eur. 3.2. Lektorių mokymo programos rengimo kuratorių paslauga (2 asmenim 4 dienų mokymai, 30 dienų konsultavimas, 1 diena programos apsigynimas) metams sudarys 10000,00 Eur. projektas 3 metai, viso 30000,00 Eur. 3.3. Jaunimo verslumo mokymai (8 asmenim 4 dienų mokymai, maitinimas, apgyvendinimas, irangos nuoma, patalpų nuoma) metams sudarys 2400,00 Eur. projektas 3 metai, viso 7200,00 Eur. 3.4. Projektų veiklos koordinatoriai/konsultantai dirbs po 2,5 val. per dieną 212 dienas per metus vidutiniškai per 3 metus dirbs 1590 val. Šie darbuotojai sudarys duomenų bazes, registruos ir konsultuos tikslinės grupės dalyvius ir pan. Jų darbo užmokesčio valandinis įkainis sudarys 7,54 Eur/val. x 1590 val. = 11988,00 Eur. 4. Informavimo apie projekta išlaidos - 2112,00 Eur (neviršijant 3 proc. projektų vertės) 5. Netiesioginės išlaidos - 18 000,00 Eur (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų).
2.2.3. Priemonių savarankiškai veiklai vykdyti suteikimas	Savarankišką veiklą vykdančių asmenų	299 982,80	Planuojama įgyvendinti 1 projektą, kurio trukmė 60 mėn. Veiksimo tikslinė grupė – jauno verslo subjektų, kurių veiklos vykdymo vieta – vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija, atstovai ir darbuotojai. Bus parengta konkursinė tvarka jauno verslo remimui. Vienam jauno verslo subjekto tenkanti skiriamas finansavimo lėšų suma sudarys ne daugiau kaip 12 000 eurų. Pagalba jauno verslo

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
	skaičius padidės 30. Savarankišką veiklą vykdančių asmenų pagal individualios veiklos pažymą 1000 gyventojų padidės 1,62 o savarankišką veiklą vykdančių asmenų pagal verslo liudijimą skaičius 1000 gyventojų padidės 2,97.		subjektui bus teikiama iki dviejų metų nuo jaunojo verslo subjekto veiklos pradžios. Lėšos grindžiamos Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės skaičiavimais. Šia priemone siekiama skatinti pradedantįjį ir smulkųjį verslą ir tokių priemonių suteikimas būtų viena iš galimybių skatinančių verslumą Vilkaviškio mieste. Pagrįsta Vilkaviškio miesto vietos veiklos grupės visuotinio narių susirinkimo 2018-05-09 protokolu Nr. 1 Vilkaviškio miesto 2016–2023 m. plėtros strategijos biudžete skirti 300 000,00 Eur lėšų, verslui (įskaitant savarankišką veiklą pradedančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių suteikimui. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europos-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomenu-baze; http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, interneto parduotuvių kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas, naudojimą fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neaišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodiskai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. 3. Projektų vykdymo išlaidos - 259 227,00 Eur. 3.1. Priemonių savarankiškai veiklai vykdyti įgyvendinimas, kai jaunas ne daugiau kaip 2 metus veiklą vykdančias jaunas verslas, kreipiasi paramos įrangos įsigijimui. Rezultatas naujai sukurtos darbo vietos. Vienam jauno verslo subjektui tenkanti skiriamo finansavimo lėšų suma sudarys ne daugiau kaip 12 000 eurų. Bus įgyvendinta 20 projektų. Suma 240 000,00 Eur. 3.2. Projektų veiklos koordinatorius/konsultantas dirbs po 2 val. per dieną 255 dienas per metus tai vidutiniškai per 5 metus dirbs 2550 val. Šie darbuotojai sudarys konkursines sąlygas, informuos ir konsultuos tikslinės grupės dalyvius, atrinks tinkamus finansuoti projektus ir pan. Jų darbo užmokesčio valandinis įkainis sudarytų 7,54 Eur/val. x 2550 val. = 19 227,00 Eur. 4. Informavimo apie projektą išlaidos – 2 500,00 Eur (neviršijant 3 proc. projektų vertės) 5. Netiesioginės išlaidos – 38 273,00 Eur (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų).
Vietos plėtros strategijos administravimo išlaidos	Vykdomos Strategijos administravimo veiklos	108 695,65	Trukmė – 72 mėn. Žemiau pateikiamos galimos išlaidos, kurios paskaičiuotos remiantis svetainėje www.esinvesticijos.lt (konkrečiai: http://www.esinvesticijos.lt/lt/naujienos/europos-socialinio-fondo-agentura-atnaujino-paslaugu-vidutiniu-rinkos-kainu-duomenu-baze; http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/transporto-islaidu-fiksuotasis-ikainis) pateikiamais kainų tyrimais, interneto parduotuvių kainomis. Darbo užmokestis skaičiuotas remiantis projektuose, teikiamuose pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo

Veiksmo pavadinimas	Rodiklis (dalyvių sk.)	Suma, Eur	Išlaidų pagrindimas
			administravimas, naudojimą fiksuotąjį įkainį 7,54 Eur/val. Šis įkainis naudojamas, kadangi neišku, koks bus juridinių asmenų, teikiančių vietos plėtros projektinius pasiūlymus, vidutinis darbo užmokestis, pagal kurį metodškai būtų galima paskaičiuoti darbo valandos įkainį. 2. Įrangos įsigijimas – 2975,00 Eur Planuojama įsigyti 1 stacionarų kompiuterį su programine įranga– 1250,00 Eur, 1 nešiojamą kompiuterį su programine įranga – 1200,00, lazerinį spausdintuvą – 525,00 Eur, iš viso kompiuterinei ir biuro technikai numatyta 2975,00 Eur. www.varle.lt 3. Projekto vykdymas – 87044,54 Eur Numatyta, kad projekte įdarbinti konsultantai dirbs 9072 val. Darbo užmokesčio išlaidos tiesiogines veiklas vykdančioms darbuotojoms sudarys 68402,88 Eur (9072 val. x 7,54 Eur). Ekspertų, vertinsiančių vietos plėtros projektinių pasiūlymų naudą ir kokybę, paslaugos kainuos 7000,00 Eur. Interneto svetainės sukūrimas ir palaikymas, viešinimas apie paskelbtus kvietimus vietos spaudoje, kainuos 5000,00 Eur. Dviejų konferencijų organizavimo kaštai sudarys 3118,30 Eur (2x1559,15 Eur, į kaštus įskaičiuotas (80 dalyvių maitinimas (pietūs (80 asm. x7,80 Eur=624,00 Eur ir kavos pertraukos (80 asm. x 2,60 Eur x 2 kartai =416,00 Eur), patalpų su įranga nuoma, medžiagos parengimas). Mokymai projektinių pasiūlymų rengėjams (12 mokymų, dalyvių skaičius po 11 kiekvienuose mokymuose) kainuos 1577,40 Eur (patalpų su įranga nuoma, kavos pertraukos 11 žmonių). Mokymai projektų vykdytojams kainuos 627,25 Eur (projektoriaus nuoma ir kavos pertrauka 20 asm.) Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatų pristatymas visuomenei (planuojami 5 renginiai po 4 val.), kaštai sudarys 1318,70 Eur. 4. Netiesioginės išlaidos – 18676,11 Eur (pagal PAFT 10 priedo reikalavimus, neviršijant normatyvų).
		912 590,70	

8. PRIEDAI